

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

STRUCTURA CONSUMULUI ENERGETIC ȘI EFICIENȚA ECONOMICĂ

„Vreau să asigur partidul, clasa muncitoare, întregul nostru popor că și în viitor nu voi precupeți nici un efort pentru a-mi îndeplini înaltele îndatoriri încredințate de partid, de popor — în partid și în stat — și voi acționa cu toată hotărîrea pentru dezvoltarea spiritului muncii colective, dar și a răspunderii, pentru dezvoltarea democrației de partid și muncitorești, fiind ferm convins că numai înmănunchind toate acestea cit mai bine vom reuși să îndeplinim sarcinile de mare răspundere încredințate de partid și popor”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din cuvîntarea rostită cu prilejul aniversării zilei de naștere)

Un fierbinte omagiu conducătorului iubit al partidului și statului,
expresie a sentimentelor de înaltă prețuire și profundă dragoste
ale întregii noastre națiuni socialiste

SĂRBĂTORIREA TOVARĂȘULUI

NICOLAE CEAUȘESCU

CU PRILEJUL ANIVERSĂRII ZILEI DE NAȘTERE

SCRISOAREA

COMITETULUI POLITIC EXECUTIV AL C.C. AL P.C.R.

*Mult iubite și stimulate
tovarășe NICOLAE CEAUȘESCU,*

Cu cele mai alese sentimente de stimă și respect, de fierbinte afecțiune tovarășească, dorim ca la aniversarea zilei dumneavoastră de naștere să vă adresăm, din adincul inimilor noastre, calde felicitări și urări de ani mulți, luminoși, în deplină sănătate și putere de muncă, viață îndelungată și fericită, spre binele și înflorirea patriei și poporului nostru, al cauzei edificării socialismului și comunismului pe pământul scump al României.

Ne este tuturor deosebit de plăcut ca în această zi aniversară — ce s-a înscris în istoria noastră națională ca un înălțător moment sărbătoresc — să aducem un fierbinte omagiu preeminenței dumneavoastră personalități de conducător comunist, de revoluționar și patriot înflăcărat, militant de frunte al mișcării comuniste și muncitorești, neobosit luptător pentru triumful idealurilor nobile de independență și libertate, de progres social, colaborare și pace în lume.

Împreună cu întreaga noastră națiune, dorim să vă exprimăm, cu acest prilej, profundul nostru devotament, să dăm glas simțimentelor de recunoștință deosebită ale comuniștilor, ale tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, pentru tot ceea ce ați făcut și faceți spre gloria și prosperitatea patriei noastre socialiste, spre înălțarea României, în deplină independență și suveranitate, pe culmi tot mai înalte de civilizație și progres.

În rindurile partidului, ale tuturor celor ce muncesc din țara noastră se bucură de o profundă admirație și o înaltă cinstită înflăcărată dumneavoastră activitate de militant revoluționar, de conducător de partid și de stat care și-a consacrat întreaga viață îndeplinirii nobilelor țeluri ale socialismului și comunismului, slujirii neabătute, cu devotament și pasiune revoluționară, a cauzei clasei muncitoare, a poporului — al cărui fiu credincios sunteți.

Lupta dumneavoastră eroică, dăruirea fără seamăn cu care ați acționat încă din anii tinereții, în condițiile aspre ale ilegalității, împotriva exploatării și nedreptății, pentru apărarea intereselor fundamentale ale poporului, a independenței și dem-

nității țării s-au înscris în istoria partidului nostru ca pagini luminoase de nepieritoare glorie, care vor lumina și însufleți generațiile de azi și de mâine ale țării în opera istorică de înălțare a mărețului edificiu al socialismului și comunismului de pământul României.

Este unanim recunoscută și apreciată contribuția dumneavoastră, de o inestimabilă valoare teoretică și practică, la elaborarea și realizarea cu succes a mărețelor obiective ale edificării noii orânduiri, la fundamentarea și promovarea celor mai viabile căi și soluții în vederea propășirii patriei, a înaintării sale ferme și sigure pe calea socialismului, a progresului și bunăstării.

Epoca istorică inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului este dominată decisiv de puternica dumneavoastră personalitate, poartă din plin pecetea gândirii și acțiunii dumneavoastră revoluționare, fundamentate pe aplicarea creatoare a principiilor materialismului dialectic și istoric, ale socialismului științific, la condițiile concrete ale țării noastre. Exprimind cerințele obiective ale dezvoltării țării, aspirațiile și idealurile poporului nostru, hotărârile și îndeplinirile istorice ale Congreselor al IX-lea, al X-lea, al XI-lea și al XII-lea au dinamizat puternic energiile și forțele creatoare ale întregii națiuni, au asigurat mersul neabătut înainte al poporului nostru pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Ideile și orientările dumneavoastră prețioase, pătrunse de o înaltă responsabilitate pentru destinele României socialiste, de o mare și înflăcărată dragoste de țară și de popor, și-au găsit o minunată materializare în mărețele succese și îndepliniri pe care oamenii muncii din România le-au obținut în cei aproape 17 ani de cînd vă aflați în fruntea partidului și statului nostru — cea mai fertilă și mai bogată perioadă din istoria românilor.

Prețuim cu toții, în mod deosebit, exemplul magistral de responsabilitate pe care-l dați în toate împrejurările, excepționala

dumneavoastră capacitate de a organiza și conduce ampla operă de făurire a noii societăți, realismul și spiritul creator, profund științific pe care le manifestați, consecvența cu care acționați pentru găsirea căilor și mijloacelor celor mai potrivite de soluționare a problemelor de care depinde mersul înainte al societății noastre. Țara întregă cunoaște cu cit suflet și cu cită dăruire acționați pentru progresul economic și social al patriei noastre, pentru făurirea unei economii moderne, de înaltă eficiență și productivitate, pentru punerea tot mai largă în valoare a potențialului material și uman al societății noastre. Apreciem preocuparea dumneavoastră deosebită pentru ca tot ceea ce se realizează în patria noastră socialistă, sub conducerea încercată a partidului, să servească poporului, să se materializeze în ridicarea continuă a nivelului de trai, material și spiritual, al poporului, într-o calitate nouă a muncii și vieții tuturor cetățenilor patriei noastre socialiste. Sint profund pilduitoare hotărârile și consecvența cu care acționați pentru promovarea principiilor eticii și echității socialiste în toate domeniile vieții economice și sociale, pentru asigurarea tuturor condițiilor necesare împlinirii și afirmării plene a personalității umane în societatea noastră.

Ne mindrim cu toții că avem un asemenea partid puternic și unit cum este Partidul Comunist Român — care și îndeplinește cu cinstă rolul de forță politică conducătoare a societății, centru vital al întregii națiuni. Cunoaștem și apreciem contribuția dumneavoastră decisivă la crearea și dezvoltarea unui asemenea partid, la întărirea rolului său conducător în societate, la perfecționarea continuă a formelor și metodelor sale de activitate, la legarea organică, mereu mai strânsă cu clasa muncitoare, cu țărânimia și intelectualitatea, cu masele largi ale poporului. Dăm o înaltă apreciere grijii permanente pe care o manifestați pentru perfecționarea metodelor, a stilului de muncă al organelor și organizațiilor de partid, pentru promovarea neabătută a principiilor muncii colective, a spiritului revoluționar, de responsabilitate comunistă, de umanism revoluționar, în întreaga activitate a partidului nostru.

Apreciem, de asemenea, energia și consecvența cu care acționați pentru întărirea continuă a statului socialist, pentru perfecționarea activității sale, a relațiilor de producție și sociale din societatea noastră, a formelor și metodelor de conducere socială, a democrației muncitorești, socialiste, pentru înfăptuirea politicii naționale juste a partidului nostru și crearea cadrului organizat de participare nemijlocită a clasei muncitoare, țărânimii, intelectualității, a tuturor oamenilor muncii — români, maghiari, germani și de alte naționalități — la conducerea diferitelor sectoare ale vieții economice și sociale, a întregii societăți. Devenit cu adevărat stăpîn pe destinele sale, poporul nostru acționează astăzi într-o puternică unitate moral-politică, strîns unit în jurul partidului, în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, pentru a-și făuri liber viitorul de bunăstare și fericire, așa cum îl dorește.

Întregul nostru partid dă o înaltă apreciere uriașei contribuții pe care ați adus-o și o aduceți la dezvoltarea gândirii social-politice creatoare, la îmbogățirea tezaurului teoretic al partidului cu noi idei, teze și concluzii desprinse din practica edificării socialiste în România și a mișcării muncitorești, revoluționare din întreaga lume, din analiza științifică a fenomenelor vieții social-politice contemporane.

Constituie un înalt exemplu pentru noi toți, pentru întregul partid activitatea multilaterală pe care o desfășurați cu neobosită energie și elan revoluționar, stilul dumneavoastră de muncă viu, în directă legătură cu masele, contactele și dialogul permanent cu poporul, cu cei ce făuresc socialismul în patria noastră.

Slujind cu neseacă energie interesele țării și poporului român, cauza socialismului în patria noastră, v-ați afirmat, totodată, și ați intrat în conștiința umanității — spre mindria noastră, a întregii țări — ca promotor al celor mai nobile idealuri de înțelegere, colaborare și pace între națiuni, ca strălucit luptător pentru independența și suveranitatea popoarelor.

Partidul, întregul nostru popor apreciază în mod deosebit aportul dumneavoastră hotărîtor la elaborarea și înfăptuirea politicii externe de pace și colaborare a partidului și statului nostru, la întărirea prieteniei și colaborării României cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare și nealiniate, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială.

Este unanim recunoscută și apreciată excepționala dumneavoastră activitate pentru promovarea în viața internațională a principiilor noi, democratice, de deplină egalitate în drepturi,

respect al independenței și suveranității naționale, neamestec în treburile interne și avantaj reciproc, de nerecurgere la forță și la amenințarea cu folosirea forței.

În actualele împrejurări internaționale, cînd pe plan mondial s-a ajuns la o încordare extremă, cînd viața, libertatea și independența popoarelor, liniștea și pacea întregii lumi sint tot mai grav puse în pericol, chemările și îndemnurile dumneavoastră de a se face totul — pînă nu e prea tîrziu — pentru a se înlătura pericolul războiului, pentru a se împiedica agravarea situației internaționale și a se păși ferm pe calea relurii și continuării politicii de destîndere, colaborare și pace găsesc un profund ecou în conștiința popoarelor de pe toate meridianele lumii.

Popoarele, forțele înaintate de pretutindeni cunosc și apreciază energia cu care militați pentru soluționarea marilor probleme care confruntă omenirea, pentru lichidarea stărilor de conflicte și încordare, pentru abolirea politicii de forță și amenințare cu forța și soluționarea tuturor litigiilor dintre state numai și numai pe cale pașnică, pentru lichidarea subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice internaționale. Sint larg apreciate eforturile pe care le desfășurați în direcția înfăptuirii securității în Europa, a trecerii la măsuri practice, concrete de dezarmare, și în primul rînd de dezarmare nucleară. Marea inițiativă de pace și dezarmare a României — inspirată și desfășurată la înflăcărata dumneavoastră chemare — a afirmat cu putere voînța și hotărîrea națiunii noastre de a face totul pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru neamplasarea de noi rachete nucleare pe continentul nostru, pentru retragerea și reducerea celor existente, pentru o Europă unită, fără arme nucleare.

Puternica rezonanță în conștiința umanității pe care o avut-o marile acțiuni pentru pace și dezarmare din România, propunerile și inițiativele dumneavoastră cu confirmat, încă o dată, imensul presiungiu internațional de care vă bucurați, stîmă și prețuirea pe care popoarele lumii vi le poartă ca strălucit luptător pentru apărarea dreptului fundamental al oamenilor, al popoarelor — la viață, la pace, la existență liberă și demnă.

Întregul nostru partid și popor apreciază în mod deosebit activitatea neobosită pe care o desfășurați — ca internaționalist ferm și consecvent — pentru dezvoltarea colaborării și solidarității partidului nostru cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu partidele socialiste, social-democrate, cu mișcările de eliberare națională, cu forțele democratice, progresiste și antiimperialiste de pretutindeni, în lupta pentru pace și progres social, pentru o lume mai bună și mai dreaptă pe planeta noastră.

Dorim, mult iubite și stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, să vă asigurăm — și cu prilejul acestui moment aniversar — de hotărîrea noastră neabătută de a urma înaltul exemplu pe care îl oferiți, în permanentă, nouă, comuniștilor, întregului popor, muncind cu abnegație și dăruire revoluționară pentru a înfăptui obiectivele istorice stabilite de Congresul al XII-lea și Programul partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. Ne angajăm cu toții să milităm cu toate forțele pentru creșterea continuă a rolului conducător al partidului, pentru întărirea unității și coeziunii sale, făcînd totul pentru a asigura înfăptuirea pe pămîntul patriei a mărețelor idealuri ale socialismului și comunismului, pe care le-ați slujit și le slujiți cu nemărginit devotament și căroră le-ați consacrat întreaga viață.

În aceste clipe de sărbătoare, dînd glas gîndurilor și simțămîntelor întregului nostru partid, ale comuniștilor și tuturor oamenilor muncii, care edifică noua orînduire în România, vă dorim, cu toată căldura inimilor, să trăiți în sănătate, să vă bucurați de multă putere de muncă, pentru a aduce acestei patrii și acestui popor — care vă înconjoară cu căldura dragostei și recunoștinței sale — noi și noi victorii, făcîndu-l să se înalte tot mai mindru, liber și demn între națiunile libere și demne ale lumii!

Vă dorim, în continuare, mari și strălucite realizări în activitatea dumneavoastră de supremă răspundere, zile luminoase și fericite, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, cu toți cei ce vă sint dragi și apropiați.

Să rămîneți mereu tînăr, dinamic și plin de energie — așa cum vă știm cu toții — în fruntea partidului și țării, conducînd, cu înțelepciunea și hotărîrea care vă sint caracteristice, destinele României spre orizonturi tot mai luminoase de progres, civilizație și bunăstare, spre comunism.

LA MULȚI ANI, IUBITE TOVARĂȘE NICOLAE CEAUȘESCU!
București, 26 ianuarie 1982

COMITETUL POLITIC EXECUTIV AL COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Mult iubite și stimate tovarășe NICOLAE CEAUȘESCU

Cercetătorii, cadrele didactice și specialiștii din economie, care activează în cadrul Institutului Central de Cercetări Economice, cu sentimente deosebite de stimă și dragoste vă adresează cu prilejul zilei Dumneavoastră de naștere cele mai calde urări de sănătate, fericire, viață îndelungată și activitate rodnică la conducerea Partidului Comunist Român și a scumpei noastre patrii, Republica Socialistă România.

Din adîncul inimilor noastre aducem, cu acest prilej, un vibrant omagiu contribuției Dumneavoastră creatoare, de o inestimabilă valoare, la elaborarea și înfăptuirea politicii revoluționare, profund științifică a partidului și statului nostru. La această sărbătoare scumpă a întregului nostru popor, ne exprimăm recunoștința pentru grija permanentă pe care o purtați viitorului României, dezvoltării patriei noastre pe noi trepte de progres și civilizație, din care izvorăsc în toți acești ani de cînd vă aflați în fruntea partidului și statului nostru înfăptuirile mărețe obținute de poporul român în edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Cu deosebită stimă Vă adresăm distinse omagii pentru prodigioasa activitate revoluționară și întreaga noastră admirație față de personalitatea Dumneavoastră, de militant consecvent pentru creșterea bunăstării materiale și spirituale a poporului nostru, promovarea unei politici profund umaniste, ale cărei rațiuni fundamentale le reprezintă înflorirea multilaterală a personalității umane, înfăptuirea comunismului pe pămîntul patriei noastre.

Politica externă, plină de înțelepciune și rațiune, de umanism, a țării noastre, al cărei strălucit promotor sînteți Dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarășe NICOLAE CEAUȘESCU, largă recunoaștere pe plan internațional a personalității Dumneavoastră de revoluționar înflăcărat, de militant neobosit pentru respectarea și întărirea independenței și suveranității popoarelor, de promotor al solidarității cu toate forțele progresiste din întreaga lume, în lupta pentru destindere, cooperare și progres, au contribuit și contribuie la afirmarea fără precedent a prestigiului României în lume. Apelul României către toate țările și popoarele lumii la dezarmare și pace, inițiat de Dumneavoastră și primit cu largă adeziune și apreciere pe plan mondial a imprimat noi valențe vocației pașnice a poporului român.

Mărețele perspective pe care le prefigurează României documentele Congresului al XII-lea al P.C.R., viziunea revoluționară pe care o imprimați teoriei și practicii construcției economice, gîndirea novatoare promovată în întreaga viață socială, la baza căreia se află studierea atentă a legilor obiective ale dezvoltării societății, constituie puternice stimulente în activitatea noastră prezentă și viitoare.

Vă asigurăm, mult stimate și iubite tovarășe NICOLAE CEAUȘESCU, că nu vom precupeți nici un efort pentru a răspunde exemplar înaltelor exigențe și cerințe puse de Dumneavoastră în fața cercetării economice românești, pentru a spori contribuția noastră la progresul neînterupt al scumpei noastre patrii, Republica Socialistă România.

La mulți ani!

Institutul Central de Cercetări Economice

ȚARA ÎȘI OMAGIAZĂ PREȘEDINTELE

Gîndire creatoare, activitate fermă pentru pace și progres

A INTRAT ÎN FRUMOASELE TRADIȚII ale poporului nostru ca în luna ianuarie, luna începutului de an, să își sărbătorească președintele, conducătorul iubit și stimat, care fără odihnă, își dedică întreaga viață, întreaga muncă, intereselor supreme ale națiunii. Și printr-o semnificativă coincidență istorică, această aniversare are loc în același timp cu o altă mare sărbătoare a poporului român, ziua înfăptuirii Unirii Principatelor, trasînd astfel un adevărat arc peste timp în lupta neîncetată a acestui popor pentru înfăptuirea idealurilor sale de unitate, libertate, neafirmare, o legătură simbolică între marii bărbați cu convingeri progresiste care atunci înfăptuiau Unirea și curajosul revoluționar de azi care, aflat în fruntea partidului și a țării, ne conduce cu o gîndire clară, cu fermitate și siguranță în acțiune, spre treptele cele mai înalte ale civilizației socialiste și comuniste.

Prezent pretutindeni și în orice împrejurare în mijlocul poporului, sfătindu-se în permanență cu oamenii muncii, secretarul general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, îndrumă cu înțelepciune eforturile noastre, caută și găsește soluții originale, inovatoare, problemelor, uneori dificile, cu care se confruntă economia și societatea noastră în procesul dezvoltării, mai ales în condițiile deosebit de complexe pe care le cunoaște economia mondială în ultimii ani, promovează cu curaj noul, declarîndu-se — și acționînd cu consecvență ca atare — împotriva comodității și rutinei în gîndire, a închistării și imobilismului în formule perimate, infirmate de mersul progresist al vieții. Practic, se poate spune că nu există nici un domeniu al vieții noastre politice, economice și sociale care să nu fi beneficiat de aportul de o înestimabilă valoare teoretică și practică, de acțiunea dinamizatoare și constructivă a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Și tocmai de aceea a intrat pe deplin în conștiința poporului nostru, că alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în suprema funcție de partid la cel de al IX-lea Congres al partidului a constituit un moment de cardinală însemnătate, a deschis epoca celor mai mari realizări din întreaga sa istorie, epoca unui uriaș avînt creator, descătușat de spiritul nou, revoluționar, de un umanism profund, introdus de secretarul general al partidului în întreaga viață a societății noastre. Este epoca în care, cu cele mai rodnice rezultate, s-a trecut de la aplicarea mecanică a unor scheme și modele, la dezvoltarea creatoare a gîndirii și practicii construcției socialiste în raport cu noile cuceriri ale științei, ale cunoașterii umane, cu condițiile concrete de spațiu și timp, cu apariția și evoluția noilor fenomene și tendințe în lume. Întreaga operă pe care am realizat-o în acești ani fertili este indisolubil legată de acest spirit nou, de activitatea fără preget a tovarășului Nicolae Ceaușescu, ale cărui contribuții la elaborarea și aplicarea întregii politici interne și externe a partidului nostru sint hotărîtoare. De la fundamentarea teoretică a strategiei dezvoltării multilaterale a României socialiste și pînă la soluționarea problemelor ivite în procesul materializării acestei strategii, toate poartă pecetea gîndirii revoluționare și activității neobosite a secretarului general, sint un rezultat nemijlocit al studierii atente a realității, al căutării și găsirii unor rezolvări originale, viabile, eficiente, vastei problematici pe care o ridică edificarea noii orînduirii, operă inedită, pentru fiecare popor care pășește pe acest drum, și de o deosebită complexitate. „Trebuie înlăturate subiecti-

vismul și mulțumirea de sine, care duc la îngîmfare și la necoscotirea realității, ceea ce tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de al IX-lea Congres al partidului. Studiarea temeinică a vieții, a fenomenelor noi, constituie principala cerință, absolut obligatorie, a unei juste conduceri și planificări a economiei“. Este o cerință, un adevărat principiu, care l-a călăuzit permanent pe secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a revenit și a insistat adeseori asupra acestei necesități, devenită cu ceosebire evidentă în condițiile situației deosebit de labile provocată de incertitudinile din economia mondială, de feluritele crize care afectează și economia țării noastre, influențe cărora trebuie să li se găsească soluții prompte și eficiente, care nu mai pot fi căutate în trecut. Este ceea ce sublinia secretarul general al partidului la cel de al doilea Congres al consiliilor oamenilor muncii atunci cînd spunea: „să nu ne fie teamă să înlăturăm acele teze și noțiuni care nu mai corespund noilor condiții istorice și sociale“ și, mai departe, „Nu de înnoire trebuie să ne temem ci de stagnare în gîndire, de păstrarea formelor învechite! Pericolul pentru socialism nu constă în căutarea noului ci în păstrarea vechiului!“. Sint aprecieri care denotă o viziune autentic revoluționară, în care învățătura marxistă, teoria edificării noii societăți nu are un caracter închis, definitiv, ci este o teorie vie, creatoare, cu o inepuizabilă capacitate de înnoire prin continua sa raportare la condițiile specifice ale fiecărui popor, la realități, ele însele în continuă mișcare, prin asimilarea celor mai noi cuceriri ale cunoașterii umane.

Un strălucit exemplu de abordare de pe aceste poziții a problematicii edificării noii orînduirii în țara noastră l-a constituit elaborarea de către secretarul general al partidului a concepției cu privire la stadiul și etapele dezvoltării economico-sociale a României. Pe baza unei analize temeinice, lucide, a realității, a nivelului dezvoltării forțelor de producție, a economiei românești în general, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ajuns la concluzia necesității abandonării unor teze care, identificînd superioritatea socialismului ca orînduire socială cu superioritatea economică, generau automulțumire și stagnare, și la aprecierea că la începutul anilor 1966—1970 România se situa încă în rîndul țărilor slab dezvoltate, că abia la sfîrșitul aceluia cîncinal țara noastră avea să intre în rîndul țărilor în curs de dezvoltare.

Această apreciere științifică ne-a dat imaginea clară a eforturilor pe care trebuie să le facem, a stat la baza elaborării unei strategii științifice, a definirii direcțiilor de acțiune asupra cărora urma să ne axăm, astfel încît, în actualul cîncinal, pe baza succeselor pe care le-am dobîndit prin aplicarea acestei strategii, putem să ne stabilim ca obiectiv atingerea unei noi trepte, de țară socialistă cu nivel mediu de dezvoltare.

Un moment hotărîtor în procesul clarificării caracterului stadiului dezvoltării economico-sociale l-a constituit elaborarea și fundamentarea de către secretarul general al partidului a conceptului de societate socialistă multilateral dezvoltată, a cărei faurire este înscrisă în Programul partidului ca obiectiv istoric fundamental. Conceptul cu o largă viziune prospectivă, de o mare complexitate, îmbrățișînd în interconexiunea lor toate laturile acțiunii sociale, conceptul de societate socialistă multilateral dezvoltată a oferit un obiectiv clar, realist poporului nostru, muncii sale creatoare, plină de abnegație pentru edificarea noii orînduirii, fiind considerat unul dintre bunurile

cele mai de preț ale gândirii revoluționare a partidului nostru, o contribuție de seamă la îmbogățirea teoriei construcției socialiste. „Dacă am fi spus că obiectivul de viitor este pur și simplu dezvoltarea socialismului, preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Conferința Națională a partidului din iulie 1972, nu am fi dat o orientare clară pentru activitatea partidului și statului. Noi ne propunem să asigurăm o dezvoltare multilaterală a societății, înflorirea tuturor laturilor vieții sociale, atât a economiei cit și a științei și culturii, perfecționarea conducerii, formarea omului nou, promovarea eticii și echității socialiste“.

Într-un spirit nou a fost concepută de către tovarășul Nicolae Ceaușescu și problema industrializării României, fiind înlăturate cu hotărâre acele teze care manifestau neîncredere în posibilitatea și necesitatea de a dezvolta industria modernă, argumentată prin lipsă de tradiție și de experiență, sau prin avantajele diviziunii internaționale a muncii. În consens cu evoluția procesului dezvoltării industriale a țării și cu a însuși conceptului de industrializare s-a renunțat și la o serie de alte teze cum ar fi absolutizarea dezvoltării industriale în detrimentul agriculturii, a absolutizării dezvoltării industriei grele etc. Treptat, s-a conturat un concept realist, științific, despre dezvoltarea industrială a țării care a pus accentul și a orientat întreg acest proces spre ramurile de vîrf ale tehnicii moderne, care valorifică superior materiile prime, energia, capacitatea creatoare a oamenilor muncii. Succesele pe care le-am obținut în deceniul trecut, o creștere a producției industriale de peste 3 ori și a venitului național de 2,4 ori, afirmarea poziției ramurilor și subramurilor bazate pe tehnică de vîrf, dezvoltarea industriei într-un consens armonios cu celelalte ramuri ale economiei, demonstrează justetea acestei concepții. Mai mult, justetea orientării către economisirea energiei și a materiilor prime — și pentru a ne referi la un singur amănunt, creșterea ponderii cărbunelui în balanța energetică a țării începută încă înainte de declanșarea primei crize a petrolului — a fost pe deplin confirmată de evoluția situației economice pe plan mondial și a atenuat — într-o oarecare măsură — impactul negativ al acestei evoluții asupra economiei noastre.

Desigur, noua situație creată pe plan mondial, și care nu este o situație conjuncturală, impune continuarea și chiar accentuarea procesului de remodelare a structurilor industriale și în general a celor economice ale țării noastre. Este o preocupare care se constată și pe plan mondial și care apare cu claritate în documentele celui de al XII-lea Congres și în alte documente ulterioare ale partidului nostru, toate materializînd gîndirea creatoare a secretarului general al partidului.

Orientările de bază ale actualului cincinal, considerat ca o etapă de consolidare a succeselor de pînă acum, vizează tot mai adaptarea economiei românești la noile constrîngeri economice: criza energiei și a materiilor prime, dezordinea monetar-financiară, proliferarea unor noi obstacole în calea relațiilor economice internaționale. În acest sens acționează, de altfel, prevederile cincinalului: dezvoltarea prioritară a bazei naționale energetice și de materii prime, accentuarea dezvoltării unor ramuri mici consumatoare de resurse materiale și energetice și bazate pe resurse regenerabile, în detrimentul celor mari consumatoare, trecerea de la dezvoltarea extensivă la cea intensivă, sporirea mai rapidă a exporturilor și diminuarea importurilor, toate cerințe de stringență actualitate și importanță, magistral argumentate de secretarul general al partidului. De altfel, la Congresul al XII-lea și, ulterior, în cuvîntările la o serie de forumuri naționale desfășurate în cursul anului trecut, tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat în mod deosebit asupra noilor priorități pe care le impune situația actuală. O deosebită atenție, arăta în acest sens secretarul general al partidului la cel de al XII-lea Congres, trebuie să acordăm „...restructurării industriei, asigurînd realizarea unor produse de înaltă tehnicitate și calitate cu un consum redus de energie și materii prime. Pe ansamblul industriei, în viitorul cincinal trebuie să realizăm o creștere de cel puțin 32—34% a gradului de valorificare a materiei prime și energiei“.

De o excepțională însemnătate pentru dezvoltarea armonioasă, echilibrată a economiei noastre naționale, pentru asigurarea bazelor necesare ridicării continue a bunăstării poporului a fost și este concepția clară, realistă, a tovarășului Nicolae Ceaușescu asupra rolului și importanței agriculturii. Într-o perioadă în care poziția acestei ramuri era încă minimalizată, neglijată, secretarul general al partidului a subliniat însemnătatea deosebită a agriculturii, i-a redat locul firesc în ansamblul economiei românești, inițiind o adevărată cotitură în politica agrară, a cărei justete avea să fie pe deplin confirmată de întreaga evoluție a situației alimentare pe glob. Astfel, încă la Congresul al IX-lea, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Țara noastră dispune de o însemnată suprafață agricolă, de condiții de sol și climă favorabile unei agriculturi intensive.

Reprezentînd un factor de mare importanță în ansamblul economiei naționale, agricultura trebuie să aducă un aport tot mai mare la progresul țării, la ridicarea bunăstării poporului. Continuînd în ritm intens industrializarea socialistă vom acorda o mai mare atenție dezvoltării agriculturii, sporirii producției vegetale și animale“.

Cu consecvență, cu fermitate, această prețioasă orientare a fost pusă în practică în întreaga perioadă care s-a scurs de atunci, ceea ce a permis crearea unei puternice baze tehnico-materiale, perfecționarea continuă a formelor de organizare, extinderea metodelor moderne de producție. Preocupat în continuare de problemele dezvoltării agriculturii care este nu numai o sursă de hrană a populației, dar a cărei importanță ca bază de materii prime regenerabile a crescut considerabil, tovarășul Nicolae Ceaușescu a inițiat o nouă revoluție în agricultură care, în acest cincinal, va conduce această ramură de bază a economiei românești pe o nouă treaptă de dezvoltare. Este semnificativ să menționăm în sensul acestei orientări că anul acesta sporul prevăzut al producției globale agricole este superior celui al producției industriale marfă. Un rol hotărîtor pentru accelerarea dezvoltării agriculturii vor avea desigur punerea în practică a conceptului autoaprovizionării elaborat de secretarul general al partidului, ca și noile măsuri adoptate la inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru modernizarea mai intensă a dotării tehnico-materiale a agriculturii, pentru sporirea conteresării materiale a țărânilor și așezarea producției agricole pe baze economice, rentabile.

Iată, deci, sintetizat, în cele de mai sus, rolul decisiv al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru dezvoltarea pe baze moderne, adaptată condițiilor contemporane, a celor două sectoare principale ale economiei noastre naționale. Dar contribuțiile secretarului general al partidului au fost și sint hotărîtoare pentru elaborarea politicii economice a partidului și nu numai a politicii sale economice, în toate aspectele sale. Este suficient să reamintim în acest sens preocuparea sa statornică pentru aprofundarea continuă a democrației socialiste, contribuțiile sale prețioase la găsirea formelor și instituțiilor adecvate participării masei la conducere, la însuși definirea conceptului de democrație muncitorească și a raportului dialectic dintre democrație și conducerea de către partid, la elaborarea formelor și metodelor științifice de conducere a economiei și societății pe baza autoconducerii muncitorești și a autofinanțării, la argumentarea necesității și explicarea conținutului trecerii la o nouă calitate a economiei și societății românești, pentru a avea un tablou al vastei și multilaterale activități a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care este însă departe de a fi cit de cit complet.

Pentru că este un adevăr incontestabil că tot ceea ce am realizat în anii de cînd la conducerea partidului și a statului se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, și aceste realizări sint grandioase, cu adevărat istorice, sint legate de numele și personalitatea sa proeminentă de om de stat, de revoluționar înflăcărat, de patriot devotat pe deplin țării și poporului său, cauzei libertății, independenței, suveranității și țării patriei socialiste. „Ideile și orientările dumneavoastră prețioase, pătrunse de o înaltă responsabilitate pentru destinele României socialiste, de o mare și înflăcărată dragoste față de țară și de popor, se arată în Scrisoarea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu, și-au găsit o minunată materializare în mărețele succese și înfăptuiri pe care oamenii muncii din România le-au obținut în cei aproape 17 ani de cînd vă aflați în fruntea partidului și statului nostru — cea mai fertilă și mai bogată perioadă din istoria românilor“.

Consacrîndu-se astfel așezării României pe un loc demn în rîndul națiunilor lumii, asigurării prosperității și ridicării civilizației întregii națiuni, tovarășul Nicolae Ceaușescu manifestă un deosebit interes pentru marile probleme care frămîntă omenirea, cu atît mai mult cu cît activitatea pașnică nu se poate desfășura și nu poate fructifica decît în condiții de pace, de securitate, de încredere în viitor. Vocația președintelui țării noastre pentru progres, pentru echitate și dreptate, atitudinea sa hotărîită împotriva inegalității exploatarei și dominației între națiuni, cercetarea profundă a realităților lumii contemporane, l-au condus la elaborarea unei concepții originale, de înaltă valoare politică și umanistă privind necesitatea și căile instaurării unei noi ordini internaționale, concepție larg apreciată pe plan mondial și care i-a conferit tovarășului Nicolae Ceaușescu dimensiunile marilor personalități politice ale contemporaneității.

De o inestimabilă valoare este contribuția secretarului general al partidului, președintele României socialiste, la definirea

Nicoară IONESCU

(Continuare în pag. 9)

ÎNDEPLINIREA RITMICĂ, LA SORTIMENTELE PLANIFICATE, A PRODUCȚIEI FIZICE

REALIZAREA INTEGRALĂ, în condiții de calitate superioară și la termenele prevăzute prin contracte a producției planificate reprezintă, pentru fiecare întreprindere și centrală industrială, o preocupare de bază. Incadrarea producției fiecărei întreprinderi în cerințele de plan, îndeplinirea, în structura planificată, a întregii game de produse și sortimente necesare economiei naționale asigură disponibilizarea, într-o proporție tot mai mare, a resurselor interne necesare sporirii și diversificării producției, lărgirii posibilităților de export, cu consecințe directe asupra rezultatelor economice obținute.

Sarcini deosebite revin în acest sens și colectivului de oameni ai muncii din întreprinderile Centralei industriale de utilaje tehnologice și material rulant București (C.I.U.T.M.R.), care desfășoară o amplă activitate pentru îndeplinirea angajamentelor luate în întrecerea socialistă, pentru a da țării produse de înaltă tehnicitate, în stare să satisfacă exigențele sporite ale beneficiarilor interni și externi.

Adaptabilitatea producției la solicitările partenerilor

REUNIND ÎNTEPRINDERI cu un profil de fabricație care cuprinde produse de înaltă tehnicitate — motoare, compresoare, locomotive, transmisii hidromecanice, utilaje tehnologice, utilaje de construcții, echipament hidraulic — centrala are o participare însemnată la înzestrarea tehnică a ramurilor de bază ale economiei naționale și în promovarea exportului.

În 1981, pe ansamblul centralei s-a obținut o creștere cu 8% a producției marfă și cu 8,6% a producției nete, față de 1980, realizându-se sporuri însemnate la unele sortimente ca: mașini și utilaje pentru industria metalurgică — 14,6%, locomotive — 13%, piese de schimb — 45%, ceea ce a permis acoperirea, în mai mare măsură, a cerințelor tot mai diversificate ale partenerilor interni și externi. Au fost introduse în fabricație peste 100 de produse noi și modernizate (motocompressoare și electrocompresoare cu aer, transmisii hidromecanice grele, excavatoare de peste 150 CP etc.), precum și un număr important de tehnologii. Sporirea producției fizice, diversificarea sortimentală și, pe această bază, onorarea la termen a contractelor economice au fost posibile și ca urmare a punerii în funcțiune a noilor capacități de producție la Combinatul de utilaj greu Iași, întreprinderile „23 August” — București și „Hidromecanica” — Brașov.

Cu toate că, în dinamică, s-au înregistrat creșteri importante de producție la principalele sortimente, precum și la ceilalți indicatori de eficiență, totuși în 1981 prevederile de plan nu au fost în întregime realizate, existând încă rămăneri în urmă, în special în ceea ce privește planul fizic de producție. Astfel, la locomotive pentru linii magistrale gradul de îndeplinire a prevederilor a fost de 90%, la transmisii hidromecanice 76,6%, la utilaje pentru materiale de construcții și refractare 83%.

Trebuie subliniat faptul că, pe lângă alți factori care au contribuit la nerealizarea integrală a planului fizic, în structura sortimentală prevăzută, se numără, în primul rând, nivelul mai scăzut de mobilitate și adaptabilitate al unora din întreprinderile centralei la modificările survenite în structura cererii, la introducerea progresului

tehnic și la cerințele de calitate ale produselor. Aceasta a atras după sine o încetinire a procesului de înnoire a producției, cu consecințe negative asupra onorării contractelor și nivelului eficienței.

Pornind tot mai de la experiența anului trecut și pe baza indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu formulate la adunarea generală a oamenilor muncii de la întreprinderea „23 August” din București, încă din a doua jumătate a anului 1981 s-a acordat atenție pregătirii corespunzătoare a planului pe 1982, acționându-se în special

În acest an, SE VOR INTRODUCE ÎN PROCESUL DE FABRICAȚIE O SERIE DE TEHNOLOGII NOI ȘI PERFECTIONATE cum ar fi: — stelitarea cu arc cu plasmă a supapelor de motor, în vederea măririi fiabilității și creșterii productivității muncii; — utilizarea serului cald îmbogățit cu oxigen la eculouri, care se va aplica la 2000 tone fontă, avind ca efect sporul valoric al producției cu 10%; — tehnologie îmbunătățită de tratament termochimic superficial în vid a pieselor supuse la frezare; — turnarea capacelor de evacuare din aluminiu pentru motoare pe linie tehnologică automatizată; producția anuală va fi de circa 80 tone, reducând importul cu circa 0,7 mil. \$; — turnarea pieselor din fontă cu grafit modular cu caracteristici fizico-economice superioare pentru distribuitoare hidraulice, pistoane și tamburi de frână care se va aplica la circa 600 t piese; metoda va conduce la îmbunătățirea calității și reducerea costurilor cu 15%; — tehnologia îmbunătățită de debavurat electrochimic interior și exterior a sertarelor de la distribuitorii hidraulice, care se va aplica la 20 tone piese, avind ca efect reducerea personalului (20 oameni/an) și îmbunătățirea calității etc.

în direcția asigurării unei mobilități și adaptabilități sporite a producției față de solicitările partenerilor interni și externi.

Priorități pe agenda 1982

PROPUNÎNDU-ȘI CA OBIECTIV CENTRAL realizarea integrală, la parametri calitativi superiori a producției fizice, consiliile oamenilor muncii din întreprinderile centralei și-au concentrat atenția în direcția rezolvării problemelor legate de fabricația fiecărui produs de bază. Planul pe 1982, comparativ cu realizările anului precedent, prevede creșteri deosebite la unele sortimente ca: motoare cu ardere internă (51%), mașini și utilaje pentru industria construcțiilor și refractare (71%), locomotive (23%), piese turnate din oțel (21,4%), piese forjate (16,9%), piese de schimb (44,1%) și altele. În acest scop, atât la nivelul centralei, cât și al fiecărei întreprinderi, au fost adoptate, pe baza consultării oamenilor muncii, măsuri ferme menite să asigure realizarea acestor prevederi.

În centrul preocupărilor a fost situată asimilarea de produse noi și aplicarea unor tehnologii moderne, de înaltă tehnicitate. Planul special de măsuri stabilit în acest sens prevede sarcini și responsabilități corelate cu termene precise de realizare și cu eficiența economică scontată. Astfel, în 1982 se vor realiza o serie de produse și tehnologii noi de mare complexitate care vor conduce la creșterea competitivității pe piețele externe, îmbunătă-

țirea fiabilității, reducerea consumului de manoperă, materii prime, materiale, energie și combustibil și diminuarea considerabilă a importurilor.

Pentru îndeplinirea acestui obiectiv, încă din anul trecut, s-a acționat în direcția îmbunătățirii condițiilor și reducerii duratei de asimilare a prototipurilor în cadrul unor secții specializate, prin dotarea, cu forțe proprii, a acestora cu mașini agregate și mașini unelte cu parametri ridicați, precum și constituirea unor colective de lucru din cei mai buni specialiști și cercetători din cadrul centralei. Totodată, ținând seama de tehnicitatea înaltă a produselor din profilul centralei, o atenție deosebită s-a acordat dotării secțiilor de producție, încercării cu S.D.V.-uri, pentru asigurarea unei pregătiri corespunzătoare a fabricației, care să garanteze nivelul calitativ ridicat al produselor realizate. Prin aceste acțiuni se estimează reducerea efortului valutar cu 30% față de 1981, paralel cu îndeplinirea integrală a prevederilor de plan. Înnoirea și diversificarea producției vizează, în primul rând, sectoarele calde ale centralei, unde se preconizează obținerea unui însemnat salt calitativ. Astfel, încă din acest semestru, în oțelăria electrică a Combinatului de utilaj greu Iași se vor turna oțeluri aliate și inalt aliate cu grad sporit de degazare, care vor permite obținerea unor piese forjate cu parametri tehnici superiori. Se va extinde, totodată, turnarea pieselor din fontă în forme vidate și folosirea fontei modificate la turnarea lingotierelor de mare capacitate pentru lingouri mari. 1982 va fi anul când se vor turna piese din oțel cu gabarite și tonaje foarte mari, premere ale economiei naționale.

Trebuie subliniat, în același timp, faptul că modernizarea producției, perfecționarea tehnologiilor de fabricație și creșterea calității produselor se realizează în condițiile în care eforturile specialiștilor sunt îndreptate spre diminuarea consumurilor de materii prime și energie și încadrarea în normele stabilite. Astfel, producția marfă a anului 1982, cu 15,8%, mai mare decât cea obținută în 1981, se va realiza în condiții de reducere a cheltuielilor materiale cu 26,2 lei la 1 000 lei producție marfă, din care peste 30% prin reducerea consumului de materii prime și energie, ca urmare a introducerii unor tehnologii mici consumatoare de energie, a unor produse noi, cu parametri tehnici ridicați și a organizării mai bune a producției.

Perfecționarea mecanismului aprovizionare — producție — desfacere

ÎN CONDIȚIILE adâncirii interdependențelor în întreaga economie, mecanismul cooperării în producție reprezintă un factor important pentru desfășurarea normală a întregii activități. Pentru întreprinderile centralei aceasta capătă o semnificație deosebită ținând seama atât de ponderea mare pe care o reprezintă în cadrul ramurii cit și de complexitatea și diversitatea produselor realizate. În acest sens trebuie remarcat faptul că, în 1982, spre deosebire de anii trecuți, s-a acoperit mai bine cu contracte producția planificată, asigurându-se din vreme materiile prime și materialele necesare și, pe această bază, s-a organizat în mod corespunzător procesul tehnologic, pe faze, în fiecare secție de producție. Aceasta a creat condi-

țiile favorabile pentru aplicarea efectivă și eficientă a metodei de conducere pe bază de produs ca un instrument principal în realizarea producției fizice. Dealtfel, au fost luate măsuri ca prin introducerea unor grafice unitare, utilizate la toate nivelurile ierarhice — conducerea centralei, întreprinderi și secții de fabricație — realizarea producției fizice să fie urmărită corelat cu asigurarea bazei materiale și cu desfacerea certă a fiecărui sortiment.

Metoda amintită, aplicată cu mult succes încă din ultimul trimestru al anului trecut, dă posibilitatea factorilor de decizie și execuție să intervină operativ asupra tuturor locurilor înguste care apar în procesul fabricației, să cunoască mai bine cerințele, în structură, ale beneficiarilor, să mențină nivelul de calitate al produselor realizate. Totodată, prin cunoașterea evoluției și „viciilor” fiecărui sortiment, prevăzută prin contracte, se pot anticipa gradul de utilitate în exploatare, dinamica cererii, nivelul de eficiență al acestora și, pe această bază, pot fi luate din vreme măsuri organizatorice privind întocmirea bilanțelor materiale, a necesarului de materii prime pentru realizarea întregii producții planificate. Generalizarea acestei metode considerăm că va conduce la o mai bună conlucrare între întreprinderile centrale, pe de o parte, Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale și întreprinderile beneficiare pe de altă parte.

Este necesar, în același timp, ca în spiritul disciplinei contractuale, întreprinderile furnizoare (întreprinderile „Mecanică” — Ploeni, „Electroputere” — Craiova, Întreprinderea de construcții de mașini Reșița etc.) să respecte, în mai mare măsură, termenele de livrare, precum și cantitatea și calitatea unor subsansamble și piese de schimb. Aceasta cu atât mai mult cu cât multe din ele reprezintă părți componente ale produselor finale realizate de centrală și destinate, prin contracte, exportului. Or, calitatea acestora, livrarea la

LA ÎNTRINDEREA „23 AUGUST” — BUCUREȘTI, se vor realiza, pentru prima dată în țară, compresoare a pistoane fără ungere pentru hidrogen sulfurat cu presiuni până la 32 ata și debite de 6 600 Nme/oră și motocompressoare de 1 000 și 2 000 CP acționate cu gaze ce se vor folosi în industria chimică. De asemenea, se vor fabrica motoare Diesel cu 6, 8 și 12 cilindri cu puteri cuprinse între 450—1 500 CP, cu greutate și consum specific de combustibil redus și cu fiabilitate mărită față de motoarele din producția curentă și locomotive Diesel electrice de 1 500 CP pentru marfă, călători și manevră. **LA ÎNTRINDEREA „TIMPURI NOI” — BUCUREȘTI** vor intra în fabricație motocompressoare și electrocompressoare de aer cu funcționare automată, cu presiuni până la 30 bari și debite până la 360 me/oră pentru industria navală, care până în prezent se aduceau din import și motoare Diesel răcite cu aer, cu puteri de la 5 la 55 CP, cu greutate specifică de 2,5 kg/CP. **LA I.U.G. „PROGRESUL” — BRĂILA** se va completa gama de utilaje de excavare cu un excavator de 180 CP și capacitatea cupei de 1,6 m³, o draglină hidraulică pe șenile de 180 CP și cupe de 1—1,1 mc și se va realiza un nou concasor cu ciocane pentru sfărâmarea marelui. **LA ÎNTRINDEREA „HIDROMECHANICĂ” — BRAȘOV** va intra în fabricație noua familie de turbosuflete pentru supraalimentarea motoarelor Diesel cu puteri de la 160 la 1 500 CP. Aceste turbosuflete au un consum redus de materiale, lucrând la o turație de circa 100 000 rot./min., fiind foarte solicitate pe piața internă și la export.

termen, în structura și cantitatea solicitată, constituie factori importanți în onora-

rea, de către centrală, a prevederilor contractuale atât la intern cât și la export.

Experiența anului trecut a demonstrat, de altfel, că multe probleme cu care ne-am confruntat, în ceea ce privește onorarea obligațiilor din contractele economice, au avut drept cauză, pe lângă cele proprii legate de neajunsurile în organizarea producției și a muncii, calitatea uneori necorespunzătoare a subsansamblelor, și pieselor de schimb primite prin cooperare, depășirea termenelor de livrare, neonorarea cantitativă și sortimentală a comenziilor, cu consecințe directe asupra ritmicității producției, calității produselor finale realizate, costului fabricației, rentabilității obținute și, în final, respectării de către centrală a termenelor și condițiilor de livrare pentru producția contractată. Saltul calitativ pe care ni-l propunem pentru 1982 presupune, printre altele, și îmbunătățirea substanțială a mecanismului aprovizionare-produție-desfacere, printr-o colaborare mai strinsă între toți factorii implicați în procesul producției materiale (de la furnizorii de materie primă și întreprinderile de produse finale până la întreprinderile de comerț). În acest sens o altă problemă care merită să fie pusă în atenția factorilor de decizie o reprezintă intensificarea eforturilor pentru finalizarea rapidă a acțiunilor prevăzute în programele de contractare a exportului. Este vorba de clarificarea urgentă a tuturor problemelor de documentație, de asigurare materială, resurse financiare etc. necesare executării produselor destinate pieței externe. Solicităm și pe această cale sprijinul conducerii ministerului și al celorlalte organe de sinteză, în vederea soluționării operative a tuturor problemelor restante și asigurării condițiilor de îndeplinire integrală a obligațiilor contractuale asumate.

M. NEDELICU

director general al Centralei industriale de utilaj tehnologic și material rulant

NOTE

Eficiența refolosirii pieselor de schimb — asigurată încă din faza de proiectare a produselor

ALĂTURI DE CĂILE tradiționale de reducere a consumurilor specifice, o modalitate ce trebuie să stea mai mult în atenția specialiștilor o constituie recuperarea, recondiționarea și refolosirea pieselor și subsansamblelor scoase din uz. Cunoscută ca „acțiunea celor trei „r””, această formă organizată de reducere a consumului de metal este pe cât de accesibilă, pe atât de eficientă. Dincolo însă de efectul economic direct la nivel de întreprindere, rezultatele recuperării și recondiționării înseamnă și degravarea unor importante ramuri industriale de producerea a sute de mii de tone de oțel, fontă, metale neferoase etc. Se estimează, de exemplu, ca într-o primă fază a procesului recondiționării pieselor și subsansamblelor, industria construcțiilor de mașini să fie degravată de uzinarea a peste 110 tone piese de schimb, iar industria siderurgică de producerea a peste 4 000 tone oțel, 420 tone fontă și circa 170 tone metale neferoase.

Condiția de eficiență economică a acestei acțiuni impune limită maximă nivelului cheltuielilor de recuperare și costurilor de recondiționare a reperelor și subsansamblelor scoase din uz, precum și limite minime în efectul refolosirii lor ca piese de schimb. Dacă în ce privește limitele minime ale efectelor refolosirii, sub aspectul fiabilității pieselor de schimb recondiționate, problema se pune, în primul rând, din punct de vedere tehnic, în privința limitelor maxime cerința este de ordin economic.

Nivelul cheltuielilor de recuperare ca și costul recondiționării țin, în bună măsură, de calitatea organizării muncii în cele două faze, de gradul de dotare tehnică a locurilor de muncă, de nivelul instruirii profesionale a celor ce efectuează operațiunile respective. Îndeplinirea acestor condiții poate asigura încadrarea cheltuielilor la limitele maxime impuse de eficiența

economică numai în măsura în care la proiectarea inițială a produselor s-a ținut seama de necesitatea recuperării, recondiționării și refolosirii reperelor și subsansamblelor scoase din uz. Cu alte cuvinte este necesar ca preocupările pentru acțiunea celor trei „r” să sporească mai mult și în compartimentele de concepție și proiectare a produselor.

Iată un exemplu concludent. Pinionul pentru treapta III ca și cel pentru treapta IV din cutia de viteze tip Ak-6-80, fabricat la Întreprinderea mecanică din Sf. Gheorghe, este danturat pe două profile de dimensiuni diferite, din care numai o dantură — aceea de cuplare — se utilizează mai mult; nefiind proiectat în așa fel încât cele două profile să fie detașabile, pinionul trebuie înlocuit în întregime. În prezent se studiază posibilitatea recuperării acestei piese, dar operațiile ce presupun recondiționarea reclamă un consum mare de manoperă și de scule. Prin proiectarea acestui reper în ideea asigurării posibilității de recondiționare a părții ce se utilizează (numai a pionului de cuplare) s-ar putea economisi anual circa 6—7 tone oțel special, precum și un însemnat volum de muncă și energie.

Perspectiva economisirii resurselor materiale prin acțiunea celor trei „r” trebuie, așadar, prevăzută și asigurată încă de la planșeta proiectantului de produse, în faza inițială a proiectării constructive și tehnologice. Fiecare produs trebuie conceput astfel încât la scoaterea lui din uz să permită: ● dezmembrarea nedistructibilă a reperelor ori subsansamblelor componente pentru a face posibilă recuperarea acestora; ● aplicarea unor tehnologii accesibile pentru o recondiționare economică a să; ● reutilizarea reperelor și subsansamblelor ca piese de schimb pentru o gamă cât mai largă de produse cu grad înalt de tipizare.

Și dacă pentru a răspunde acestor deziderate proiectantul adoptă soluții tehnice care, eventual, conduc la costuri și respectiv consumuri de resurse ceva mai mari decât în alternativa nerecuperării produsului, în astfel de cazuri trebuie luat în considerare coeficientul de prelungire a duratei de utilizare a reperelor ori subsansamblelor și determinarea pe această bază a consumului de resurse aferente unei unități de timp în folosință.

Aurel IONĂSCU

STRUCTURA CONSUMULUI DE ENERGIE ȘI EFICIENȚA ECONOMICĂ

UTILIZAREA pînă în prezent în unitățile producătoare de energie electrică și termică a unor resurse energetice cu puteri calorice relativ ridicate (hidrocarburi) a fost favorabilă menținerii unor consumuri specifice relativ scăzute pe unitatea de energie produsă și livrată sistemului energetic național. Hidrocarburile sînt însă materii prime care pot fi utilizate cu o eficiență mult mai mare în industria chimică. În acest domeniu politica partidului prevede ca, treptat, să se reducă partea hidrocarburilor alocată producerii energiei electrice și, în același timp, să se asigure o economisire severă a acestora. Din această cauză, pentru realizarea nivelurilor planificate de energie electrică și termică și avînd în vedere mărirea rezervelor de combustibili solizi de care dispune țara noastră, are loc în ultimii ani un proces de creștere a ponderii lignitului energetic în producția de energie. Această orientare se integrează organic în strategia generală promovată după Congresul al XII-lea al P.C.R., de realizare a independenței energetice a țării și urmărește, între altele, ca într-o etapă de dezvoltare economică relativ scurtă, în ramura energetică să se disponibilizeze aproape integral cantitatea de hidrocarburi utilizate pînă în prezent în scopul producerii energiei electrice, pentru ca ea să poată fi valorificată mai eficient în alte ramuri.

De fapt, această acțiune reflectă numai o direcție din procesul amplu de lărgire și valorificare superioară a bazei noastre energetice, proces în care acțiunile definitorii pentru dezvoltarea în perspectivă a ramurii producătoare de energie electrică și termică urmăresc: extinderea utilizării lignitului și sistemelor combustibile atît pentru producerea energiei electrice și termice în noi unități energetice, cît și pentru dezvoltarea termoficării industrial-urbane pe întreg teritoriul țării; continuarea amenajării potențialului hidroenergetic într-un ritm susținut; crearea primelor unități nucleare-electrice; limitarea la minimum a utilizării hidrocarburilor în centralele termoelectrice. Aceste orientări generează o serie de implicații de ordin tehnic și economic și modifică nivelurile actuale de eficiență economică și energetică.

În acest cadru, **considerăm că aprecierea eficienței economice și energetice va trebui realizată după o optică și criterii diferite de viziunea clasică** asupra acestor probleme. Pînă în prezent criteriile de apreciere a nivelurilor de eficiență economică se limitau la nivelul costurilor unitare pe kWh produs și la mărirea investiției specifice pe kW instalat; considerăm că acești indicatori nu

mai sînt acum suficienți pentru caracterizarea eficienței. Sub imperativul dictat de modificarea structurii combustibililor utilizați în centralele electrice, **în aprecierea eficienței credem că ar trebui să se ia în considerare elemente mai complexe, respectiv disponibilitățile de hidrocarburi realizate precum și calitatea energiei livrate consumatorului** pentru ca acesta să poată desfășura o activitate normală, în condițiile menținerii celor doi indicatori de efort material (costul unitar și investiția specifică).

Înțelegerea acestor aspecte poate face ca fiecare participant de pe fluxul de realizare a producției de energie electrică și termică solicitată de consumator să întreprindă din vreme cele mai eficiente măsuri pentru a orienta în cît mai mare măsură pe făgașul eficienței activitatea determinată de procesul complex de schimbare a structurii balanței de energie primară preconizată pentru următorii ani în ramura producătoare de energie electrică și termică.

Implicații ale creșterii ponderii cărbunelui în balanța de energie primară

IMPORTANTELE modificări din structura balanței de energie primară prefigurată pentru următorii ani vor conduce, odată cu creșterea consumului specific de combustibil pentru unitatea de energie livrată sistemului energetic național, și la modificarea principalilor indicatori economici ce exprimă procesul de conversie a energiei primare în energie electrică și termică. Unele studii întreprinse în cadrul Institutului de economie industrială au estimat faptul că în următorii ani mărirea acestor indicatori va scădea, odată cu creșterea ponderii cărbunelui în balanța energetică a ramurii *). Acest proces apare ca o rezultată a modului în care tehnologiile actuale de ardere se pot adapta la calitățile lignitului românesc, recunoscut prin nivelul redus de kcal pe kg.

De asemenea, în studiile deja finalizate s-a estimat faptul că și în cazul mării volumului de investiții — pe care sporirea ponderii utilizării cărbunilor inferiori o presupune — precum și a creșterii mării cheltuielilor de exploatare în centralele electrice pe lignit are loc o scădere a nivelurilor indicatorilor de eficiență energetică. Scăderea de randament în centralele electrice pe cărbune apare ca o rezultată ce cumulează atît randamentul mai redus al generatorului de abur pe lignit, cît și consumul mult mai ridicat al serviciilor interne față de nivelurile medii întîlnite în prezent.

În același timp, investiția specifică pentru realizarea viitoarelor obiective energetice pe cărbune va crește de circa 1,4 ori, în timp ce costul unitar al energiei electrice produse se va mări de 1,7 ori (determinările s-au făcut în prețuri 1981). Creșterea efortului material apare ca efect generat de tehnologiile de producere a energiei electrice și termice pe lignit, mult mai scumpe pe unitatea de energie livrată consumatorului. Fără a încerca o limitare numai la nivelul eficienței economice și energetice a efectelor generate de modificarea structurii combustibililor utilizați, trebuie evidențiat și faptul că prin utilizarea cărbunelui în centralele electrice crește de circa 1,3—1,4 ori volumul de forță de muncă necesar funcționării centralei, în comparație cu centralele termoelectrice în care se utilizează hidrocarburi.

Studiile întreprinse pînă în prezent au evidențiat și faptul că **pentru noile centrale electrice funcționînd pe cărbune suprafața medie ce revine la o putere instalată de un kW va crește în următorii ani în medie cu circa 10% față de valorile actuale**, cînd centralele ce funcționează pe hidrocarburi dețin o pondere însemnată. Practic această creștere se înregistrează la gospodăria de combustibil a centralei electrice care, în cazul utilizării lignitului energetic ca principal combustibil, va deveni mai complexă, necesitînd un spațiu mărit de depozitare, precum și la evacuarea cenușilor rezultate din ardere, ce se vor stoca pe suprafețe de teren mult mai mari.

În condițiile în care noile coordonate ale dezvoltării ramurii producătoare de energie electrică și termică se vor axa pe extinderea utilizării cărbunilor, devine tot mai clar că actualele niveluri de eficiență economică, ce s-au determinat în condițiile utilizării hidrocarburilor în proporție de peste 60%, se vor modifica simțitor, în sensul diminuării lor. Creșterea consumurilor specifice de energie primară ca urmare a modificării structurii combustibililor utilizați pentru producerea energiei electrice și termice va fi atenuată însă de extinderea termoficării în teritoriu, proces care va limita consumul specific direct de combustibil la nivelul a 340—350 gce/kWh produs, ceea ce înseamnă practic menținerea nivelurilor actuale de consumuri. Ca urmare a extinderii termoficării în noi unități energetice, odată cu creșterea puterii instalate în centralele electrice funcționînd pe cărbune, se vor crea condi-

*) Avem în vedere în special lucrarea publicată în „Studii de economie industrială” nr. 23 și intitulată „Implicații economice ale modificării randamentelor energetice în extracția petrolului, a cărbunelui și în producerea energiei electrice”.

Realizări și estimări ale principalilor indicatori economici și energetici

Varianta	Indicatori	Anii	Costul unitar mediu raportat la cel din 1977 (%)			Randamentul energetic mediu pe ramură (%)			Ponderea resursei în balanța de energie primară (%)			Estimări pentru anul 1990		
			1978	1979	1977	1978	1979	1977	1978	1979	costul unitar mediu față de 1977 (%)	randamentul energetic mediu pe ramură (%)	ponderea resursei în balanța de energie (%)	
			1977	1977										
Resurse														
I	Combustibili solizi		93,2	117,7	31,2	31,2	30,3	30,6	28,4	32,3	121,9—125,5	28,5—29,5	55—57	
	Hidrocarburi		100,1	101,3	38,5	38,1	38,2	66,5	68,5	64,8	139,7—168,6	35—36	6—7	
II	Combustibili solizi		93,2	117,7	31,2	31,1	30,3	30,6	28,4	32,3	120,1—123,7	28—29	55—57	
	Hidrocarburi		100,3	101,3	38,5	38,1	38,2	66,5	68,5	64,8	159,7—168,5	33—36	6—7	

țiile necesare ca o serie de capacități energetice consumatoare de hidrocarburi să fie disponibilizate pe alți combustibili energetici.

Variante de raționalizare a consumului

PENTRU PERIOADA anilor 1981-1990 se estimează punerea în funcțiune în țara noastră a unei puteri noi de circa 5 600 MW, în majoritate funcționând pe cărbune. Pornindu-se de la nivelurile actuale ale randamentelor energetice și ale costurilor unitare prezentăm, pentru orizontul de prognoză anul 1990, două variante posibile de realizare a sarcinilor reieșite din documentele Congresului al XII-lea al P.C.R., și anume:

a) reducerea anuală cu 10% a puterii instalate în unitățile energetice funcționând pe hidrocarburi și realizarea unor unități noi termoelectrice funcționând pe cărbune, în așa fel încât sporul net de

putere în sistemul energetic să fie de ordinul a 500-600 MW în fiecare an;

b) reducerea în primii 5 ani a puterii instalate pe hidrocarburi cu 7% și cu 12% în următorii ani și realizarea unei puteri noi de 600 MW pe cărbune, în fiecare an.

Sintetic, evoluția viitoare a celor două niveluri de eficiență reflectate prin mărirea randamentelor energetice și a costurilor unitare, în variantele prezentate mai sus, este redată în tabel. Variantele prezentate răspund obiectivului strategic de a realiza până la finele acestui secol disponibilizarea întregii cantități de hidrocarburi din ramura energetică și utilizarea acesteia în alte sectoare economice, în așa fel încât la nivelul anului 1990 ponderea hidrocarburilor să ajungă la 6-7%, în timp ce combustibilii solizi vor depăși 55% din necesarul total de energie alocată ramurii.

În aceste condiții, costurile unitare ale centralelor termoelectrice funcționând cu adaos de hidrocarburi vor crește cu circa 60-65% față de actualele costuri.

în special datorită realinerii prețurilor interne de livrare a hidrocarburilor la nivelul prețului existent pe piața mondială, în timp ce costurile unitare din centralele termoelectrice funcționând pe cărbune vor crește, nu atât datorită măririi prețului energiei primare, cât datorită tehnologiilor actuale de ardere, insuficient adaptate calității cărbunelui românesc.

Fără a neglija măsurile de gospodărire eficientă a energiei electrice și termice la orice consumator, apreciem că în condițiile cerinței de promovare prioritară a lignitului energetic în centralele electrice, apare necesară o reconsiderare a nivelurilor de eficiență economică și energetică a procesului de conversie prin urmărirea consecventă a producerii unei cantități cât mai mari de energie electrică cu costuri care să se încadreze în nivelurile de eficiență planificate ale ramurilor consumatoare.

Ștefan RAGĂLIE

Institutul de economie industrială

GÎNDIRE CREATOARE, ACTIVITATE FERMĂ

(Urmare din pag. 5)

conținutului epocii actuale, la descifrarea sensului marilor prefaceri pe care le trăim, realitatea demonstrând justetea deplină a tezei sale cu privire la existența în viața internațională a două tendințe opuse: pe de o parte, forțele progresiste, voința popoarelor care își afirmă voința de a se pune capăt definitiv politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, de dominație, asuprire și exploatare, dorința de pace, independență, dezvoltare de sine stătătoare, de egalitate și respect între țări și, pe de altă parte, tendința spre o nouă reimpărțire a lumii în sfere de influență și dominație, spre accentuarea politicii de amenințare cu forța și de recurgere la forță, de amestec în treburile interne ale altor state.

Apreciind cu luciditate raportul de forțe pe arena mondială, atrăgând atenția asupra pericolului grav care planează asupra omenirii, tovarășul Nicolae Ceaușescu și-a manifestat în repetate rânduri optimismul, încrederea în capacitatea popoarelor, a forțelor păcii și ale progresului, de a-și impune voința, de a imprima un nou curs relațiilor internaționale, spre dezarmare, destindere și pace. Este și sensul noilor și strălucitelor inițiative de pace ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, ale României socialiste, inițiative pătrunse de o înaltă responsabilitate pentru viitorul poporului nostru și al omenirii în general. „Acum, până n-au început încă să fie lansate rachete, până nu au început să cadă bombe nucleare, până nu este prea târziu deci, când sintem încă în viață, să oprim inarmarea atomică, să determinăm trecerea la dezarmarea generală și în primul

rînd dezarmarea nucleară”, a răsunat chemarea lansată de președintele României socialiste, trezind un larg ecou în întreaga lume, în conștiința tuturor popoarelor. Militant activ pentru pace, pentru înțelegere și cooperare între popoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care în diferitele sale intervenții, luări de poziții, convorbiri cu alți oameni politici a elaborat o adevărată strategie a menținerii păcii — nu prin accentuarea echilibrului terorii ci prin menținerea echilibrului în condițiile diminuării terorii, deci prin dezarmare treptată — se bucură astăzi de o largă autoritate pe plan mondial, fiind considerat drept una din personalitățile cele mai marcante ale lumii contemporane, iar România socialistă, a cărei întregă politică externă este concepută cu contribuția directă a președintelui cunoaște un prestigiu fără precedent.

Sărbătorirea zilei de naștere a tovarășului Nicolae Ceaușescu a constituit pentru poporul nostru un nou și minunat prilej de a-și exprima sentimentele de dragoste fierbinte, de aleasă prețuire, față de cel mai bun fiu al său, de a-și manifesta unitatea de neclintit în jurul partidului, a secretarului său general, hotărârea de a face totul pentru îndeplinirea exemplară a obiectivelor dezvoltării noastre. „În aceste clipe de sărbătoare, se spune în Scrisoarea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. dînd glas gîndurilor și simțămîntelor întregului nostru partid, ale comuniștilor și tuturor oamenilor muncii, care edifică noua ordine în România, vă dorim, cu toată căldura inimilor, să trăiți în sănătate, să vă bucurați de multă putere de muncă, pentru a aduce acestei patrii și acestui popor — care vă înconjoară cu căldura dragostei și recunoștinței sale — noi și noi victorii, făcîndu-l să se înalțe tot mai mîndru, liber și demn între națiunile libere și demne ale lumii!”. Regăsim exprimat în aceste cuvinte, mesajul vibrant al miilor și miilor de scrisori și telegrame de pe întreg cuprinsul țării, prin care toți oamenii muncii, muncitori, țărani, intelectuali, fără deosebire de naționalitate, aduc omagiul lor fierbinte conducătorului iubit și stimat al partidului și al statului.

Fundamentarea prețurilor pe cheltuielile sociale de producție

ÎN CONDIȚIILE noului mecanism economico-financiar, bazat pe autoconducere și autogestione, prețurile trebuie să orienteze întreprinderile spre realizarea producției planificate la un nivel calitativ cât mai ridicat, cu minimum de cheltuieli și maximum de beneficii. În același timp, prețurile trebuie să permită societății să evalueze cât mai exact aportul diferitelor unități, subramuri și ramuri la obținerea rezultatelor economice finale, pentru a perfecționa prin plan structura producției în direcția obținerii unei eficiențe economice maxime.

Baza economică a prețurilor de producție

SISTEMUL de prețuri poate exercita aceste importante funcții de evidență și control din partea societății, precum și ca pârghie de optimizare a proceselor economice, numai dacă reflectă corect cheltuielile sociale necesare pentru producerea mărfurilor.

proceselor de producție respective, nu stimulează întreprinderile și centralele să perfecționeze tehnologiile pentru a diminua consumurile de materiale și muncă și a-și reduce astfel costurile de producție.

Potrivit cerinței fundamentale a noului mecanism economico-financiar, orice sector, activitate sau produs trebuie să fie eficient, să aducă beneficii. Aceasta ridică noi exigențe în activitatea de stabilire a prețurilor, în sensul dimensionării cât mai judicioase a costurilor obiectiv necesare, recunoscute în societate. Această exigență sporită nu înseamnă însă, nicidecum, recunoașterea prin prețuri a cheltuielilor individuale, oricare ar fi nivelul acestora, adică așezarea prețurilor pe cheltuieli marginale. La baza prețurilor trebuie să stea costurile analizate critic, determinate judicios pe baza normativelor și normelor în vigoare.

Necesitatea reflectării în prețuri a cheltuielilor sociale reale se impune nu numai pentru produsele de fabricație internă, ci și pentru cele provenite din import. În acest caz prețurile interne trebuie să reflecte eforturile

terii prime care să satisfacă integral necesitățile industriei; în aceste condiții, paralel cu eforturile pentru dezvoltarea producției proprii de materii prime, România este nevoită să importe însemnate cantități de țigeli, cărbuni, coals, minereu de fier etc. Or, în ultimii ani, înosebi după declanșarea crizei energetice, prețurile pe piața mondială au crescut simțitor. Astfel, prețurile la țigeli au crescut, în perioada 1972—1981, de aproape 15 ori, iar la produsele petrolifere de peste 11 ori. Ca urmare, au sporit și prețurile la alte produse: de 4 ori la cărbuni, de 2,2 ori la metale, de 1,8 ori la minereu, de 2,8 ori la cauciuc, de 2,9 ori la lemn și produse din lemn. Concomitent, s-au mărit și prețurile la produse alimentare. Prețul cerealelor a crescut de circa 2,3 ori, al semințelor oleaginoase de 2 ori etc. La principalele materii prime importate, de țara noastră, prețurile au cunoscut de asemenea, creșteri mari (tabelul nr. 1).

Așadar, în anul 1980, față de 1973, o tonă de materie primă importată ne-a costat de 7,6 ori mai mult la țigeli, de 1,9 ori mai mult la cărbuni cocsificabili, de 3,2 ori mai mult la coals metalurgic etc. Este evident efortul considerabil pe care a trebuit să-l facă economia națională pentru a-și asigura cantitățile necesare de materii prime.

În același timp, în condițiile valorificării unor resurse minerale cu conținuturi mai reduse, au crescut și costurile materiilor prime provenind din industria noastră extractivă (tabelul nr. 2).

Menținerea prețurilor neschimbate în condițiile unor asemenea creșteri la materiile prime de bază conduce la scăderea expresivității acestora, la îndepărtarea de baza lor firească — costurile de producție, la situația de a se finanța de la buget o parte din costurile de producție.

Puterea de acord a prețurilor de producție cu schimbările intervenite în nivelul costurilor s-a realizat prin reasezarea prețurilor din perioada 1974—1976 și prin actualizarea prețurilor aplicată de la 1 ianuarie 1981. Prin această din urmă actualizare s-a asigurat reflectarea mai reală în prețuri a costurilor de producție și s-au creat posibilități pentru aplicarea în mai bune condiții a noului mecanism economico-financiar în toate ramurile economiei, s-a intensificat rolul prețurilor în ridicarea eficienței economice, s-au eliminat o serie de finanțări de la buget. Prin majorarea într-o proporție însemnată a prețurilor în sectoarele producătoare de materii prime, la energie și unele materiale de

Tabelul nr. 1
Creșterea prețurilor la materii prime importate

	Creșteri (%)		
	1977	1980	1980
	1973	1977	1973
Țigeli	242	152	762
Minereu de fier	8	88	103
Cărbuni cocsificabili	83	60	193
Coals metalurgic	120	90	319

Orice abatere a prețurilor de la baza lor economică, care o constituie cheltuielile sociale de producție, nu numai că deformează indicatorii de sinteză ai economiei sau ai ramurilor și unităților, dar poate avea implicații negative nemijlocit asupra desfășurării normale a producției și circulației mărfurilor în economie.

Existența unor prețuri subevaluate nu asigură întreprinderilor respective obținerea mijloacelor financiare necesare pentru constituirea fondurilor prevăzute de actualul mecanism economic și nu stănuiează dezvoltarea producției corespunzător necesităților economiei naționale. În același timp, stabilirea unor prețuri la un nivel mai mare decât cel justificat economic creează o imagine falsă asupra eficienței

reale pe care le face economia națională pentru obținerea valutei necesare activității importurilor. Ca atare, prețurile acestora trebuie stabilite pornindu-se de la prețurile plătite la import și de la costul în lei al valutei realizate din operațiunile de export. Abaterea de la aceste criterii poate stimula nejustificat consumul unor materii din import, dacă prețurile sînt subevaluate în raport cu costul lor real pentru economia națională, generînd, totodată, procese de redistribuire financiară. Dacă prețurile produselor din import sînt stabilite judicios, în condițiile unei balanțe comerciale echilibrate, bugetul nu trebuie să intervină în finanțarea comerțului exterior.

Este cunoscut faptul că țara noastră nu dispune de o bază proprie de ma-

Tabelul nr. 2
Creșterea costurilor la materii prime din țară

	Creșteri — %		
	1977	1980	1980
	1973	1977	1973
Lignit subteran	30	25	62
Țiței	30	74	127
Huila cocsificabilă	24	39	72
Minerul de fier	71	34	128

bază, concomitent cu menținerea neschimbată a prețurilor la produsele din ramurile de prelucrare finală, s-a îmbunătățit raportul valoric dintre ramurile și subramurile economiei naționale și se oglindește mai corect participarea acestora la formarea venitului național, stimulându-se, totodată, întreprinderile în folosirea cu mai multă eficiență a resurselor materiale și financiare.

Concordanța între costuri și prețuri trebuie realizată însă, pe cât posibil, **anual**, în funcție de schimbările de durată ce intervin în nivelul și corelațiile costurilor interne și a prețurilor externe de import și în strînsă corelare cu indicatorii planului național unic de dezvoltare economico-socială a țării. Reflectarea în plan, încă din etapa elaborării acestuia, a schimbărilor ce se impun a se aduce prețurilor de producție și de livrare începînd cu anul următor este o necesitate obiectivă pentru a asigura stabilitatea indicatorilor valorici ai planului, stricta lor corelare. După cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, numai analizînd sistematic costurile reale și eliminînd la timp învechirea unor prețuri și tarife vom putea aprecia exact, cu ajutorul prețurilor, cât ne costă produsele, care sînt beneficiile și dacă sistem competitiv pe plan internațional.

Corelare strictă între costuri și prețuri

REALISMUL prețurilor, fundamentarea lor pe costurile sociale de producție în toate ramurile și subramurile și menținerea lor în concordanță cu mutațiile ce intervin în nivelul acestora, cit și în prioritățile dezvoltării economiei este o trăsătură definitorie a politicii de prețuri promovată de partidul nostru. În legătură cu aceasta, la Congresul al XII-lea al P.C.R. se sublinia că „va trebui să se asigure o mai bună fundamentare a corelațiilor dintre prețurile produselor de bază și ale mărfurilor finite, pornind de la cheltuielile socialmente necesare și prețurile pieței mondiale, de la necesitatea valorificării superioare a materiilor prime, materialelor și energiei“.

În anul care a trecut de la actualizarea prețurilor de producție au intervenit o serie de elemente care fac necesară modificarea nivelului acestora în unele sectoare, subramuri și grupe de produse.

În industria extractivă, ca urmare a unui complex de factori, costurile de producție la cărbunii energetici au

crescut în medie cu 9—14%, la minerul de fier cu circa 7%, la țiței cu circa 8%. Prețurile produselor agricole au fost majorate în anul 1981 în medie cu 12 %, iar de la 1 ianuarie 1982 a fost introdus un sistem de prime progresive, diferențiate pe produse și în funcție de cantitatea livrată la fondul de stat de pe fiecare hectar de cultură și s-au majorat, totodată, prețurile de cumpărare la o serie de produse animale. Ca efect al majorării prețurilor agricole, costurile în industria alimentară cresc, la nivelul acestui an, cu aproape 20 miliarde lei, afectînd prețurile tuturor produselor din această ramură.

Separat de schimbările intervenite în nivelul costurilor de producție în industria extractivă și în industria alimentară, în ultimii ani, pe plan mondial, s-a produs o importantă modificare a raportului de preț între țiței și gaze naturale. Dacă în anul 1980 acest raport era de circa 3/1, în prezent — ca urmare a creșterii însemnate a prețului gazelor — s-a ajuns la un raport de circa 1,6/1. Această importanță modificare, determinată în mod hotărîtor de criza energetică, a avut influențe și asupra prețului produselor mari consumatoare de gaze naturale, influențînd corelațiile de preț la o serie de produse.

Ținînd seama de acești factori, de exigențele aplicării cu fermitate a principiilor noului mecanism economico-financiar, este necesar ca permanent să se realizeze o concordanță deplină între prețurile de producție și costuri. Pentru aceasta este nevoie ca, periodic, prețurile de producție să fie actualizate, încît ele să corespundă costurilor efective, reale, să asigure realizarea de către fiecare unitate economică a unei rentabilități corespunzătoare pentru fiecare produs. În același timp, pentru înfăptuirea unei politici judicioase de prețuri este necesară punerea de acord a prețurilor cu amănuntul cu noile prețuri de producție, păstrarea unor raporturi corespunzătoare între costuri, prețuri de producție și prețurile cu amănuntul.

Reducerea costurilor de producție — sarcină prioritară

DESFĂȘURAREA normală a activității întreprinderilor pe baza noilor prețuri, ca și aplicarea integrală a mecanismului economic în toate ramurile și sectoarele de activitate, sînt condiționate de reducerea în continuare a costurilor de producție. Numai

printr-o acțiune sistematică de reducere pe toate căile a cheltuielilor de producție, în special a celor materiale, se vor putea asigura rentabilitățile avute în vedere la determinarea noilor prețuri de producție și de livrare.

Un rol important în reducerea costurilor îl are analiza critică a acestora cu prilejul stabilirii prețurilor la produsele noi. Dacă ținem seama de ritmul deosebit de ridicat al înnoirii produselor, mai ales în unele ramuri ca industria ușoară și constructoare de mașini, aportul organelor de prețuri la stabilirea judicioasă a prețurilor și prevenirea creșterii nejustificate a unor prețuri este și mai evident. În legătură cu aceasta trebuie arătat că, deși s-au mai redus ca frecvență în ultima vreme, mai sînt încă numeroase cazuri cînd întreprinderile sau centralele și chiar unele ministere, tentate să și asigure „rezerve“ pentru îndeplinirea mai ușoară a sarcinilor valorice de plan, propun prețuri la un nivel mai ridicat decît cel convenit pe baza unor consumuri de materiale și muncă corect dimensionate. Astfel, numai în intervalul 1 I—30 XI 1981, cu prilejul examinării în Comitetul de Stat pentru Prețuri a propunerilor prezentate de cele două ministere din ramura construcțiilor de mașini, au fost avizate la un nivel mai mic decît cel propus prețurile pentru circa 300 de produse. Volumul cheltuielilor propuse de ministere — care în urma analizelor s-au dovedit că nu trebuie să fie recunoscute prin noile prețuri — se cifrează la aproape două miliarde și jumătate.

Existența unor cazuri de supradimensionare a costurilor și beneficiilor în vederea obținerii unor prețuri mai mari decît cele justificate, ca și abordarea uneori formală a măsurilor care trebuie să asigure, la nivelul fiecărei unități economice, încadrarea în nivelul planificat al cheltuielilor de producție, fac necesară crearea unei opinii de masă în rîndurile oamenilor muncii care lucrează atît în sectorul financiar-contabil și al prețurilor, cit și în cel tehnic și comercial pentru înțelegerea corectă a echilibrului ce trebuie asigurat în economie între costuri și prețuri, ca și între diferitele categorii de prețuri practicate în economie.

Buna funcționare a mecanismului economico-financiar impune măsuri pentru asigurarea unei corelații permanente între costuri, prețurile de producție și prețurile cu amănuntul. Realizarea unei politici juste a prețurilor, păstrarea unor raporturi corespunzătoare între costuri, prețul de producție și prețul de desfacere constituie o cerință logică, obiectivă a bunei conduceri a activității economice. În această direcție, la ședința Comitetului Politic Executiv din decembrie 1981 s-a precizat că actualizarea și îmbunătățirea prețurilor în agricultură fac necesară trecerea la îmbunătățirea prețurilor de desfacere cu amănuntul la o serie de produse, acțiune care urmează a se înfăptui în strînsă corelare cu prevederile de plan cu privire la creșterea retribuțiilor reale ale populației.

Virgil PIRVU
director în Comitetul de Stat
pentru Prețuri

UN AMPLU ȘI MOBILIZATOR PROGRAM PENTRU DEZVOLTAREA ZOOTEHNIEI

RECENTA Consfătuire de lucru pe problemele agriculturii, de la C.C. al P.C.R., a avut ca obiectiv principal analiza activității desfășurate în zootehnie și mai ales problemele legate de furajarea animalelor, precum și alte acțiuni deosebit de importante pentru desfășurarea în condiții tot mai bune a activității din agricultură. Ea se înscrie în practica profund democratică promovată de conducerea partidului, de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a se consulta permanent cu cadrele de bază din agricultură în vederea stabilirii celor mai potrivite și eficiente măsuri menite să contribuie la eliminarea neajunsurilor la realizarea exemplară a prevederilor planului cincinal, a programului de autoaprovizionare și la dezvoltarea și mai puternică a agriculturii noastre.

Faptul că a avut loc într-o perioadă cînd în întreaga țară se desfășoară o activitate neobosită, plină de abnegație, pentru realizarea planului pe anul 1982 — etapă importantă în realizarea sarcinilor trasate de Congresul al XII-lea al P.C.R. — conferă o semnificație deosebită consfătuirii cadrelor care lucrează și răspund de dezvoltarea zootehniei și a sectorului sanitar-veterinar. Analiza temeinică, exigentă și responsabilă pe care a făcut-o, spiritul critic și autocritic în care s-a desfășurat, măsurile concrete și corespunzătoare care au fost stabilite, precum și angajamentul ferm al participanților vor înscrie acest eveniment ca un moment deosebit în dezvoltarea zootehniei, a întregii agriculturi românești. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, „pentru realizarea programelor stabilite în zootehnie și, în general, în agricultură, avem asigurată o bună bază materială. Dispunem de toate condițiile ca, în anul acesta, agricultura să obțină rezultate bune. Să acționăm în acest spirit, să facem totul pentru ca agricultura românească să răspundă cerințelor puse de planul general de dezvoltare economico-socială, să aducă o contribuție cu mult mai însemnată la dezvoltarea generală a României socialiste“.

Zootehnia — domeniu prioritar

MODERNIZAREA continuă a agriculturii românești necesită dezvoltarea prioritară a creșterii animalelor, care are un rol hotărîtor în ridicarea nivelului cantitativ și calitativ al consumului alimentar potrivit cerințelor menținerii și dezvoltării capacității de muncă, îmbunătățirii stării de sănătate a întregului popor. Tocmai de aceea, planul de dezvoltare a agriculturii în cincinalul actual prevede un ritm superior de creștere pentru această ramură. Trebuie subliniat că la baza elaborării programelor privind dezvoltarea zootehniei, în contextul general al înlăturării noii revoluții agrare, au stat prețioasele indicații date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul consfătuirii de lucru cu cadrele din zootehnie din iunie 1980 și ianuarie 1981, al Congresul țărănimii, al consfătuirii cu cadrele din cercetarea și învățămîntul agricol din septembrie 1981, al plenarelor din ultima perioadă ale Comitetului Central al Partidului Comunist Român, al înfîlțirilor cu cadrele de conducere din economia națională, precum și cu ocazia numeroaselor vizite de lucru în unitățile socialiste.

La recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat noi indicații care direcționează cu originalitate și clarviziune dezvoltarea agriculturii — în special a creșterii animalelor — în raport cu necesitățile reale ale economiei naționale. Și în viitor accentul trebuie pus pe realizarea efectivelor planificate și lichidarea lipsurilor care se manifestă în domeniul reproducției și ameliorării animalelor, al realizării indicilor de natalitate, deoarece numai în acest mod vor putea fi realizate producția, precum și consumurile prevăzute în programul de autoconducere și autoaprovizionare. Va trebui ca, în continuare, să se pună un accent deosebit pe extinderea și perfecționarea însămînțărilor artificiale, urmărirea procesului de reproducție, asigurarea tuturor condițiilor de creștere și hrănire a tineretului, executarea anchetei ginecologice la întregul efectiv de vaci și vitele, cuprinderea acestuia în programe lunare de montă, interzicerea tăierilor de vitele și creșterea acestora pînă la prima fătare, organizarea reproducției la ovine astfel încît să se obțină 3 miei în 2 ani etc. Reducerea mortalităților și tăierilor de necesitate va fi posibilă prin asigurarea unor condiții corespunzătoare de adăpostire și furajare a animalelor gestante și tinere în vederea evitării pierderii de gestații și creșterii produșilor obținuți, prin amenajarea corespunzătoare a spațiilor de fătare în toate unitățile crescătoare de

bovine și ovine (în special în sezonul de iarnă), prin asigurarea condițiilor de microclimat, aplicarea cu strictețe a tehnologiilor de creștere și a celor sanitar-veterinare.

La Consfătuire au fost analizate cu simț de răspundere căile pentru obținerea unei producții cît mai mari de carne și produse animale. Pornind de la faptul că producția de carne de bovină poate fi realizată eficient numai dacă se respectă o greutate medie de tăiere a tineretului bovin de 380—400 kg care poate fi atinsă la vîrsta de 2 ani (sau mai mult), s-a indicat elaborarea unui program special pentru carnea de bovine, în care să se prevadă sacrificarea animalelor la greutatea optimă și vîrsta reală. Chiar dacă o perioadă va trebui să reducem numărul de bovine tăiate, această măsură este oportună și eficientă, deoarece în circa 2 ani de zile putem asigura un număr sporit de animale care, sacrificate la greutăți mai mari, să permită creșterea producției de carne. Așa cum a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, asigurarea consumului de carne va necesita suplimentarea programului de carne de porc și pasăre, în care scop s-au adoptat o serie de măsuri privind creșterea mai accentuată a numărului de purcei destinați îngrășării, îmbunătățirea organizării incubăției, creșterea indicilor de natalitate, reducerea mortalității, realizarea sporului mediu zilnic, folosirea mai deplină a spațiilor de cazare existente și amenajarea altora noi, îmbunătățirea furajării etc.

Asigurarea nevoilor de lînă impune luarea unor măsuri suplimentare de creștere a efectivului de oi. S-a hotărît, în acest sens, elaborarea unui program de creștere a încă două milioane de oi merinos, care vor fi realizate prin fătări suplimentare sau oprirea de la tăiere a mieilor. În același timp, se va extinde la circa 400—500 mii efectivele de oi de lapte care pot avea o producție medie de peste 200 litri/an, sporind în acest fel resursele de lapte ale populației rurale.

Producția de lapte poate fi sporită dacă vom lichida lipsurile serioase care persistă de mai mult timp, și vom valorifica marile resurse ce există în acest sector. Anul acesta vor fi luate măsuri energice de asigurare, în toate unitățile, a maternităților, creșterii și sectoarelor de creștere a vitelelor, introducerea apei în toate adăposturile și dotarea tuturor unităților cu instalații de preparat furaje, acționîndu-se pentru extinderea mulșului mecanic și evacuării mecanizate a dejecțiilor. În toate fermele se vor organiza sectoare de producere a furajelor, amplasate și comasate în apropierea acestora, luîndu-se măsuri de sporire a producțiilor, de recoltare la timp și de asigurare a stocurilor de furaje la nivelul necesarului. Conducerea unităților sînt datoare să organizeze și asigure mijloacele necesare pentru recoltarea la timp și conservarea corespunzătoare a producției secundare. Întregul efectiv de vitele va fi crescut în mod corespunzător pînă la prima fătare și, în funcție de nivelul producției de lapte, se vor înlocui efectivele de vaci îmbătrinite, cu afecțiuni sau cu producții reduse.

Rezolvarea definitivă a problemei furajelor

ASIGURAREA unei noi calități în zootehnie impune rezolvarea aprovizionării cu furaje, care reprezintă în momentul de față problema centrală a acestei ramuri. Tocmai de aceea, la Consfătuire s-au analizat cu toată atenția și seriozitatea principalele ei aspecte, au fost criticate lipsurile existente și s-au stabilit măsuri care să contribuie la îmbunătățirea rezultatelor de producție.

Noua concepție de asigurare și folosire economică a furajelor are în vedere acoperirea în totalitate a nevoilor de nutrețuri din resurse interne, utilizarea cu randament ridicat a suprafețelor destinate producției de furaje și realizarea unor culturi cu valoare nutritivă maximă pe hectar, în condițiile reducerii consumurilor energetice. Se urmărește folosirea porumbului stuleții insilozat, care poate asigura producții mari în toate zonele țării, cu hibrizi tardivi de mare productivitate. De asemenea, se vor folosi pentru furajare și celelalte culturi de mare randament, cum sînt: cartofii, sfecla, guliile, lucerna, trifoiul și altele, care vor constitui resurse de bază în hrana animalelor.

O altă problemă importantă o constituie reamenajarea imediată (concomitent cu desfășurarea producției) a actualelor adăposturi și instalații, în vederea aplicării noului sistem de adapare și furajare. În acest scop, se va trece la amenajarea

în hale a jgheburilor pentru administrarea mecanizată a furajelor cu umiditate ridicată, asigurarea necesarului de apă și a condițiilor de adăpare la jgheab a efectivelor, construirea de silozuri între halele de porci grași, amenajarea de spații de preparare a furajelor înainte de administrare. Potrivit indicațiilor secretarului general al partidului, se va stabili un model de grajd în care să se introducă apa și furajarea după noua concepție, alte amenajări și măsuri care, prin generalizare, vor permite utilizarea mai eficientă a resurselor secundare. Este de subliniat că măsurile prevăzute vor permite reducerea actualului consum — exagerat — de concentrare, realizarea unei furajări care să valorifice corespunzător resursele furajere din toate zonele și potențialul biologic al raselor de animale, precum și creșterea eficienței economice a zootehniei, ca urmare a creșterii sporului mediu zilnic, a rulaajului și a producției de carne pe suprafața construită, reducerea consumului specific de furaje și îmbunătățirea condițiilor sanitar-veterinare.

Asigurarea necesarului de furaje se va face prin creșterea randamentelor la hectar, îmbunătățirea structurii culturilor furajere, extinderea culturilor duble, folosirea integrală a tuturor produselor secundare, utilizarea unor tehnologii care să permită continuă reducerea a consumului de furaje pe unitatea de produs și valorificarea celor peste 4 milioane de hectare de pajiști naturale.

Trebuie recunoscut deschis că lipsurile care s-au manifestat în acest domeniu, nerealizarea producției de furaje la nivelul necesarului s-au datorat modului defectuos în care specialiștii din organele agricole și unități s-au ocupat de valorificarea corespunzătoare a bazei materiale destinate producției de furaje. Deși în repetate rânduri s-a indicat să se ia **măsuri tehnice și organizatorice pentru creșterea producției de furaje** la hectar (50-60 tone de masă verde la suprafața agricolă și 20-30 tone pe pajiști), anul trecut au fost obținute producții mici (15-20 tone pe suprafețele cultivate și 10-12 tone de masă verde pe pajiști), care au influențat negativ realizarea producției animale.

Pentru asigurarea furajelor în cantitatea și de calitate corespunzătoare a sarcinilor privind creșterea efectivelor de animale și a producției acestora, suprafețele afectate bazei furajere vor fi grupate în jurul fermelor, realizându-se fertilizările în această iarnă cu îngrășăminte organice și chimice și asigurându-se semințe de cea mai bună calitate. Se iau măsuri de extindere a culturii plantelor furajere de mare productivitate și care să asigure un raport optim între substanțele energetice și proteice (lucernă, trifoi, amestecuri de leguminoase și graminee perene, sfeclă și gullii furajere). Așa cum a indicat tovarășul Nicolae Ceaușescu, se va trece de îndată la revederea planurilor de cultură, astfel încât începând din luna mai să se asigure cantitățile necesare pe specii de animale, pentru realizarea unei furajări corespunzătoare a acestora. Trebuie făcut totul pentru asigurarea unor producții la hectar de cel puțin 8-10 mii unități nutritive la leguminoasele și gramineele perene, de 60-70 tone masă verde la terenuri irigate și 40-50 tone la neirigate, de 100 tone la sfeclă și gullii în condiții de irigare.

În scopul exploatării mai raționale a suprafețelor de pajiști ce se vor desțeleni pentru însămânțări, ele vor fi introduse în asolament, astfel ca printr-o tehnologie adecvată să producă o cantitate mult mai mare de masă verde decât în prezent. În acest sens, în zonele de șes, precum și în cele de deal-munte, suprafețele de pășuni și finețe naturale vor fi cuprinse în asolamente cu celelalte culturi, astfel încât să se asigure o rotație corespunzătoare, în vederea sporirii producției de furaje.

Anul acesta va trebui să marcheze o cotitură în aplicarea unor tehnologii îmbunătățite, care să asigure continuă **reducere a consumurilor de furaje pe unitatea de produs**. Este necesar să fie reconsiderate nu numai normele de furajare, ci înseși normele de creștere și îngrijire a animalelor, gândirea și concepția despre zootehnie, învățămîntul și cercetarea de specialitate. De exemplu, la porcine, pentru reducerea consumului specific de concentrare și utilizarea resurselor existente, se extinde sistemul de furajare lichidă, introducându-se în hrana porcilor porumbul siloz, cartofii, sfecla, gulliile, lucerna, masa verde. Au fost stabilite măsuri pentru **folosirea tuturor resurselor furajere grosiere** (inclusiv producerea utilajelor de pregătire a paielor în vederea mai bune asimilări a acestora), a furajelor suculente și, în general, pentru furajare potrivit noilor tehnologii.

Stimularea cooperativelor

NOILE MĂSURI de stimulare a cooperativelor, elaborate din inițiativa și sub îndrumarea nemijlocită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, reglementează într-un spirit nou principii generale ale sistemului de retribuire, ale organizării producției și a muncii în unitățile cooperatiste. **Retribuirea cooperativelor, a cadrelor de conducere va fi nemijlocit legată de cantitatea și**

calitatea muncii prestate, de producția și veniturile realizate, de rezultatele obținute în sporirea eficienței economice, de posibilitățile economice ale fiecărei unități. Cooperativelor care își îndeplinesc toate sarcinile ce le revin, execută lucrările în bune condiții și realizează producția angajată, cu respectarea cheltuielilor aferente acestora, li se asigură retribuirea la nivelul prevăzut în plan și în bugetul de venituri și cheltuieli. Cooperativorii pot fi retribuiți numai dacă prestează o muncă utilă, care să contribuie la realizarea producției în unitatea agricolă cooperatistă. La baza noului sistem stă principiul echității socialiste, asigurându-se o proporție justă între veniturile minime și cele maxime.

Forma principală de organizare și retribuție a muncii în cooperative este **acordul global** cu tarif pe unitatea de produs sau, pentru unele produse, la 1 000 lei valoare a producției fizice obținute. Trebuie menționat că s-a renunțat la comensurarea muncii în C.A.P. prin norme convenționale și s-a trecut la folosirea sistemului de retribuție cu **tarife de plată pe norma de muncă**, diferențiat pe 4 grupe de complexitate și sectoare de producție, astfel:

	Retribuirea (în lei) pe norma de muncă, în funcție de grupa de complexitate a lucrării			
	I	II	III	IV
Producția vegetală	40	48	56	65
Producția animală	50	60	70	80

Un element deosebit de important îl constituie faptul că s-au adoptat și pentru cooperative aceleași norme de muncă folosite și în I.A.S., ceea ce creează cooperativelor posibilitatea realizării unor venituri egale cu cele ale muncitorilor din unitățile agricole de stat. Noile reglementări vor permite sporirea cu circa 25% a veniturilor cooperativelor.

Potrivit calculelor efectuate, ca urmare a aplicării tarifelor propuse și a participării la beneficii, nivelul retribuției medii lunare a unui cooperativ, calculat pentru 25 de zile lucrate, va ajunge la 1 400-1 550 lei în producția vegetală și la 1 700-1 850 în zootehnie.

Măsurile pentru creșterea retribuțiilor în zootehnie sînt de natură să creeze o cointeresare și o permanentizare mai bună a muncitorilor. Bunăoară, cooperativorii care lucrează permanent și nemijlocit în zootehnie și realizează volumul de lucrări stabilit (potrivit normelor de muncă pentru I.A.S.) pot beneficia de nivelul de retribuție pentru personalul din întreprinderile agricole de stat.

Pornind de la principiile eticii și echității socialiste s-a stabilit un raport mai bun între veniturile cooperativelor și cele ale cadrelor de conducere, în funcție de răspunderea și obligațiile fiecăruia. Retribuția de bază pentru cooperativorii care îndeplinesc funcția de președinte se stabilește la un nivel reprezentînd pînă la 2,5 ori venitul mediu realizat de cooperativorii care lucrează nemijlocit în producție și execută volumul de muncă aprobat de adunarea generală, precum și în raport cu valoarea producției fizice planificate, mărimea și complexitatea unității. Este de remarcat că în proporție de 70%, venitul de bază este legat de producția realizată și numai 30% de mărimea și complexitatea unității.

În conformitate cu principiile autoconducerii și autogestunii, cooperativele agricole de producție au obligația să asigure organizarea superioară a producției și a muncii, folosirea deplină și eficientă a forței de muncă, participarea la muncă a cooperativorilor și a tuturor celorlalți locuitori apți de muncă din sate și comune, inclusiv a celor care lucrează în alte sectoare de activitate. În perioada de desfășurare a campaniilor agricole, toți locuitorii apți de muncă din sate și comune, inclusiv cei care lucrează în industrie, construcții, comerț sau alte activități, specialiștii de orice profil și membrii lor de familie sînt obligați să participe la prășit și alte lucrări de întreținere a culturilor, de recoltare, transport și depozitare a produselor, lucrări de irigații, desecări, eliminarea excesului de umiditate, curățirea și îmbunătățirea pășunilor și finețelor naturale etc.

Noile măsuri recent luate de conducerea partidului și statului nostru creează cadrul adecvat desfășurării în bune condiții a proceselor de producție din agricultură. Îmbunătățirea rezultatelor de producție obținute de cooperativele agricole, precum și de membrii acestora va contribui la îndeplinirea programului de sporire a efectivelor și de creștere a producției animale, în așa fel încît să se realizeze integral programul de autoaprovizionare teritorială.

Ovidiu POPESCU
M.A.I.A.

PRODUCȚIA MEȘTEȘUGĂREASCĂ — UN SECTOR MODERN AL ECONOMIEI

PARTE INTEGRANTĂ a industriei mici, în care deține o pondere importantă, cooperarea meșteșugărească, organizație socialistă obștească cu caracter economic, prin activitatea complexă și diversificată pe care o desfășoară. Își aduce o contribuție tot mai mare la dezvoltarea generală a economiei naționale, la creșterea continuă a nivelului de trai material și spiritual al populației și pe această cale la împlinirea mărețului Program al Partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Bucurându-se de îndrumarea și sprijinul permanent al conducerii superioare de partid și de stat, personal din partea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, cei aproape 400 de mii de oameni ai muncii ce își desfășoară activitatea în cadrul cooperării meșteșugărești depun eforturi susținute pentru traducerea în viață a sarcinilor desprinse din hotărârile celui de-al XII-lea Congres al Partidului Comunist Român, precum și ale Constăturii de lucru cu activul și cadrele de bază din sistemul cooperatist și consiliile populare din luna iunie 1980.

În contextul acestor sarcini, „Programul de dezvoltare a industriei mici și a prestărilor de servicii în cincinalul 1981—1985”, adoptat de cel de-al VI-lea Congres al Cooperării Meșteșugărești, concretizează obiectivele de dezvoltare în sectorul nostru de activitate, acțiunile ce vor fi întreprinse, căile și mijloacele prin care se va asigura atingerea obiectivelor stabilite pentru acest cincinal, program ce sintetizează rodul gândirii și participării largi a oamenilor muncii din organizațiile cooperatiste teritoriale, a programelor proprii adoptate de Conferințele județene ale ununilor de cooperative, expresie a largului democratism promovat în toate domeniile de activitate ale sectorului.

Programul calității și eficienței

PROGRAMUL de dezvoltare a industriei mici și a prestărilor de servicii în cooperarea meșteșugărească, reflectă prin prevederile sale, sarcinile deosebit de importante ce revin sectorului privind satisfacerea cât mai deplină a cerințelor populației cu bunuri de consum și servicii diverse, la un nivel calitativ corespunzător exigențelor impuse de dezvoltarea impetuoasă a economiei naționale, de gradul de civilizație și bunăstare la care se va ajunge în această etapă istorică, lărgirea gamei de produse pentru piața externă, o largă cooperare cu industria de stat, valorificarea pe scară înaltă a resurselor locale, materialelor recuperabile și refozabile.

Pentru a răspunde acestor sarcini sporite, așa cum se prevede în program, în cincinalul 1981—1985, valoarea producției marfă industriale și a prestărilor neindustriale în industria mică din cooperarea meșteșugărească va crește într-un ritm anual de peste 10%, urmând să atingă la sfârșitul anului 1985 un volum de minimum 47 miliarde lei, ceea ce corespunde unei dinamici de peste 60% în comparație cu realizările anului 1980.

Activitatea de producție se va axa pe realizarea de bunuri de larg consum și de uz personal, în serii mici, de calitate și execuție deosebită, care să completeze produsele realizate de marea industrie, în care scop de exemplu: producția articolelor de confecții și tricotațe va crește într-un ritm mediu anual de peste 10%, într-o gamă diversificată, în pas cu linia modei, prin intensificarea și îmbunătățirea activității de creație, valorificând superior materiile prime și materialele de care dispune. În domeniul producției de încălțăminte, marochinărie și blănărie, se prevede ca volumul acesteia să fie în anul 1985 cu circa 60%, mai mare decât în anul 1980, urmându-se valorificarea superioară a resurselor, printr-o prelucrare înaltă, reducerea consumurilor, extinderea folosirii înlocuitorilor de piele și talpă. Valorificarea superioară a materialului lemnos, economisirea și utilizarea mai rațională a acestuia, creșterea ponderii garniturilor și pieselor cu sculptură și intarsie, în paralel cu realizarea de produse noi și re-proiectate în proporție de cel puțin 30% anual, va permite ca valoarea produc-

ției de mobilă să fie în anul 1985 cu peste 65%, superioară celei din anul 1980. În cadrul grupei de bunuri de consum din metal, jocuri, jucării, articole de podoaabă, ș.a., a căror producție se prevede să crească într-un ritm mediu anual de peste 12%, un accent deosebit se va acorda dezvoltării producției obiectelor de uz casnic, gospodăresc și de grădinărit, introducându-se în fabricație aproape 6000 noi modele care să corespundă cerințelor populației din fiecare județ.

Programul prevede, de asemenea, dezvoltarea rapidă a producției de artă populară și artizanat, al cărei volum urmează să se dubleze în acest cincinal, creșterea realizată în proporție de 50 la sută prin extinderea muncii la domiciliu. Se are în vedere valorificarea în mai mare măsură a potențialului material și uman existent în fiecare zonă și a tradițiilor artistice specifice locale, diversificându-se în continuare sortimentele și modelele de produse, astfel încât noile creații să reprezinte în fiecare an, cel puțin 30% din fondul de marfă oferit pieței interne și externe.

În paralel cu dezvoltarea cantitativă a producției, programul cuprinde măsuri concrete și în privința perfecționării laturilor calitative vizând înnoirea producției, corespunzător cerințelor modei și progresului tehnic, creșterea ponderii produselor de calitate superioară, extra și lux, realizată în serii scurte sau exclusivități, printr-o valorificare superioară a tuturor resurselor de materii prime și materiale, utilizând mai deplin și mai eficient forța de muncă de înaltă calificare.

Reflectând contribuția acestui sector la împlinirea „Programului-directivă de creștere a nivelului de trai și de ridicare continuă a calității vieții” volumul prestărilor de servicii pentru populație este prevăzut să se dubleze în anul 1985 față de anul 1980, realizând un ritm mediu anual de creștere deosebit de accelerat 14,7%, cel mai ridicat din întreaga activitate de până în prezent a acestui sector.

În cadrul volumului total, creșteri însemnate sînt prevăzute în toate activitățile, concomitent cu lărgirea și diversificarea nomenclatorului celor peste 400 de profile existente în prezent, prin introducerea altora noi și cu o dispersie mai uniformă în teritoriul localităților, în noile cartiere și ansambluri de locuințe. O dezvoltare accentuată vor cunoaște acele activități care sînt tot mai solicitate de populație.

Subliniem, în primul rînd, faptul că activitatea de întreținere și reparare a diverselor bunuri, în ansamblul ei, este prevăzută să crească într-un ritm mediu anual de peste 19%, peste media de creștere a volumului total al serviciilor. În cadrul acestei grupe, ritmul cel mai accelerat de creștere continuă să-l dețină activitatea de întreținere și reparare a autoturismelor, volumul acesteia urmînd să fie în anul 1985 de aproape 3 ori mai mare decât în anul 1980.

În activitatea de întreținere a bunurilor electrotehnice (frigidere, aspiratoare, mașini electrice de spălat rufe etc.) creșterea va fi de 129%, la produsele electronice (aparate de radio, televizoare, magnetofone etc.) de peste 2 ori, la mobilă și tapițerie de 139%, ca urmare a sporirii gradului de dotare a populației cu asemenea bunuri și a recuperării rămășițelor în urmă care mai există în acest domeniu în unele județe și localități. Producția executată la comandă pentru populație va atinge un ritm mediu anual de creștere de 12,30% pe ansamblu, cu dinamică diferențiată la confecții de îmbrăcăminte de peste 82%, la încălțăminte de aproape 74%, la blănărie-cojocărie 86%, la tricotațe de 2,2 ori iar la mobilă de 2,3 ori. Aceste dinamici se vor obține prin realizarea de noi sortimente cu un grad sporit de prelucrare cum sînt: garniturile de mobilă stil, sculptată și cu intarsie, confecțiile de îmbrăcăminte și tricotațele cu diferite aplicații ornamentale și broderii, extinderea rețelei „caselor de modă” în vederea executării unui volum sporit de produse din clasele de calitate extra și lux, a unor modele unicate, etc.

O atenție deosebită se va acorda dezvoltării activității de prestări în construcții la care ritmul mediu anual de creștere este prevăzut să fie de 20,5%, urmărindu-se asigurarea satisfacerii în întregime a solicitărilor populației pentru întreținerea și repararea locuințelor proprietate personală din mediul urban;

precum și în activitatea de spălătorie-curățătorie chimică la care ritmul de creștere este prevăzut la peste 210%.

În activitățile din domeniul prestărilor de servicii neindustriale — frizerie, cofatură, cosmetică, manichiură, pedichiură, ritmul mediu anual de creștere este de peste 80%, apreciindu-se că se vor satisface cerințele populației pentru această categorie de servicii.

Programul prevede introducerea sau extinderea unor tipuri de relații cu solicitatorii, care să permită satisfacerea în condiții operative și comode a cerințelor acestora. În acest sens pot fi exemplificate prevederile de extindere a serviciilor de urgență la domiciliul cetățenilor pentru lucrări la instalațiile electrice, sanitare, de apă, de încălzire, extinderea și organizarea (în localitățile unde încă nu s-a introdus) a unor unități cu regim de urgență în activitatea de spălătorie-curățătorie chimică sau puncte cu același profil la reparații încălțăminte și îmbrăcăminte. Se va amplifica, la toate localitățile urbane capitale de județe și în cele mai dezvoltate din cadrul județelor, sistemul de dispecerate, unde populația să poată solicita informații privind serviciile de care are nevoie sau unde să poată apela pentru intervenții de urgență. De asemenea, va fi extinsă forma de întreținere și reparare a bunurilor pe bază de abonament, îndeosebi vizând aparatele electronice, obiectele electrotehnice de uz casnic, etc.

Pentru îmbunătățirea activității și ridicarea nivelului calitativ al serviciilor programul prevede măsuri vizând mai buna organizare a producției și muncii din unități, perfecționarea cunoștințelor profesionale ale lucrătorilor, întărirea colectivelor de creație și orientarea lor spre realizarea de noi produse utile având caracteristici tehnico-funcționale și estetice superioare corespunzătoare cerințelor modei și exigențelor populației, promovarea în toate unitățile a unui spirit de ordine și disciplină, demnitate și corectitudine.

Autoconducere — autogestiune — autofinanțare

PERFECȚIONAREA CONDUCERII și organizării activității de prestări de servicii și a producției în industria mică, în spiritul autoconducerii și autogestiunii, aplicării noului mecanism economic, constituie domenii asupra cărora programul prevede acțiuni și măsuri deosebit de ample la nivelul tuturor verigilor ierarhice ale cooperății meșteșugărești. Aceste prevederi au ca scop final creșterea continuă a eficienței economice, rantabilitatea tuturor unităților, produselor și serviciilor, sporirea avuției sectorului prin aplicarea consecventă și cu randament maxim a noului mecanism economic și financiar.

Se au în vedere acțiuni pentru reducerea în mai mare măsură a consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibili și energie prin îmbunătățirea proceselor de producție și a tehnologiilor de fabricație, reducerea pierderilor tehnologice, înlocuirea produselor mari consumatoare de materiale și energie, creșterea gradului de prelucrare și de valorificare a tuturor resurselor, astfel încât să se realizeze o scădere a cheltuielilor materiale în 1985 față de 1980 cu minimum 18 lei la 1 000 lei producție marfă. De asemenea, sînt prevăzute măsuri pentru folosirea mai eficientă a capacităților de producție și a timpului de lucru, ridicării pregătirii profesionale a lucrătorilor și întăriirii ordinii și disciplinei la toate locurile de muncă, asigurîndu-se pe această cale creșterea productivității muncii cu cel puțin 30% în 1985 față de 1980. Prin folosirea intensivă a fondurilor fixe existente se prevede obținerea unei producții mai mari cu 20% în 1985 față de 1980, precum și creșterea volumului de beneficii la 1 000 lei fonduri fixe de la 335 lei în 1980, la 484 lei în 1985, respectiv cu 44,5%.

În spiritul principiului autoconducerii și autogestiunii vor fi întreprinse acțiuni de mobilizare a cooperativelor în vederea sporirii contribuției acestora la fondul de dezvoltare al cooperativelor, prin depuneri de sume suplimentare de părți sociale, ceea ce va conduce la evitarea solicitărilor de credite bancare pentru finanțarea activității și pe această cale la reducerea dobinzilor aferente care le grevează situația financiară.

Toate acțiunile și măsurile ce vor fi întreprinse pentru creșterea eficienței economice a activității și pentru autofinanțarea unităților sînt prevăzute să se materializeze în obținerea în anul 1985 a unui volum al producției nete industriale de 1,7 ori mai mare decît în anul 1980, corespunzînd unui ritm mediu anual de creștere de 11,40%, superior ritmului producției marfă industriale care este de 10,40%.

Integrarea în dezvoltarea economiei locale

ÎN CONCORDANȚĂ cu prevederile Legii nr. 2/1980, referitoare la dezvoltarea industriei mici, cooperăția meșteșugăreas-

că, prin întreaga sa activitate se integrează deplin în economia locală, în dezvoltarea armonioasă și echilibrată a tuturor localităților patriei noastre, contribuind la valorificarea resurselor materiale locale, la introducerea în circuitul economic a materialelor secundare, la satisfacerea cerințelor de produse și de prestări de servicii ale populației la cuprinderea în activitatea de producție a forței de muncă disponibile, îndeosebi cu muncă la domiciliu prin atragerea femeilor, pensionarilor, persoanelor invalide și a altor asemenea categorii de persoane.

Pentru cîincinalul 1981—1985, „Programul de dezvoltare a industriei mici și a prestărilor de servicii în cooperăția meșteșugărească” prevede lărgirea și modernizarea rețelei de unități prestatoare de servicii, utilizînd totodată în mod intensiv capacitățile de producție existente ca și forța de muncă, astfel ca rețeaua să cuprindă în cît mai bune condiții toate localitățile și cartierele acestora, să le apropie cît mai mult de consumatori, mai ales în activitățile de necesitate curentă. În acest sens este de menționat că în perioada cîincinalului pe care îl parcurgem vor fi date în folosință un număr de aproape 2 300 noi unități de prestări de servicii pentru populație, astfel ca la sfîrșitul anului 1985 rețeaua unităților să depășească numărul de 17 000. Creșterea se va asigura în special prin unități amplasate la parterele noilor blocuri de locuințe, iar rețeaua va fi completată cu puncte mobile de servicii complexe, amplasate în noile cartiere, prevăzute să satisfacă cerințele din diferite domenii de activitate, îndeosebi pe linia îmbunătățirii confortului și a unor amenajări în noile apartamente.

În programul de dezvoltare a rețelei unităților prestatoare de servicii au fost avute în vedere și localitățile ce vor deveni în actualul cîincinal centre urbane cu profil agro-industrial, unde cooperăția meșteșugărească va trebui să asigure serviciile solicitate de populația respectivă. Acționînd cu toată răspunderea pentru sporirea producției de bunuri și servicii destinate satisfacerii, în primul rînd, a cerințelor populației locale, participînd împreună cu toți oamenii muncii la punerea în aplicare a măsurilor adoptate de conducerea de partid și de stat pentru o aprovizionare mai bună și stabilă a populației, pentru înlăturarea tuturor fenomenelor de risipă și asigurarea bunurilor necesare populației pe principiul autoaprovizionării fiecărei localități, cooperatorii meșteșugari, ceilalți lucrători din sectorul nostru, participă activ la înfăptuirea lor, îndeosebi cu produse industriale și prestări de servicii — contribuînd astfel la ridicarea gradului de civilizație și de confort al populației din toate localitățile țării, la bunăstarea întregului popor.

Integrarea în dezvoltarea locală a cooperativelor meșteșugărești se realizează și prin producția de colaborare-cooperare cu întreprinderile de stat, pe bază de contracte de lungă durată, volumul acestei activități prevăzîndu-se să fie în anul 1985, de două ori mai mare decît cel realizat în anul 1980. Sfera de colaborare-cooperare se referă, îndeosebi, la realizarea unor repere, subansamble și produse mai ales din ramura industriei construcțiilor de mașini, precum și privind repararea și recondiționarea pieselor de schimb.

La aportul pe care toate județele țării trebuie să-l aducă la sporirea volumului de export al patriei, își aduc contribuția și unitățile cooperăției meșteșugărești, care în cîincinalul 1981—1985 și-au prevăzut sarcini deosebit de mobilizatoare, reflectate în volumul total al exportului care, la nivelul anului 1985, va trebui să se dubleze în comparație cu anul 1980.

Conform prevederilor programului, realizarea acestor sarcini va fi obținută prin executarea unor produse de calitate și design deosebit, cu un grad sporit de competitivitate, care să valorifice superior resursele materiale, bazîndu-se pe creativitatea și inventivitatea meșterilor cooperatori. Un accent principal se va pune pe diversificarea produselor destinate exportului, astfel ca pe lîngă produsele tradiționale ce se livrează curent beneficiarilor externi să se realizeze noi produse din ramura prelucrării metalelor, a ceramicii, a cauciucului, a pielăriei și altele, mai ales din cele ce sînt solicitate pe relația „devizei libere”.

Îndeplinirea prevederilor programului adoptat de Congres, reflectă adeziunea oamenilor muncii din cooperăția meșteșugărească la politica internă și externă a partidului și statului nostru, aportul pe care înțeleg să-l aducă la vasta operă de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, la creșterea nivelului de trai material și cultural al întregului popor, hotărîrea lor fermă de a-și consacra și în viitor întreaga lor activitate și capacitatea de muncă luptei neabătute pentru realizarea sarcinilor ce le-au fost încredințate.

Paul NAGY

vicepreședinte al Uniunii Centrale
a Cooperativelor Meșteșugărești

Considerații asupra unor evoluții previzibile în domeniul materialelor și tehnologiilor industriale

PROBLEMELE privind asigurarea ca volum, diversitate tipologică și proprietăți a necesarului de materiale folosite în economie apar, în pragul sfârșitului secolului XX, la dimensiuni și complexitate ce cu greu ar fi putut fi imaginate la începutul veacului. Acum o sută de ani principala material industrial era lemnul, iar cărbunele principala sursă de energie și se conturau progrese în tehnologia oțelului și a petrolului. Astăzi, la o distanță de numai opt decenii, universul materialelor utilizate de civilizația modernă însumează peste 2 milioane de tipuri de materiale; se discută despre noi posibilități de utilizare a aluminiului, titanului, magneziului în domeniul materialelor metalice; despre materiale plastice, ceramice și multe altele în domeniul nemetalelor. Această impresionantă varietate a materialelor este strâns legată de posibilitatea practică la care s-a ajuns a prelucrării oricărui tip de material — de la diamant la argilă — realizându-se astfel forma geometrică necesară obținerii produselor.

Dar ciștigul înregistrat în planul cunoștințelor tehnologice nu și-a aflat corespondentul în modul — adesea irațional — de consum al omului. În construcția de tehnomasă — care constituie aportul nostru pe Planetă — în opoziție cu natura care își construiește biomasa cu deosebită eficiență, consumăm în fiecare an pentru fiecare locuitor între 12 000—20 000 kg de materii prime. La un asemenea consum, care înțrece de câteva sute de ori propria greutate a omului, solicitările vor deveni, curînd, peste puterile resurselor. Dacă ne referim la țara noastră consumul de materii prime și materiale pe locuitor este anual de aproximativ 15 000 kg, din care aproape 40% pentru producerea energiei.

În marea majoritate a cazurilor acest consum se referă la materii prime care, la nivelul actual al cunoștințelor tehnologice, sînt în mică măsură recuperabile cu un grad satisfăcător de eficiență. Această situație, fără a constitui subiectul considerațiilor ce urmează, scoate în evidență importanța cercetărilor dintr-un program vast de recuperare și de reciclare a resurselor materiale ale țării. De asemenea, nu ne vom opri asupra consumului de materii prime necesar producerii de energie decît pentru a menționa că peste 132 milioane de tone de materii prime sînt transformate anual în energie, în timp ce pentru obținerea aceleiași cantități de energie prin fuziunea termonucleară controlată (de tipul deuteriu + tritium = hidrogen + 17,6 MeV) ar fi necesar consumul a numai 4 milioane tone de materii prime.

Preocupările și prognozele în domeniul materialelor și tehnologiilor de prelucrare au în vedere, de regulă, consumurile pentru realizarea strictă a tehnomasei în produse industriale de diferite sortotipodimensiuni. Dacă se iau în considerare progresele înregistra-

te în sferile chimiei, a biologiei, fizicii se remarcă posibilitatea reconsiderării calitative — pe principii noi —, a proprietăților materialelor. Pentru a evidenția distanța la care ne aflăm, în practică, de limita superioară a performanțelor în domeniul materialelor se poate imagina un material teoretic care să aibă proprietățile funcționale, tehnologice și economice ca acelea prezentate în tabelul nr. 1: greutatea specifică 1,2 Kg/dm³ ca a majorității materialelor plastice; rezistența mecanică de 30 000 MPa ca a materialelor armate cu monocristale filiforme (compozite); temperatură de utilizare pînă la 3000 °C ca a grafitului; rezistența la coroziune în aer pe care o are ceramica; rezistivitatea electrică a supraconductorilor sau a steatitului; proprietățile optice ale fibrei de sticlă optică; consumul necesar prelucrării în forme, asemănător materialelor superplastice și resursele infinite ale scoarței bazaltice pe siliciu. Or, comparativ cu acest model ideal de material folosim în mare măsură aliaje feroase de 6 ori mai grele, cu rezistență mecanică la rupere de 60 de ori mai mică, cu temperatura de utilizare de numai 600 °C, cu o rezistență la coroziune în aer de numai cîțiva ani. Nici în aplicațiile particulare electrice și/sau magnetice,

utilizarea cuprului sau aluminiului nu este îndeajuns de apropiată de soluția optimă. Insuficiențele amintite au efecte negative majore, dat fiind faptul că prelucrarea materialelor în forme geometrice necesită aproximativ energia echivalentă a 5 tone de petrol pentru fiecare tonă de material.

În majoritatea aplicațiilor practice nu sînt necesare toate proprietățile materialului „model”, ceea ce simplifică mult adoptarea unor decizii. De exemplu, dacă sînt utilizate numai proprietățile mecanice și termice, materialele pe bază de fibre de carbon și compozite rezolvă integral problemele; de asemenea, dacă sînt necesare materiale ușoare, fagurii metalici sau nemetalici cu fibre din Kevlar îmbină caracteristicile mecanice cu cele de greutate specifică; tot așa fibrele optice, compușii intermetalici supraconductorii, aliaje titan — nichel superplastice, ceramică plastică etc. În fiecare caz de utilizare a noilor materiale — de data aceasta concrete, existente pe plan mondial — eficiența ar fi deosebită. În mijloacele de transport construite din faguri: vagoane, autobuze, nave, aeronave, autoturisme consumul de energie necesar mișcării s-ar reduce de peste 2 ori. Folosirea materialelor cu rezistență mecanică sporită ar per-

Tabelul nr. 1
Comparații între proprietățile unui material teoretic și media proprietăților materialelor curent utilizate

Proprietățile materialelor	Valori	Maxime	Medii	Implicații economice
		Teoretice	utilizate în anul 1981	
fizice (greut. sp.)		1,2 Kg/dm ³	7,8 Kg/dm	Reducere consum de energie la utilizatori cu 200%
mecanice		$\sigma_r = 100\ 000\ \text{MPa}$	$\sigma_r = 400\ \text{MPa}$	Reducerea consumului de materie cu 500%
termice		$\theta = \begin{cases} 3\ 000^\circ\ \text{C} \\ -200^\circ\ \text{C} \end{cases}$	$\theta = \begin{cases} 550^\circ\ \text{C} \\ -180^\circ\ \text{C} \end{cases}$	Creșterea randamentelor mașinilor cu 100%
chimice		1 mg/100 ani	1 mg/an	Reducerea consumului de materiale cu 300%
electrice		$\rho = \begin{cases} 0 \\ \infty \end{cases}$	$\rho = \begin{cases} \text{Cu} \\ \text{steatit} \end{cases}$	Reducere consum energie cu 10% Stocare energie electrică
magnetice		suceptibilitate permeabilit. tip SmPt	tip AlNiCo	Stocare informații
optice		Abs -100% Reflexie 99%	Abs. — 90% Reflexie — 85%	Reducere consum energie 100% Stocare și circulații informații
estetice		—	—	Reducere materiale
prelucrabilitate		1t petrol/tonă piese	5t petrol/t piese	Reducere consum de energie în prelucrare 400%
resurse pe planetă		infinite	perioade de 80—120 ani	Resurse nelimitate

Tabelul nr. 2

Evaluarea modului de utilizare a materialelor în piese pentru produse industriale

Utilizarea materialelor în forme geometrice pentru produse industriale	Criterii de evaluare (Note 0...100)		
	Cons. mat.	Cons. energ.	Informații
Volum compact	70	70	95
Pulberi	65	80	90
Fibre	95	85	75
Volum cu structură unidirecțională	95	75	70
Volum cu goluri controlate	90	75	65

mite reducerea consumului de materiale cu 500% prin scăderea secțiunii solicitată la efortul mecanic. Ridicarea temperaturii de lucru în utilajele ce produc energie va permite creșterea randamentelor de la aproximativ 40% astăzi la 50% și apoi chiar la 80—90%. Creșterea rezistenței la coroziune va mări durata de viață a produselor — azi aproximativ 30% din producția anuală de oțel este utilizată numai pentru înlocuirea produselor corodate. În sfârșit, trebuie remarcat că producția de oțel consumă 11% din totalul producției de energie a lumii și că turnarea și prelucrarea unui milion de tone de fontă costă echivalentul a 4—5 milioane tone de petrol.

Este evidentă necesitatea și posibilitatea unor schimbări radicale, calitative în utilizarea materialelor în industrie. De fapt, se poate vorbi despre o nouă filozofie în realizarea produselor: aceea de proiectare a materialelor pentru o anumită necesitate și de combinare a materialului cu procesul pentru obținerea unui rezultat care nu a existat anterior.

În această ordine de idei ar fi, credem, indicat să se lărgască acțiunea în direcția înlăturării indicatorilor care apăsăză producții de utilaje industriale în tone — de exemplu, în cazul echipamentelor tehnologice. De fapt, cu cât un produs va fi mai ușor acesta se va apropia de folosirea mai bună a materialelor. Greutatea mare înseamnă consum și risipă chiar dacă indicatorul de utilizare a materialului este satisfăcător. Pentru a fi stimulativă, unitatea de măsură a unor astfel de producții ar putea fi exprimată în producție fizică raportată la greutate, astfel încât eficiența să rezulte și din scăderea masei produsului.

Materialele pot fi utilizate în industrie numai după o succesiune de prelucrări care combină realizarea structurii cu precizia formei geometrice.

În concepția noastră, evaluarea folo-

sirii materialelor ar putea fi realizată pe baza a trei criterii principale: consum de materii prime, consum de energie și al informațiilor existente (cunoștințe teoretice și practice) pentru satisfacerea necesităților. Desigur aceste criterii ar trebui completate, în cazurile particulare, cu alte două elemente de evaluare: integrarea omului în sistemul tehnologic și integrarea sistemului tehnologic în natură (evacuare a deșeurilor, poluare etc.). În tabelele nr. 2 și 3 am indicat aprecieri, prin note între 0—100, asupra principalelor utilizări și, respectiv, posibilități de prelucrare a materialelor, de la materii prime până la nivelul de reper — piese în vederea asamblării în produse. Din tabelul nr. 2 se remarcă faptul că majoritatea utilizărilor de azi, peste 90% în volum compact, sînt cele mai deficitare din punct de vedere al consumurilor, dar ele se află în uz pentru că am moștenit informații de realizare. În cazul unor tehnologii mai noi, cum ar fi pulberile metalice, utilizarea nu este avantajoasă din punct de vedere al consumului de materiale căci, deși randamentul de utilizare a materialului este ridicat — peste 95% —, rezistența mecanică încă redusă a pieselor din pulberi necesită pentru astfel de aplicații secțiuni mai mari. Soluțiile tehnologice există — de exemplu forjarea — matrișarea pieselor din pulberi — dar nivelul informațiilor pentru astfel de tehnologii trebuie încă mult ridicat. Rezultă că, în perspectivă, se va acorda o mai mare atenție utilizării materialelor sub formă de fibre și în volum cu structură solidificată unidirecțional sau cu goluri controlate. Sub această formă consumul de materiale pentru realizarea pieselor este redus deoarece rezistența mecanică a produsului este mai mare și, în cazul fibrelor, consumul de energie este mai mic. **Ceea ce lipsește sînt informațiile — cunoștințele tehnologice de realizare în practică a unor produse concrete.**

Tabelul nr. 3

Evaluarea procedeelor tehnologice de realizare a reperelor din produse industriale

Posibilități de prelucrare	Criterii de evaluare (Note 0...100)		
	Cons. mat.	Cons. energ.	Informații
A Prin micșorarea volum.			
1 Structură-formă			
— Turnare	70	60	95
— Deformare	75	70	95
— Așchiere	60	75	95
— Sudare	30	70	90
2 Formă — Structură			
— Pulberi	85	75	90
B Prin mărirea de volum			
— Depuneri sudură	80	70	85
— Depuneri metalizare	90	80	80
— Depuneri adezivi	90	85	75

Astfel de cunoștințe se obțin printr-o muncă intensă de cercetare științifică, de cele mai multe ori multi și pluridisciplinare.

Observații similare se pot remarca și în domeniul tehnologiilor de prelucrare. În industrie majoritatea procedeelor de prelucrare sînt cele prin care se obține forma geometrică. Consumul de material și energie este foarte mare; randamentele de utilizare a metalului sînt sub 70% și absorb peste 20% din totalul de energie. În schimb însă informațiile sînt aproape complete și chiar foarte vechi. Desigur că și în aceste procedee mai sînt numeroase căi de reducere a consumurilor, cum ar fi turnarea continuă a oțelului, reducerea directă a minereului de fier, fabricația oțelului în arc de plasmă, turnarea directă a tablelor și benzilor poate scădea cu 50% consumul de energie în prelucrarea primară a materialelor feroase. În cazul aluminiului, un nou proces electrolitic introdus de curînd la scară pilot poate reduce energia electrică necesară cu 25—30% față de actualele procedee bazate pe cercetările anilor 1930.

Tehnologia are perspective de progres într-o direcție nouă față de experiența milenară a prelucrării materialelor, aceea de a obține forma geometrică prin mărirea de volum, prin depunere de material. Deși, încă, nu se pot obține precizii ridicate și mai sînt necesare, ulterior, procese de așchiere se pot economisi prin procedeul depunerii mari cantități de material și în special de energie. Mai mult chiar, se pot realiza structuri complexe, mai apropiate de cele din natură, cu multe straturi, fiecare strat preluînd o serie de proprietăți specifice. Depunerea pe suprafețe are în prezent numeroase variante tehnologice și permite controlul riguros al proprietăților; în principiu este vorba de construirea din atomi și molecule a materialului cu ajutorul unor unelte noi cum ar fi laserul și calculatorul. În acest domeniu lipsesc încă multe informații tehnologice, dar tocmai acesta este scopul cercetării de-a le obține și a le pune la dispoziția producției.

Faptul că tehnologia poate dispune de cunoștințele necesare prelucrării oricărui material modifică și concepția privind resursele de materii prime. Prin tehnologia specifică pot fi folosite toate materialele existente; această utilizare poate fi ridicată la un înalt grad de eficiență. Nu este necesară copierea mecanică a unui material sau a unui produs, ci se pot modela funcțiile și realiza același lucru cu propriile bogății și cu propriile mijloace. **Independența în raport cu materiile prime este în primul rînd legată de inteligența, de priceperea de-a folosi baza de materiale din solul și subsolul țării.** În domeniul materialelor metalice se poate asigura producția de cupru, zinc, cadmiu, plumb, și există premisele realizării de titan și magneziu, iar în ceea ce privește materialele nemetalice paleta posibilităților este nelimitată.

Fără îndoială că introducerea eficientă în producție a noilor materiale și tehnologii presupune un proces de creație, de continuă efervescentă tehnică, în care cunoștințele ingineresti sînt hotărîtoare.

prof. dr. ing. Dolphi DRIMER

Noi metode, tehnici și instrumente în sprijinul eficienței

Organizarea și utilizarea sistemului de indicatori ai eficienței

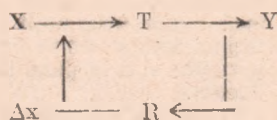
ORIENTĂRILE date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Plenara din noiembrie a C.C. al P.C.R. în legătură cu coordonatele de eficiență economică în care trebuie să se înscrie îndeplinirea planului pe 1982 accentuează rolul și răspunderea conducerilor colective ale întreprinderilor, centralelor, ministerelor în realizarea unei calități noi, superioare a întregii activități.

Pentru a răspunde exigențelor autoconducerii și autogestiuunii, ansamblul de indicatori ce exprimă calitatea, eficiența activității economice urmează să aibă caracteristicile unui sistem, elaborat și utilizat în concordanță cu organizarea și cerințele economiei naționale. În stabilirea normei și a politicii de conducere ale unei unități economice, este necesar ca decidenții să dispună de un **sistem corelat și interconectat de indicatori ai eficienței**, cu rol de criterii decizionale, prin care să se exprime nivelul calitativ al acțiunilor de transformare a efortului material și uman în efecte utile — expresie a interacțiunii dialectice dintre structura, comportamentul și funcționarea organismului economic respectiv. Fiecare etapă a procesului decizional (formularea problemei, documentarea, pregătirea deciziei, luarea și aplicarea ei) e influențată de modul în care este constituit și organizat sistemul de indicatori ai eficienței.

Criterii în selecția indicatorilor

LA CONSTITUIREA acestui sistem sînt de luat în considerare următoarele:

● **capacitatea informațională a indicatorilor de a exprima eficiența.** Un indicator al eficienței este purtător de informații relevante privind nivelul și dinamica forțelor de producție în cadrul relațiilor de producție aferente. Prin indicatorii eficienței este caracterizată gestiunea resurselor în unitățile economice, avînd în vedere cerințele societății. Ei caracterizează statica, conexiunile și dinamica mecanismelor economice. Dacă vom considera reprezentarea simplificată a unui loc de producție, ca sistem cibernetic cu conexiune inversă:

atunci eficiența la acel loc de producție este relevată prin mărimile privind transformarea (T) intrărilor (X) de resurse în ieșiri (Y) utile și reglarea (R) care se impune pentru atingerea finalității scontate. Spre exemplu, presupunem că la locul de producție respectiv se prevede ca într-o perioadă de gestiune să se obțină 40 de unități de produs final, fiecare produs necesitînd un consum de 10 unități de obiecte ale muncii; dacă la un moment al perioadei sînt realizate 35 de unități de produs final, atunci activitatea locului de producție în ce privește transformarea obiectelor muncii în produse finale este caracterizată prin următoarele mărimi (în care p semnifică finalitatea scontată și e — rezultatele efective):

$$Y^p = 40; Y^e = 35; X^p = 40 \cdot 10 = 400; X^e = 350;$$

$$T = \frac{Y^e}{X^e} = \frac{1}{10} = 0,1 \text{ u.p.f./u.ob.m.}$$

$$R = \frac{1}{T} \cdot \frac{X^p}{Y^p} = 4,25. \Delta X = R \cdot Y = 50.$$

Eficiența activității prestate este exprimată prin mărimea T (inversul consumului specific), care relevă faptul că dintr-o unitate de obiect al muncii s-au obținut 0,1 unități de produs final, în timp ce mărimea R caracterizează conexiunile dintre X, T, Y. Multiplicînd R cu mărimea finalității scontate, (Y^p) rezultă corecția ce trebuie operată asupra intrărilor (ΔX) pentru a realiza prevederile perioadei;

● **compatibilitatea și independența indicatorilor.** În general, indicatorii eficienței se exprimă sub formă relativă, ca raport de mărimi, ceea ce asigură compatibilitatea lor și posibilitatea studiului corelat al eficienței. Independența indicatorilor presupune ca informația furnizată de un indicator să difere de cea redată prin alți indicatori. Aceasta implică eliminarea redundanței informaționale în calculele de eficiență. Spre exemplu, în activitatea de codificare a datelor se consideră că rezultă un sistem de coduri eficient, atunci cînd redundanța informațională (Ri), calculată cu relația:

$$Ri = 1 - \frac{\log_a X/Y}{\log_a Y}$$

(în care: X reprezintă numărul cuvintelor vocabularului de intrare; Y — numărul de simboluri din alfabetul de ieșire;

n — baza logaritmului de care depinde unitatea de măsură) este zero pe ultima treaptă a codificării. Compatibilitatea și independența indicatorilor privind eficiența sînt asigurate prin existența obiectivelor ierarhizate pe nivele organizatorice și prin fundamentarea adecvată a calculelor, avînd în vedere condițiile de desfășurare a activităților;

● **caracterul normat (normativ) al indicatorilor de măsurare a eficienței**, ceea ce vizează cunoașterea nivelului scontat (socialmente necesar) în care să se încadreze rezultatele desfășurării activităților. Această cerință este menită să asigure îndeplinirea funcției de analiză și control al sistemului de indicatori ai eficienței. Elaborarea de norme și normative de plan la toate nivelele organizatorice, în conformitate cu hotărârile Plenarei C.C. al P.C.R. din martie 1978, creează cadrul propice utilizării eficiente a sistemului de indicatori ai eficienței în procesul decizional;

● **contribuția sistemului de indicatori ai eficienței la întărirea democrației socialiste, în aplicarea principiului autoconducerii și autogestiuunii.** În organizarea și conducerea unităților economice, indicatorii eficienței constituie criterii decizionale de maximă utilitate, caracterizînd statica, dinamica și conexiunile proceselor și fenomenelor specifice fiecărui organism economic. Sistemul de indicatori ai eficienței se integrează în structura organizatorică și se subordonează cerințelor etapei actuale de evoluție a economiei naționale. Organizarea lui asigură aplicarea eficace a metodelor moderne de conducere.

Formularea de probleme decizionale, documentarea și pregătirea deciziei presupun selecția indicatorilor eficienței în concordanță cu organizarea și funcționarea mecanismului economic.

Indicatori de detaliu și analitici

ACTIVITATEA compartimentelor de producție este caracterizată prin acțiunea executanților de transformare a obiectelor muncii în valori de întrebuințare, utilizînd mijloacele de muncă specifice tehnologiei de fabricație aplicată la nivelul locurilor de producție. Expresia modului în care sînt utilizate forțele de producție este dată de **indicatorii de detaliu** ai eficienței, cum sînt: gradul de valorificare a materiei prime, randamentul utilajelor, indicii de îndeplinire a normelor, productivitatea muncii (în unități naturale). Ei exprimă eficiența care sînt utilizate resursele și sînt determinanți în îmbunătățirea condițiilor tehnice și tehnologice ale fabricației. Fiecare grup de indicatori de detaliu ai eficienței redă un anumit aspect al activității tehnico-productive: modul în care sînt utilizate capacitățile de producție, felul cum sînt valorificate obiectele muncii în producție, eficiența cu care este folosită forța de muncă. Cunoașterea mărimii lor la nivelul locurilor de producție stimulează participarea activă a executanților la autogestiune, prin utilizarea rațională a resurselor, la perfecționarea continuă a condițiilor de producție. Pentru conducere operativă, indicatorii de detaliu sînt purtători de informații relevante asupra modului cum se desfășoară activitatea la nive-

lul locurilor de producție — informații ce devin fundamentul deciziilor operative de redresare a unor situații deficitare în funcționarea zonelor de fabricație. Pe baza lor, maistrii, șefii de ateliere și secții, vor acționa pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan prin crearea condițiilor necesare și mobilizarea executanților în creșterea eficienței muncii.

La nivelul sectorului de producție și al celorlalte sectoare de activitate, obiectivele privind, calitatea și eficiența muncii vizează gestionarea și manevrarea resurselor corespunzător cerințelor producției și ale societății. Aceste obiective sunt caracterizate prin **indicatorii analitici** ai eficienței, care exprimă valorile consumurilor materiale și de muncă vie. Astfel de indicatori sunt: nivelul și structura costurilor de producție, economii și acumulări suplimentare la un leu investit, productivitatea muncii (în unități valorice), producția la 1000 de lei fonduri fixe, contribuția zonelor la obținerea producției nete, costul informației etc. Analiza și autocontrolul îndeplinirii sarcinilor prin prisma indicatorilor analitici ai eficienței determină personalul compartimentelor funcționale să contribuie la autoconducerea și autogestiunea unității. În acest mod, conducerea tactică dispune de informații tehnico-economice cu un grad sporit de sinteză, pentru a lua pe baza lor decizii oportune care să asigure reglarea funcționării mecanismului economic pe sectoare de activitate.

Pentru ansamblul unei unități economice prezintă interes major cunoașterea stării și a funcționării organismului, modul în care este realizat echilibrul resurse-utilități, maniera în care unitatea și-a respectat angajamentele față de societate. Aceste obiective primesc o exprimare globală prin **indicatorii sintetici** ai eficienței, de natură economico-financiară, cum sunt: costuri la 1000 de lei producție marfă, costuri la 1000 de lei resurse utilizate, productivitatea muncii calculată pe baza producției nete, rata rentabilității, indicii de structură a patrimoniului. Informațiile redată prin acești indicatori sunt de maximă utilitate în cunoașterea și aprecierea eficienței cu care au fost utilizate resursele în satisfacerea necesităților societății. Conducerea strategică va corecta sau elabora traiectoria de funcționare a unității economice în concordanță cu cerințele perfecționării calitative și ale creșterii eficienței tuturor acțiunilor desfășurate în unitate. Indicatorii sintetici ai eficienței constituie elemente de bază ale tabloului de bord pentru conducerea unității economice.

Grupearea după criterii decizionale

PREGĂTIREA și luarea deciziei necesită utilizarea de modele decizionale care să reflecte analitic și sintetic modul în care sunt finalizate acțiunile întreprinse (de întreprins). Finalizarea funcțiilor specifice organelor care constituie mecanismul economic este caracterizată prin indicatorii eficienței. În scopul de a se obține comparabilitatea mărimilor și compatibilitatea calculului, ei se grupează în două categorii: 1 — indicatori a căror nivel exprimă **criterii decizionale de maximizat**; 2 — indicatori care redau **criterii decizionale de minimizat**. Analiza comparativă a rezultatelor presupune raportarea mărimii efective a indicatorilor la cea normală pentru prima categorie și a celei normate la cea efectivă pentru a doua categorie. Din punctul de vedere al condițiilor socialmente necesare, o acțiune este eficientă dacă raportul de mărimi, care caracterizează finalitatea ei, este supraunitar. Obținerea de informații cu un grad sporit de sinteză asupra finalității unei activități necesită reprezentarea globală (sintetică) a modului de obținere a rezultatelor. În acest scop, fiecărui criteriu decizional care redă eficiența i se atribuie o notă (coeficient) de importanță relativă a criteriului în caracterizarea activității, ca entitate. Notele, acordate de decidenții cunosători ai activității analizate, asigură condiții pentru ponderarea rațională a raporturilor de mărimi și compatibilitatea calculului de sinteză. Eficiența globală a unei activități este exprimată prin indicele de eficiență (I_e) calculat ca sumă a raporturilor ponderate cu notele de importanță. Mărimea indicelui permite aprecierea sintetică și compararea rezultatelor pe nivele organizatorice, precum și ierarhizarea unităților economice după criteriul eficienței cu care sunt îndeplinite obiectivele.

În elaborarea și fundamentarea planului, relația de calcul a indicelui de eficiență devine funcție-scop de importanță maximă în stabilirea traiectoriei eficiente de funcționare a mecanismului economic, luând în considerare criteriile multiple privind utilitatea economică și socială a producției finale. Pentru modelul de programare matematică rezultat, mărimea indicatorilor normați reprezintă variabile care depind de condițiile viitoare ale producției, mărimea indicatorilor efectivi reprezintă constante reflectând condițiile existente, iar restricțiile sunt relative la condiția ca fiecare raport să devină supraunitar.

O exemplificare la nivelul locurilor de producție

PENTRU A EXEMPLIFICA procedura de utilizare a sistemului de indicatori ai eficienței, am considerat problema decizională privind aplicarea eficace a autoconducerii și a autogestiunii la nivelul locurilor de producție dintr-o unitate economică. Împrejurările particulare care impun intervenția decidenților sunt: existența unor fluctuații apreciabile între producția diferitelor echipe și locuri de producție; folosire incompletă a capacităților de producție, randament scăzut de utilizare a lor; insuficiența cunoașterii și aplicare a normelor în condițiile extinderii muncii în acord. Ca obiective particulare, ne propunem găsirea unor căi noi de sporire a cointeresării și a răspunderii colectivului în vederea creșterii calității și a eficienței fiecărei acțiuni, completarea sistemului de norme a muncii, îmbunătățirea procesului de fundamentare a planului. În urma documentării faptice, rezultatele principale ale activității a trei locuri de producție care realizează acțiuni similare, într-o perioadă de gestiune, sunt următoarele:

Indicatori	Locuri de producție			Note de importanță relativă
	1	2	3	
Gradul de valorificare a materiei prime ($I_p = 0,1$)	0,15	0,1	0,08	2/5
Indicele de îndeplinire a normelor de muncă ($I^p = 1$)	1	1,1	1,2	2/5
Gradul de utilizare a capacităților de producție ($I^p = 90\%$)	90	85,5	86,4	1/5

Indicatorii considerați exprimă criteriile decizionale de maximizat. Pe baza lor, indicii globali de eficiență pentru cele trei locuri de producție sunt:

$$I_e(1) = \frac{0,15}{0,1} \cdot \frac{2}{5} + \frac{1}{1} \cdot \frac{2}{5} + \frac{90}{90} \cdot \frac{1}{5} = 1,2;$$

$$I_e(2) = 1,03; I_e(3) = 0,992.$$

Analiza rezultatelor denotă că sarcinile de producție au fost îndeplinite în condiții de eficiență sporită la primul loc de producție, ca urmare a valorificării superioare a materiei prime, încadrării în normele de muncă și bune folosiri a capacității de producție. La al doilea loc de producție eficiența globală este, de asemenea, bună, depășirea normelor de muncă anihilând consecințele utilizării capacității de producție sub nivelul scontat. O situație deficitară, sub aspectul utilizării forței de producție, se semnalează la al treilea loc de producție, unde depășirea normelor nu a fost însoțită de o folosire corespunzătoare a mijloacelor de producție. Pentru a stimula îmbunătățirea utilizării mijloacelor de producție, aceste rezultate sunt de luat în considerare la calculul retribuțiilor individuale convenite. Pentru conducerea operativă, situația de fapt impune măsuri operative, care să asigure creșterea gradului de utilizare a capacităților de producție, printr-o mai bună folosire a forței de muncă. O atenție sporită urmează să se acorde organizării muncii la al treilea loc de producție, folosind experiența pozitivă acumulată la celelalte locuri.

Indicii de eficiență permit, deci, conducerii ierarhizarea locurilor de producție, având în vedere eficiența muncii și a utilizării mijloacelor de producție. Concluziile și deciziile rezultate, cumulate cu analiza indicatorilor analitici și sintetici pe ansamblul sectorului de producție, permit conducerii strategico-tactice stabilirea de măsuri oportune privind îmbunătățirea parametrilor de funcționare a sectorului în perioadele următoare de gestiune.

În condițiile aplicării informației în procesul de conducere, sistemul de indicatori ai eficienței devine o componentă majoră a sistemelor informatice, prin care se asigură alimentarea conducerii cu informații determinante în procesul decizional, asupra evoluției activităților sub aspectul calității și al eficienței muncii. Teleprelucrarea datelor oferă cadrul necesar ca în luarea unei decizii operative și oportune, să primeze criteriile de eficiență a acțiunilor pe care le implică decizia respectivă.

Victoria OPREAN
Dumitru OPREAN
Universitatea „Babeș-Bolyai”
Cluj-Napoca

„Faceți totul, dragi tovarăși, pentru a răspunde cerințelor întregii națiuni, asigurați într-o măsură cât mai însemnată necesitățile de energie și materii prime ale economiei noastre naționale, ale poporului! ... cerințarea trebuie să acționeze rapid pentru perfecționarea tehnologiilor, în vederea reducerii consumurilor de combustibil, de energie și materiale, precum și pentru crearea de materiale noi, cu caracteristici superioare“.

NICOLAE CEAUȘESCU

DE LA IPOTEZĂ LA REALIZAREA DE ANSAMBLE PRODUCTIVE DE TIP CIRCULAR ACTIV

PROCESUL CIRCULAR ACTIV, conceput cu implicații practice, constituie o metodologie de natură organizațională, fundamentată prin prisma restricțiilor ce decurg implacabil din criza mondială de materii prime și energie, **scopul său este să optimizeze procesele de transformare** de așa manieră încât să realizeze o multitudine de produse și servicii și să evite orice pierdere, orice posibilitate de degradare a mediului natural. Cu cinci ani în urmă pornind tocmai de la cerințele valorificării mai eficiente a resurselor naturale și a potențialului economic în condițiile constrângerilor impuse de conjunctura economică mondială defavorabilă, avansam în paginile „Revistei economice“ o ipoteză de lucru, o modalitate practică de concepere și proiectare a unităților de producție industriale și agricole pe care am denumit-o **proces circular activ** („Perfecționarea conducerii și organizării economice. Dialectica opticii conceptelor și instrumentelor“ nr. 24/1977, „Valorificarea integrală a materiei și energiei“ nr. 44/1977 etc, etc.).

Înainte de a prezenta conținutul conceptului de proces circular activ, de a-i defini obiectivele și de a trasa un scurt istoric al ideii este poate mai nimerit să îl situăm în contextul **cerințelor actualității economice, al restricțiilor impuse de criza economică mondială, de criza energetică, de materii prime, valutar-financiară etc.**

Constrângerile crizei și șansele de adaptare

SE POATE AFIRMA că ideea de proces circular activ a apărut ca o încercare de a răspunde noilor rigori și restricții impuse vieții economice, că se înscrie în preocupările generale de adaptare la criză și în acest context propune o soluție (evident care nu este general valabilă) prin care producția bunurilor materiale poate fi proiectată într-o manieră mai economică-

să. Am pornit de la premisa că restricțiile crizei nu trebuiesc privite ca obstacole de neînvingătoare ci ca o posibilitate pentru omenire, o șansă de a se adapta mai rațional la exigențele vieții economice contemporane, ca un indemn și stimulent de a se baza mai mult pe capacitatea de invenție.

Evident, problematica producției de bunuri materiale continuă să fie — în liniile sale generale — aceeași ca înainte de criză. Acum însă este necesar să abordăm această problematică dintr-o perspectivă complet nouă. Iar unul din elementele esențiale care definesc această perspectivă îl constituie **evaluarea efectelor, oricărei unități industrial-agrare asupra balanței energetice și de materii prime a țării precum și asupra mediului**. Consumurile energetice și de materii prime exagerate, transporturile unor cantități imense de materii prime pe distanțe de sute de km, poluarea și acumularea de reziduuri ce scot anual din producția agricolă importante suprafețe sint realități obiective ce nu pot primi o rezolvare de fond prin măsuri și reglementări parțiale. Acestea sint probleme cu care se confruntă — în proporții diferite — întreaga lume și pentru a căror soluționare efectivă se elaborează strategii de adaptare la imperatiile crizei, strategiilor din care decurg ulterior numeroase preocupări, măsuri, soluții.

Încercând să pătrundem în domeniul cauzelor care au generat fenomenele economice actuale, celei care a avut un rol esențial în acumularea ghemului de contradicții ce alcătuiesc criza mondială și anume tipul actual de creștere bazat pe tehnologii liniare de producție strict specializate, care antrenează consumuri materiale și energetice exagerate ceea ce a făcut și face ca resursele neregenerabile să fie astăzi pe cale de epuizare.

Dar se impunea o aprofundare a fenomenului pentru a putea înțelege ce anume a condus omenirea la adoptarea — în măsură mai mare sau mai mică — a acestui tip de creștere și de tehnologie. În afară de condițiile social-politice ale evoluției istorice, nu este întimplător faptul că dezvoltarea industrială avîntul acestui tip de tehnică și tehnologie au avut loc în perioada în care s-a acreditat și consolidat concepția exclusivist demiurgică prin care omul se considera stăpîn al naturii, capabil

și urmărind să-i domine forțele. Dacă adăugăm la aceasta și goana după maximizarea profiturilor — pe orice căi — inclusiv prin adîncirea la extrem a specializării, cu toată risipa de resurse — văzută în ansamblu — pe care o antrenează acest proces, înțelegem mai bine cum s-a constituit și generalizat tipul de creștere și de tehnologii energointensive și mari consumatoare de materii prime.

Or, noile cuceriri ale cunoașterii științifice au dezvăluit mai clar locul omului în univers, faptul că este o componentă a sistemului vieții în ale cărui cicluri de evoluție se încadrează, că posibilitățile sale de a prelua de la natură și utiliza resursele de care are nevoie se înscriu în anumite **limite** precum și faptul că există anumite **limite de toleranță** ale echilibrelor ecologice.

Criza de materii prime și energie constituie, în mare măsură, un efect al faptului — adevăr neluat în considerație pînă în ultimii ani — că **resursele energetice fosile și minerale nu sint inepuizabile**, că nu se mai poate continua să se acționeze asupra naturii în maniera de pînă acum fără a se periclita însăși existența vieții. Aceasta este perspectiva din care am desprins concluzia **necesității de a se revizui însăși viziunea omului asupra naturii și societății** și de a se evalua cu mai mult realism pînă la ce nivel și în ce limite poate acționa omul asupra naturii cu mijloacele tehnicii. În 1975 am publicat o schemă prin care avansam abordarea de pe o poziție nouă, pragmatică și în același timp optimistă, a relațiilor Om-Natură-Tehnică-Societate în condițiile actuale (în volumul „Imperatiile noii ordini economice internaționale“, pag. 106). Decurgea astfel necesitatea fundamentării unei noi metodologii prin intermediul căreia obiectivele productive — platformele industriale sau unitățile agroindustriale — să fie integrate ambianței lor concrete și în același timp să țină seama de constrângerile crizei economice.

În sfîrșit, tot în cadrul premiselor care au impulsivat și condiționat conturarea conceptului de proces circular activ și fundamentarea lui treptată se cuvin a fi menționate transformările profunde din cadrul științelor actuale — transformări care au impus cu necesitate **regîndirea obi-**

ectivelor fundamentale ale științei, redefinirea metodelor, instrumentelor, regulilor și standardelor ei de raționalitate, conducând la apariția unui nou tip de teorii structura-organizaționale, cerute de domenii de mare complexitate. (I. Prigogine „Introducere în termodinamica proceselor ireversibile”, 1972, E. Morin „Metoda — Natura Naturii 1977; M. Drăgănescu „Informație și structură” 1977, N. Georgescu-Roegen „Legea entropiei și procesului economic” în 1979 în l. română), Ilie Pîrvu 1979, D. Constantin 1981, etc.). Pentru asemenea teorii obiectul cercetării — așa cum sublinia I. Pîrvu (în „Istoria științei și reconstrucția ei conceptuală”) — îl formează sistemele complexe care presupun, în același timp, elemente statistice și nestatistice, structurale și funcționale, informaționale etc., fiind simultan deschise la mediu, geneză și evoluție.

Tehnologii care să nu consume mult, să nu risipească, să nu polueze

REVENIND LA CONCEPTUL de proces circular activ poate că e mai bine ca dintr-un început să încercăm să-l delimităm de tipul actual, de procese de producție liniare.

Fără a subestima avantajele pe care le prezintă specializarea în anumite domenii ale producției industriale și agricole — mai ales dacă privim efectele acesteia luate izolat, calculând eficiența la nivel microeconomic — este necesar să nu pierdem din vedere faptul că specializarea strictă a unităților productive (îndeosebi cele de dimensiuni mari) privity la scară națională antrenează schimburi continue de mari cantități de materie și energie cu alte unități (uneori situate la distanțe de sute de km.), precum și schimburi de materie și energie cu mediul în care sînt amplasate. Criza, întreaga conjunctură economică mondială actuală au făcut să iasă la iveală cu mai multă pregnanță aspectele, consecințele negative ale acestui tip liniar de producție (care, de cele mai multe ori, se manifestă la distanță în timp și în spațiu): risipa de materie prime și energie în procesele de producție respective și cea determinată de repetatele manevrări și transporturi ale unor produse de masă, acumularea unor cantități de reziduuri ce deteriorează calitatea apelor, solurilor etc.

În fața unor asemenea deficiențe se resimte necesitatea unei teorii ingineresti noi care să nu se axeze doar asupra unei componente izolate din substanța ce intră în componența unui anumit produs (așa cum e sistemul specializat, liniar), ci care să încere să valorifice la maximum toate componentele materiei prime intrate în procesul productiv. Se resimte necesitatea unei altfel de tehnologii care să nu consume mult, să nu risipească, să nu polueze și în același timp cea a unei alte maniere de a asambla diversele tehnologii pentru a obține o eficiență de ansamblu maximă. Conceptul de proces circular activ încearcă să răspundă unor atare exigențe, el implicînd proiectarea unor platforme sau unități productive cu profil complex care să

asigure un circuit activ al ansamblului de particule de substanțe pe care le conține materia primă intrată în contact energetic cu altele într-un anumit proces de producție. **Procesul circular activ** abordează întregul proces productiv ca o **unitate dialectică** a unui subsistem aflat în continuă mișcare, a unui subsistem de esență bio-fizico-chimică și economico-socială.

Pornind de la aceste elemente să urmărim în ce constă noutatea pe care o aduce conceptul de proces circular activ? În primul rînd, în aceea că se constituie, în egală măsură ca o construcție teoretico-metodologică și cu profund caracter aplicativ. Aceasta întrucît este axat pe categoriile de relație, raport, interacțiune, organizare*).

Procesul circular activ implică conceperea platformelor industriale sau agroindustriale într-o manieră principial nouă a căror organizare ține seama de interacțiunea definitorie cu un anumit mediu ambiant concret, individualizat. Spre deosebire de tipul liniar — strict specializat de producție, **proiectarea se face pornind de la compoziția materiei prime și de la particularitățile geologice, geografice, socioeconomice ale locului de amplasare, definirea structurii producției făcîndu-se nu în mod simplificator** (ca în cazul specializării stricte) **ci corelîndu-se dialectic diferențele fluxuri tehnologice**. Pe această bază se asigură **transformarea tuturor substanțelor** din resursele intrate în producția respectivă, în produse și servicii ca și limitarea influențelor nocive asupra mediului exterior. Problema este de a găsi **acea ordine intermediară** care să permită organizarea fluxurilor tehnologice la un nivel optim de eficiență, astfel încît stabilirea funcției obiectiv (scopului unității productive), în fapt a nomenclatorului său de producție, să conducă la realizarea unui ciclu esențialmente nou de producție cu performanțe de eficiență superioare.

Conceptul de proces circular activ impune o nouă poziție a factorilor de concepție (economisti, proiectanți etc.) față de universul producției materiale moderne și — așa cum am mai subliniat — față de mediul în care acesta este amplasat. Procesul circular activ aduce argumente în favoarea proiectării proceselor de producție complexe, pe baza unui model teoretic care să țină seama de legea conform căreia în natură „**Nimic nu se pierde, totul se transformă**”. În această perspectivă este posibil ca modul de proiectare al unităților productive să-și propună ca obiectiv să realizeze o **eficiență cît mai apropiată de cea a sistemelor naturale**. Conceptul de proces circular activ bazîndu-se pe asemenea năzuințe face necesar ca forțele productive, tehnicile și tehnologiile să fie altfel concepute și **asamblate**, să fie abandonate anumite prejudecăți care frînează introducerea în producție a numeroase invenții și inovații. Se pot concepe modele teoretice, scheme care să indice conexiunile

* Se cuvine să subliniem că conceptul de organizare (ca dealtfel cele de sistem și structură) intrinsec valențe de universalitate întrucît orice sistem finit la naștere și se dezvoltă într-un context organizațional. O importanță teoretică dar mai cu seamă metodologică revine organizării la nivelul microsistemelor (în cazul nostru microeconomic) întrucît eficiența stării unui sistem se produce într-un anumit context organizațional.

diferitelor procese și procedee tehnologice care să concure la transformarea — pe cît posibil mai coerentă a componentelor din materialele intrate în producție în produse și servicii energetice (pentru valorificarea energiilor secundare și terțiarei și evitarea poluării). Asemenea scheme — modele de aplicare a principiului procesului circular activ în diferite domenii de activitate industrială, extractivă, prelucrătoare, din agricultură și industria alimentară am publicat în Revista economică în anii 1977—1978.

Această concepție care impune analiza atentă a potențialului fiecărei substanțe pe care o conține materia primă intrată în contact energetic cu alte materii, într-un anumit proces de producție, face necesară proiectarea unor unități productive cu profil complex (total diferite de cele specializate), în cadrul cărora fluxurile tehnologice se cer armonizate de așa manieră încît să permită prelucrarea — pe cît posibil în aceeași unitate și în timpuri apropiate — a tuturor componentelor materiale precum și utilizarea energiei secundare și terțiarei. Aplicarea conceptului procesului circular activ impune astfel **corelarea eforturilor unor specialiști din cele mai diverse domenii de activitate** întrucît îmbrățișează sisteme largi de cunoștințe omenești ale căror complementarități le poate valorifica în mod rațional.

O nouă concepție privind utilizarea resurselor naturale

TOCMAI DE ACEEA în decursul anilor 1978-1979 noțiunea de proces circular activ precum și schemele de aplicare au fost supuse unor ample dezbateri la care au participat — alături de economiști, — ingineri, proiectanți, energeticieni, tehnologi, sociologi, geografi, geologi etc. Prima dezbateră cu tema „Procesul circular activ Problema problemelor: resursele naturale. Cum concepem exploatarea, valorificarea și utilizarea lor rațională” (publicată în mai multe numere ale Revistei economice din anii 1978 și 1979) a fost consacrată în mod special adîncirii problemelor de definire a conceptului, de evaluare a avantajelor aplicării sale față de tipul de unități de producție liniare și în același timp aprecierea domeniilor și posibilităților de aplicare. Următoarea dezbateră a avut ca obiectiv aprofundarea perspectivelor de aplicabilitate a conceptului într-un domeniu circumscriș așa cum reiese și din formularea temei acesteia: „Procese circulare active. Economisirea energiei — criteriu fundamental în aprecierea creșterii eficienței economice” (publicată în nr. 20, 21, 22 din 1979 ale revistei).

Deși în anii 1978-1979 revista a publicat cîteva articole în care au fost prezentate încercări parțiale de aplicare a concepției de proces circular activ în domeniul metalurgiei neferoaselor, în industria zahărului și altele, necesitatea aprofundării cunoștințelor referitoare la posibilitățile

Maria D. POPESCU

(Continuare în pagina 24)

PROBLEMA impozitelor — acestea ocupând în prezent o pondere tot mai însemnată în produsul național brut al țărilor capitaliste dezvoltate — constituie în prezent în aceste țări obiectul unor largi frământări sociale. Majorarea continuă a impozitelor, urmare firească a creșterii cheltuielilor militare și a deficitelor bugetare, a făcut din ele o problemă complexă, economică și socială, care ocupă în politica economică a statelor capitaliste un rol important. Pe plan tematic, în știința financiară burgheză, au apărut și apar o multitudine de concepții, curente și teorii în legătură cu rolul impozitelor în procesul reproducției capitaliste. Orientarea economiștilor burghezi spre descoperirea de noi teorii în domeniul impozitelor, ca și, în general, al finanțelor, creditului și banilor, este lesne de înțeles. După cum se știe, impozitele, finanțele publice, creditul și banii sint categorii economice în care se reflectă vitalitatea întregii economii. Toate măsurile întreprinse în ultima vreme de statele occidentale în vederea reglării economiei, stabilizării acesteia, diminuării efectelor crizelor economice și a șomajului, au ca pîrghii de realizare impozitele, finanțele publice, creditul și banii. Prin modificarea volumului și structurii impozitelor percepute de la populație — susțin economiștii burghezi — s-ar putea, chipurile, netezi calea

Inconsistența unor teorii burgheze contemporane (I)

derulării ciclului industrial capitalist, s-ar putea stimula investițiile, preîntîmpina recesiunile economice etc. Așa să fie oare? Să urmărim, deci, temeiurile acestor opinii.

Inițiatorul majorității teoriilor contemporane cu privire la reglarea economiei, inclusiv prin intermediul impozitelor, este considerat economistul englez John Maynard Keynes, care și-a expus, după cum se știe, concepțiile în lucrarea: „Teoria generală a ocupării forței de muncă, a dobinzii și a banilor”. Ideile cuprinse în această lucrare stau astăzi, în diverse variante, la baza tuturor teoriilor burgheze contemporane „nekeynesiste” și „neoclasice” referitoare la impozite. Ideile keynesiste cu privire la folosirea impozitelor în vederea reglării economiei capitaliste au căpătat o mare răspîndire după cel de-al doilea război mondial și au dominat mai bine

de un sfert de secol teoria economică din țările anglo-saxone. Intrucît concepțiile lui J.M. Keynes asupra impozitelor sint cunoscute, nu ne vom opri în articolul de față asupra lor, ci ne vom referi doar la unele aspecte ale teoriilor noi apărute în ultimul deceniu, susținute, printre alții, de Günther Schmolders, Fritz Sternberg, John Crimond, David Smith, Hanz Röltgen, P.A. Lerner și, mai recent, de „noii” economiști ai căror lideri sint: Thomas Sargent și Neil Wallace de la Universitatea din Minnesota, Robert Lucas de la Universitatea din Chicago, Robert Barro de la Universitatea din Rochester, prof. Martin Feldstein de la Harvard, Richard Zeekhauser de la Harvard's Kennedy School Government și Michael Borkin de la Universitatea Stanford etc; aceștia din urmă sint, se pare, pe cale de a pune bazele teoretice ale „revoluției impozabililor” — un nou curent de gîndire economică burgheză privitor la impozite.

Prin mai multe din teoriile apărute în știința financiară din țările capitaliste se urmărește fundamentarea din punct de vedere economic și politic a ideii că impozitele ar servi drept mijloc de „egalizare a veniturilor”, de „lichidare” a inegalităților sociale și că ele ar constitui un instrument economic eficient de reglare a procesului reproducției capitaliste, o plată sau o compensație

FIȘE

● Inscrîndu-se în preocupările statomice ale cercetării economice românești privind studierea și explicarea fenomenelor ce caracterizează evoluția capitalismului contemporan, volumul „Reproducția capitalistă contemporană” semnat de profesorul Niță Dobrotă și tipărit recent la EDITURA POLITICĂ se oprește asupra mecanismului re-

producției sociale în statele capitaliste avansate. Sub aspect metodologic autorul a optat pentru două criterii de bază în funcție de care și-a desfășurat investigația și și-a organizat expunerea: criteriul temporal — problemele reproducției capitaliste fiind tratate cu deosebire din perspectiva realităților deceniului 8, și criteriul spațial — analiza oprindu-se, mai cu seamă, la economia țărilor capitaliste dezvoltate. Dar, ne avertizează autorul, utilizarea criteriilor amintite nu presupune o îngustare a cîmpului de analiză. Acest lucru este evidențiat și de opțiunea autorului pentru a trata problemele economice și politice ale capitalismului contemporan prin prisma noii faze a crizei pe care o cunoaște acest sistem social. O fază nouă ce prezintă oțit elemente de continuitate față de stadiile anterioare ale crizei capitalismului cit și o tendință de generalizare a tuturor crizelor sectoriale ce se evidențiază în ultimii ani. Ca o concluzie, în volum se afirmă că, în prezent, toate caracteristicile generale ale reproducției capitaliste și-au intensificat caracterul contradictoriu, conturîndu-se însă și elemente noi cum ar fi, de pildă, costurile antipoluante, restricțiile ce decurg din asigurarea protecției mediului etc.

Controlul prin semnalele de stoc

● Volumul „Non-price control”, editat la sîrșitul anului trecut de economiștii maghiari J. Kornai și B. Martos, sub egi-da Editurii Academiei din Budapesta, înmănușează o serie de studii, elaborate de mai mulți autori, în care este analizată — din unghiuri diverse — problema controlului proceselor economice prin mecanisme în care prețurile ori nu sint folosite, ori joacă un rol limitat. În carte, conceptul de „control” este definit în spiritul concepției teoretice prezentată de J. Kornai în cunoscuta lucrare „Anti-Equilibrium”, potrivit căreia, la un nivel înalt de abstracție, sistemul economic este divizat în două sfere. Primul subsistem, denumit „sfera reală”, cuprinde elemente, precum bunurile materiale și resursele, producția, consumul, comerțul. Dirijarea sferei reale are loc în „sfera controlului”, care reprezintă un concept cu un înalt nivel de abstractizare și care corespunde, în anumite limite, noțiunii de mecanic economic. În principal, studiile din volum încearcă să răspundă la următoarele probleme ale controlului definit astfel: care este rolul informației despre stocuri în con-

trolul producției și al comerțului?, prin ce se diferențiază o economie care produce pentru stoc de una care produce la comandă?, care este rolul normativelor în creșterea economică, care sint asemănările și deosebirile dintre controlul prin semnalele de stoc și un mecanism în care se formează prețuri și sint făcute calcule de rentabilitate etc. Utilizînd un rafinat aparat matematic autorii studiilor proiectează analiza lor în planul modelării macroeconomice.

Calitatea factorului uman

● Într-o lume marcată, pe de o parte, de o vertiginoasă creștere demografică iar, pe de altă parte, de ridicarea neîncetată a exigențelor în ce privește asigurarea unei alimentații decente pentru toți locuitorii planetei, agricultura reprezintă un domeniu asupra căruia se exercită presiuni tot mai puternice. Dar sporirea și diversificarea producțiilor agricole nu numai în țările dezvoltate cit mai cu seamă în țările sărace ar fi legate direct — opineză cunoscutul economist american Theodore W. Schultz, laureat al Premiului Nobel, în articolul „The economics of being poor” publicat în numărul 4/1981 al revistei „ECONOMIC

pentru serviciile aduse de către stat întreprinderilor și populației în scopul asigurării și satisfacerii necesităților colective.

Economiștii burghezi contemporani își propun să dovedească prin teoriile lor că impozitele în țările capitaliste au un caracter rambursabil, aducând ca argument afirmația că partea din venitul național care se concentrează la buget prin intermediul impozitelor ar fi destinată, în ultimă instanță, „satisfacerii necesităților colective” și, în special, a nevoilor muncitorilor, sub forma „diferitelor servicii sociale”. Datele statisticilor burgheze infirmă, însă, într-o însemnată măsură această teză, din ele reieșind faptul că statele capitaliste iau de la muncitori mult mai mult decât le restituie sub forma diferitelor acțiuni cu caracter social. Acest lucru este recunoscut chiar de unii economiști burghezi. Astfel, economistul englez Colin Clark arată că în țările capitaliste „muncitorii plătesc statului sume mult mai mari decât primesc de la acesta sub forma diferitelor servicii sociale”. Impozitele au într-adevăr un caracter rambursabil, dar numai pentru întreprinzătorii capitaliști, cărora, adeseori, li se compensează, prin intermediul finanțelor publice, pierderile „suferite” ca urmare a plății impozitelor.

Teoreticienii burghezi amintesc, de o „egalitate a sacrificiului în plata impozitelor”, căutând să prezinte lucrurile în așa fel încât să rezulte că redituirea venitului național prin intermediul impozitelor s-ar realiza în scopul „cele mai echitabile distribuiri”; că politica impozitelor ar fi un instrument de luptă cu viciile economice și sociale ale capitalismului, prin intermediul căreia s-ar produce acea „nivelare” între veniturile capitaliștilor și cele ale muncitorilor. Economiștii burghezi, ca Walter Heller, Günter Schmolders, Fritz Sternberg etc., susțin că prin intermediul politicii impozitelor statul capitalist ar fi capabil să sprijine creșterea continuă a bunăstării materiale, să lichideze mizeria și să asigure o redistribuire egală a veniturilor și deci și a proprietății.

Nu este greu de înțeles scopul acestor teorii – dovedite de practică fără o brădă reală de susținere – ale economiștilor burghezi. Ele urmăresc în măsură esențială să abată clasa muncitoare de la lupta sa revoluționară împotriva capitalismului, să o convingă că societatea capitalistă poate – prin intermediul impozitelor – să „înlăture inegalitatea socială”, să „lichideze” crizele economice de supraproducție, șomajul cronic de masă și toate contradicțiile imperialismului, asigurând în acest fel „înflorirea veșnică”

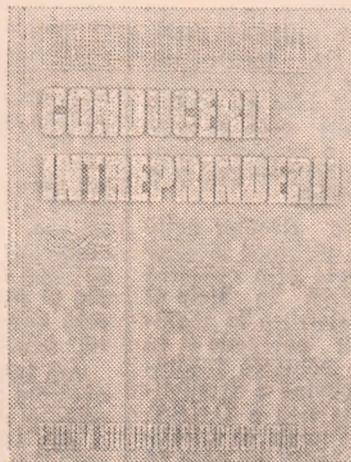
a orinduirii capitaliste în „interesul” tuturor claselor sociale, al „justiției” și al „echității sociale”. Făcând apologia capitalismului monopolist de stat și denaturând situația reală, ideologii burghezi fac abstracție, în analizele lor, de faptul că, așa cum însăși viața o demonstrează, mărirea impozitelor percepute de la populație diminuează veniturile acesteia – pentru că atunci când se măresc impozitele, populația – și nu întreprinzătorii capitaliști – este aceea care susține cea mai mare parte din nota de plată. Or, aceasta împreună cu creșterea deosebit de pronunțată a prețurilor, provocată de inflație care se face astăzi tot mai mult simțită în economia țărilor capitaliste, contribuie la scăderea nivelului de trai¹⁾.

prof. dr. Constantin BICHI

¹⁾ Teoriile social-reformiștilor contemporani potrivit cărora impozitele ar reprezenta un instrument de redistribuire a venitului național de la cei bogați la cei săraci, iar prin intermediul unei politici „echitabile” a impozitelor s-ar obține „egalizarea veniturilor și averilor”, datorită acestui fapt fiind posibilă chiar realizarea trecerii pe cale pașnică de la capitalism la socialism – teorii care se bazează pe ideea după care statul capitalist constituie un factor al vieții social-politice situat „deasupra claselor”, el îngrijind în egală măsură de interesele tuturor claselor din societatea capitalistă – nu sînt noi. La vremea sa, Karl Marx, a spus cele mai severe critici concepțiilor vulgare ale economiștilor burghezi care propovăduiau posibilitatea transformării sociale a societății capitaliste cu ajutorul politicii impozitelor.

IMPACT” – de înseși progresele ce vor fi asigurate pe linia perfecționării științei economice agrare. Un prim pas în această direcție îl reprezintă reconsiderarea unor postulate mai vechi din economia clasică ce se dovedesc inadecvate situației prezente. O astfel de teză o reprezintă prioritatea absolută pe care unii economiști o acordă virtuților productive – și deci avantajelor economice – care derivă din calitatea intrinsecă a terenului agricol. Or, în condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, opinează Th. Schultz, raportul dintre factorii de producție din agricultură s-a modificat radical, numeroase cercetări evidențind diminuarea valorii economice a pământului – ca mijloc de producție – și creșterea considerabilă a rolului calității factorului uman.

● Elaborat de un colectiv larg de autori – cadre didactice universitare, cercetători, specialiști din producție – volumul „Enciclopedia conducerii întreprinderii” (coordonator profesor Mihai Dumitrescu) apărut zilele acestea la EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ, constituie prima lucrare originală de acest fel din literatura economică românească. Structurată pe trei părți mari, – concepte de bază

ale conducerii întreprinderii; resursele întreprinderii; conducerea și problematica dezvoltării resurselor întreprinderii – cartea cuprinde definiții ale termenilor de bază ai științei conducerii, comentarii bogate asupra noțiunilor, conceptelor și categoriilor a căror cunoaștere apare deosebit de utilă pentru activitatea practică a cadrelor de conducere din economie.

Criteriile care au fost considerate de autori drept cele mai eficiente în organizarea unui material atât de bogat și divers sînt cele de natură tematică și de succesiune logică. În acest fel,

în lucrare se realizează explicația diferitelor noțiuni în contextul organizațional, al proceselor ce se desfășoară în economie, ceea ce permite cititorilor înțelegerea ansamblului, sesizarea multiplelor corelații ce iau naștere între categoriile științei conducerii întreprinderii. Această manieră de abordare a permis și întocmirea a numeroase capitole de sinteză cum ar fi instrumentele de conducere, analiza și proiectarea dezvoltării întreprinderii etc. „Enciclopedia conducerii întreprinderii” în virtutea volumului mare de cunoștințe pe care le sistematizează și comentează, precum și a modului accesibil de expunere se adresează unui public larg de cititori: conducători de întreprinderi și centrale industriale, cercetători și proiectanți, cadre didactice, studenți din învățămîntul tehnic și economic.

Manifestare științifică

● La Craiova se desfășoară, timp de două săptămîni, începînd cu data de 15 ianuarie a.c., sub egida Comitetului județean Dolj al P.C.R., Institutului central de cercetări economice, Universității craiovene, Universității cultural-științifice a municipiului Craiova și Uniunii județene a cooperativelor meșteșugărești

FIȘE

Dolj, lucrările unui important ciclu de manifestări științifice avînd ca temă: „Rolul și locul industriei mici în economia județului Dolj”.

Prevăzînd o serie de manifestări variate – simpozioane, mese rotunde, dezbateri științifice, expuneri – organizatorii și-au propus abordarea problematicii industriei mici dintr-o multitudine de unghiuri: funcțiile economico-sociale ale micii industrii, sfera de cuprindere, gradul de valorificare a resurselor neconvenționale de energie, utilizarea deplină a materialelor recuperabile și re folosibile, a bazei tehnico-materiale, implicațiile sociale ale folosirii resurselor umane în aceasta sferă de activitate și eficiența economică obținută.

Bucurîndu-se de participarea unui mare număr de specialiști, cadre de conducere, cercetători, cadre didactice etc., simpozionul inaugurat, precum și masa rotundă care i-a urmat, au jalonat direcțiile prioritare ale dezvoltării industriei mici în acest județ, precum și unele posibilități de promovare mai susținută a acestei forme de activitate pe plan teritorial, pentru valorificarea mai bună a resurselor locale.

Ansamble productive de tip circular activ

(Urmare din pag. 21)

practice, tehnice și tehnologice de aplicare a conceptului a determinat restrângerea și mai riguroasă a sferei discuțiilor. În colaborare cu C.N.S.T. și comitetul județean P.C.R. Bihor a fost organizată cu trei ani în urmă o dezbateri referitoare la posibilitățile de aplicare a conceptului pentru folosirea în scopuri diverse și în trepte a potențialului apelor geotermale (stenoograma a fost publicată în revistă în 1978-1979).

Revenirea la studiul conceptului a întărit concluzia că este stringent necesar **fundamentarea unei noi teorii asupra modului cum se proiectează producția de bunuri materiale** (agricole și industriale) teorie care să răspundă **constringerilor crizei economice mondiale** și să evite deficiențele tipului liniar de producție. În dezbateri s-a remarcat și subliniat caracterul rațional al conceptului, faptul că el răspunde noilor imperative și condiții de pe piața mondială dar — atât economiștii cât mai ales tehnicienii — au atras atenția asupra faptului că în momentul de față nu dispunem de tehnicile și tehnologiile necesare aplicării lui.

Dar, cum orice necesitate stringentă generează și posibilitățile de rezolvare, în întreaga lume au apărut în ultima vreme numeroase tehnologii denumite de recuperare, reciclare, depoluare etc. care răspund tocmai exigențelor și restricțiilor crizei mondiale. Aplicarea conceptului de proces circular activ, impune de asemenea o nouă orientare a creației tehnice în scopul realizării unor unități productive complexe rațional concepute.

Dar concepția despre procesele circulare active cu schemele de aplicații practice, deși se baza pe raționamente logice și aducea argumente convingătoare asupra necesității și oportunității sale **nu putea fi transpusă în practică decât pe baza unor eforturi correlate de creație tehnică românească**. Și trebuie să subliniem în mod deosebit contribuția C.N.S.T. și receptivitatea creatoare a cercetătorilor din domeniul tehnicii care s-au angajat în acțiunea dificilă de a crea tehnicile și tehnologiile necesare pentru transpunerea ideii în practică. Schemele de aplicare a principiului de proces circular activ nu se încadrau în criteriile obișnuite de proiectare bazate pe tehnologii specializate în producerea anumitor produse sau familii de produse. Aceste scheme porneau de la analiza substanțelor ce intrau în componența materiilor prime și materialelor respective, de la particularitățile amplasării și pe această bază trasau o succesiune de prelucrări care combinate realizează structuri de producție complexe ce permit recircularea și re folosirea unor materiale și energii valorificând superior ansamblul resurselor antrenate în proces și evitând în felul acesta pierderile de materii și energie care în sistemul specializat devin nocive pentru mediu. Prin aceasta conceptul de proces cir-

cular activ modifică însăși concepția privind resursele de materii prime ai căror compusi se cer utilizați prin tehnologii specifice (în bună parte deja existente). Materialele existente, toate tipurile de energie pot fi exploatare la un nivel mai înalt de eficiență prin atragerea mai activă, prin stimularea creativității tehnologilor care pot asambla mai rațional tehnologiile specifice existente și pot crea altele mai adecvate. Aceasta impune ca în afară de proiectanții de tehnologii specializate să colaboreze strâns chimiști, energeticieni, biologi etc., etc. Bunăoară, la dezbaterile organizate la Oradea (cea de a doua a avut loc la sfârșitul anului 1981 și urmează să fie publicată în numerele următoare ale revistei) au participat de la geologi, chimiști, constructori de locuințe și energeticieni, la ingineri agronomi și piscicoli, medici și sociologi și, bineînțeles, economiști. Dezbaterile de la Oradea au demonstrat cu claritate **necesitatea existenței unui proiectant general**, singurul în măsură să asigure **viziunea integratoare și de ansamblu** pe care o implică aplicarea în practică a principiului de proces circular activ.

Rolul inteligenței tehnice creatoare

PRIMA DEZBATERE de la Oradea a demonstrat cât de diverse utilizări pot avea apele termale și în același timp cât de multă energie se irosește prin faptul că fiecare utilizator (sere, crescătorii de animale, terapeutică, încălzire) folosește un anumit gradient de temperatură, restul (ape cu 50-60°) fiind deversate în râuri ceea ce constituie — nu numai o pierdere efectivă de potențial energetic — dar și o sursă de poluare termică.

Conceptul de proces circular activ oferă **posibilitatea** utilizării acestor ape în scopuri multiple prin cuplarea modurilor de folosință **în timp și spațiu** pentru a valorifica la maximum potențialul lor energetic și în același timp a evita poluarea mediului. Încă odată se cuvine a fi subliniată receptivitatea la nou a C.N.S.T. și perseverența în stimularea creativității tehnice românești — care în acest caz a condus la realizarea în cadrul Institutului de învățământ superior din Oradea, a unui „**Modul de valorificare complexă a energiei conținută în apele geotermale cu temperaturi moderate 80°-20° C**”, concepție tehnică brevetată ca atare și care a prilejuit alte 4 invenții de tehnologii adecvate (brevetate și ele). Un colectiv de cadre didactice și tehnicieni pasionați și competenți au conceput, proiectat și realizat „**Modulul**” și absolut toate aparatele și piesele necesare funcționării lui. Este în realitate **prima concretizare practică, funcțională, a procesului circular activ** și ea asigură în aceste zile de iarnă geroasă producerea de energie electrică, încălzirea celor 5 corpuri de clădire ale Institu-

tului de învățământ (ceea ce a condus la economii de 500 000 lei numai în luna noiembrie) și încălzirea unei sere. Fără a intra în amănunte tehnice, precizăm că apa cu o temperatură de 86° trece la ieșirea din izvor printr-un degazor (care captează gazele și aburii) apoi intră în treapta I de folosință — un schimbător de căldură care asigură producerea de electricitate. De aici apa iese la 65°. Cu această temperatură, ea este utilizată în două direcții: iarna pentru încălzirea imobilelor (printr-o invenție se elimină și posibilitatea coroziunii și depunerilor, putându-se folosi instalațiile existente), iar vara pentru producerea frigului (necesar atât instalațiilor frigorifice proprii cât și producerii de gheață cu care pot fi aprovizionate vagoane frigorifice ce trec prin acest punct de graniță). Din această a II-a treaptă apa iese cu temperatura de 37° C și poate fi folosită în treapta a III-a pentru tratamente balneare, seră, iaz pentru cultura algelor, și iaz piscicol. În final această apă (care se înscrie în normele de protecție a mediului) este utilizată pentru irigații, reinjectată în sol ori deversată în râu. Modulul este realizat ca tehnologie în întregime dar încă nu funcționează în toate treptele de utilizare (până în vară va putea funcționa în ciclu complet).

— **Modulul asigură exploatarea rațională și multiplă a apelor geotermale, resurse** care devin din ce în ce mai necesare sub imperiul restricțiilor crizei — și soluționează practic toate problemele de poluare termică și chimică. Este remarcabil faptul că merituosul colectiv de tehnicieni creatori de la Institutul de învățământ orădean s-a constituit **ad-hoc drept proiectant general** de asemenea ansambluri productive complexe și că — prin atelierele proprii, de producție poate furniza celor interesați până la 10 asemenea instalații pe an. Nu vom insista asupra aspectelor de eficiență economică ale proiectului — funcționarea lui parțială aducând de pe acum însemnate economii. Importanța lui pentru realizarea amplului program de folosire a energiilor neconvenționale este imensă. Proiectele de valorificare a resurselor geotermale din județele apusene ale țării vor putea fi **mai rapid și mai eficient transpuse în viață** prin generalizarea utilizării „modulului” orădean.

Am insistat mai mult asupra acestui exemplu de aplicare practică a conceptului de proces circular activ poate și sub impresia puterincă pe care a produs-o căldura deosebit de agreabilă din amfiteatrele institutului, precum și a faptului că s-a demonstrat practic că apa geotermală poate produce și energie electrică (binevenită în cantități oricât de modeste), întrucât aceasta a devenit produs deficitar în conjunctura economică actuală.

Această realizare demonstrează că **tipul actual de evoluție tehnologică liniară** poate fi modificat, că prin eforturi correlate ale energeticienilor, tehnologilor, geologilor, biologilor, economiștilor etc. **pot fi realizate ansamble productive de tip circular activ** care aduc un plus de eficiență, de raționalitate și evită degradarea ambianței naturale în care omul își desfășoară activitatea.

4

Principalele direcții ale perfecționării conducerii planificate a activității economico-sociale

CONTINUĂM publicarea consultațiilor în sprijinul candidaților la concursul de admitere în învățămîntul economic superior. Din dorința de a le spori eficiența, aceste consultații, elaborate de cadre didactice de specialitate din învățămîntul liceal și superior, sub egida Direcției științelor sociale din Ministerul Educației și Învățămîntului, nu se vor mai referi la întreaga temă prevăzută în

programă, ci vor aprofunda aspectele mai dificile ale temei respective.

Potrivit prevederilor programei de economie politică pentru concursul de admitere în învățămîntul superior, în anul 1982, tema „Dezvoltarea planificată a economiei naționale” cuprinde 5 puncte: 1) Proportțiile economice și rolul lor în dezvoltarea echilibrată a economiei; 2) Dezvoltarea planică, proporțională —

lege economică a socialismului; 3) Planul național unic și rolul lui în conducerea economiei naționale; 4) Sistemul de elaborare a planului; 5) Principalele direcții ale perfecționării conducerii planificate a activității economico-sociale. Toate aceste puncte sînt obligatorii pentru cei care se pregătesc în vederea participării la concursul de admitere din 1982. Consultația de față se referă numai la punctul 5.

I. Necesitatea perfecționării conducerii planificate

TRECEREA LA O CALITATE NOUĂ, superioară, în întreaga activitate economică presupune și **perfecționarea continuă a conducerii planificate**. În acest context, Partidul Comunist Român pornește de la principiul verificat de viață potrivit căruia formele și metodele de conducere și organizare socială nu sînt date pentru totdeauna, că ele pot și trebuie să fie continuu perfecționate în strînsă legătură cu modificările care apar în structura internă a forțelor de producție și cu sarcinile ce decurg din procesul obiectiv al dezvoltării materiale și spirituale. Acest lucru este cu atît mai necesar cu cît orice îmbunătățire adusă conducerii planificate amplifică posibilitățile de valorificare superioară a resurselor și contribuie la menținerea unui ritm susținut de creștere economică. Orice nesocotire a realităților, orice rămînire în urmă pe tărîmul perfecționării formelor și metodelor de planificare duce, mai devreme sau mai tîrziu, la contradicții și fenomene negative care frînează mersul economiei.

Principalele direcții ale perfecționării conducerii planificate au fost adoptate de către Congresul al XII-lea al partidului nostru în condițiile în care forțele de producție ale țării, productivitatea muncii și volumul producției industriale au cunoscut, de-a lungul mai multor ani, ritmuri înalte de creștere. Ele sînt rezultatul unor îndelungate studii, al valorificării experienței dobîndite de poporul nostru în anii construcției socialiste, rezultatul experimentării lor treptate în practică. Înnoirea și perfecționarea continuă a metodelor și formelor de conducere și planificare a economiei demonstrează nu slăbiciunea orînduirii noastre sociale, ci capacitatea sa de a se adapta din mers noilor condiții, dovedește puterea de a găsi soluții și resurse pentru înlăturarea grabnică a neajunsurilor.

II. Rolul planului național unic în conducerea planificată

PROGRAMUL P.C.R. subliniază că făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate constituie o sarcină de mare complexitate care nu poate fi realizată la întîmplare. Pentru a asigura o dezvoltare armonioasă a tuturor laturilor vieții economice și sociale este nevoie de o temeinică planificare, de o activitate desfășurată pe baza unui **plan național unic**. Acesta permite concentrarea tuturor forțelor materiale și umane ale societății în direcția dezvoltării și modernizării industriei, agriculturii și a celorlalte ramuri, repartizarea armonioasă a forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării, progresul producției de bunuri materiale în pas cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii.

Planul național unic este conceput ca un complex de decizii și opțiuni, corelate între ele, prin intermediul cărora sînt prevăzute direcțiile și obiectivele principale ale activității economico-sociale pe o anumită perioadă. El cuprinde toate laturile vieții sociale, toate compartimentele activității umane. În condițiile societății noastre este imperios necesară asigurarea unei conduceri unitare a întregii vieți economico-sociale. Aceasta se realizează pe baza unui plan unic, care se bazează pe folosirea rațională a resurselor dirijarea muncii sociale spre domeniile hotărîtoare ale producției materiale. În felul acesta, se poate realiza o dezvoltare proporțională — în conformitate cu legile obiective — a tuturor sectoarelor de activitate. Cît privește activitatea economică, în determinarea direcțiilor și a volumului pro-

ducției materiale se are în vedere, înainte de toate, satisfacerea nevoilor determinate științific ale societății, atît pentru înfăptuirea reproducției largite, cît și pentru acoperirea cerințelor raționale de consum ale maselor.

Documentele adoptate de plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 22-23 martie 1978 cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare acordă o importanță sporită planului național unic de dezvoltare în calitatea lui de instrument principal al valorificării avantajelor orînduirii socialiste. Astfel, în vederea fundamentării mai temeinice a propunerilor de plan, a încadrării lor în opțiunile generale ale dezvoltării economiei naționale, s-a trecut la elaborarea unor niveluri orientative și a unor normative de plan pe toate treptele organizatorice: ministere, centrale și întreprinderi. În stabilirea acestor niveluri orientative și normative de plan se pornește de la rezultatele evidente de anumite studii de prognoză sau programe speciale, de la analiza atentă a rezultatelor obținute în perioadele precedente, de la exigențele pieței interne și externe, precum și de la o strictă evidență a capacităților de producție existente și a gradului de utilizare a acestora. Scopul principal al unei asemenea măsuri îl constituie mobilizarea tuturor rezervelor existente și creșterea, prin toate mijloacele, a eficienței economice. În acest context, se va ține într-o mai mare măsură cont de acțiunea legilor producției de mărfuri, îndeosebi a legii valorii, care vor fi folosite în strînsă concordanță cu cerințele economiei și cu exigențele pieței internaționale.

Odată cu delimitarea principalelor proporții ale dezvoltării economice, prin planul național unic se stabilesc și mijloacele de realizare a acestora; în profil departamental — pe ministere, centrale și întreprinderi, în profil de ramură — pe ramurile economiei și ale industriei și în profil teritorial — pe comune, orașe, municipii și județe. Acestea cuprind căile și măsurile concrete pentru utilizarea eficientă a fondurilor fixe, pentru introducerea în producție a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, pentru sporirea continuă a productivității muncii și reducerea costurilor de producție.

III. Direcții ale perfecționării conducerii planificate

MĂSURILE DE PERFECȚIONARE a planificării economiei naționale urmăresc pe lîngă întărirea rolului planului național unic în dirijarea proceselor social-economice și o tendință de îmbinare mai armonioasă a activității de **planificare curentă** cu cea de **perspectivă**. Această cerință decurge din însăși esența reproducției largite care constituie un proces continuu, neîntre-rup.

La stabilirea direcțiilor principale de dezvoltare în perspectivă a patriei partidul nostru ține seama de legile obiective ale dezvoltării sociale, de condițiile concrete, specifice ale țării noastre, precum și de formele de manifestare ale revoluției tehnico-științifice contemporane.

Pornind de la Hotărîrea adoptată de plenara C.C. al P.C.R. din martie 1978, **accentul principal în munca de planificare este deplasat spre unitățile economice**, spre elaborarea propunerilor de plan de către întreprinderi și centrale în calitatea lor de verigi de bază ale economiei naționale. Acestea sînt în măsură să cunoască cel mai bine potențialul și rezervele de care dispun în sporirea producției materiale. Elaborarea planurilor de jos în sus constituie, astfel, un principiu fundamental al practicii pla-

J06137

17-30

J03543
opina. pe min. P.E.

În sprijinul candidaților la concursul de admitere în învățământul economic superior.

nificării în țara noastră. Aplicarea lui permite îmbinarea strânsă a studiilor și propunerilor unităților economice cu cele ale organelor centrale specializate și, în cele din urmă, încadrarea lor în strategia dezvoltării economico-sociale a țării elaborată de Partidul Comunist Român.

Prin lărgirea competențelor și atribuțiilor ce revin întreprinderilor, îmbinarea autonomiei lor cu conducerea unitară a întregii vieți economice pe baza planului național unic, se asigură o aplicare a principiului centralismului democratic pe un plan superior, permițând statului socialist să-și exercite, în continuare, prerogativele fundamentale cu care l-a investit poporul.

Necesitatea conducerii unitare a economiei nu are nimic comun cu centralismul excesiv. Dimpotrivă, întregul sistem de măsuri adoptate de partidul nostru pe linia perfecționării activității de planificare urmărește punerea în valoare a acelor forme și metode care **îmbină mai bine conducerea centrală cu o largă autonomie a unităților productive.** Totodată, autonomia, dezvoltarea inițiativei de jos trebuie să se realizeze în cadrul concepției de conducere și dezvoltare unitară a întregii țări.

În vederea transpunerii în fapte a acestor direcții de perfecționare a conducerii planificate a economiei naționale, Partidul Comunist Român a acționat cu consecvență pentru instituirea unui sistem cuprinzător de **organe de conducere colectivă în toate sectoarele de activitate**, pentru ridicarea adunărilor oamenilor muncii la nivelul celor mai reprezentative foruri de dezbateră și rezolvare a problemelor fiecărei unități. Aceste măsuri au urmărit să așeze pe o bază nouă conducerea tuturor unităților economice, punând la temelie activității lor **principiul autoconducerii și autogestunii.**

În temeiul acestui principiu, fiecare colectiv de oameni ai muncii poartă răspunderea directă pentru fondurile încredințate de societate spre gospodărire ca parte a proprietății întregului popor. Premisa obiectivă a exercitării autoconducerii muncitorești o constituie calitatea oamenilor muncii de proprietari ai mijloacelor de producție, de producători, de conducători și organizatori ai procesului de muncă și de beneficiari ai bunurilor create.

Autoconducerea muncitorească se aplică la toate nivelurile: microeconomic, macroeconomic și teritorial. În felul acesta, măsurile de perfecționare a conducerii planificate capătă un pronunțat caracter politic, deoarece permite o participare directă a tuturor oamenilor muncii la dezbateră și adoptarea planurilor, precum și la crearea condițiilor îndeplinirii și depășirii lor. Așadar, **autoconducerea și autogestunea cuprind și obligativitatea pentru toți oamenii muncii, pentru toți cetățenii patriei de a îndeplini integral prevederile planului național unic, de a respecta legile și hotărârile de partid și de stat.**

IV. Aplicarea fermă a noului mecanism economico-financiar

PARTIDUL NOSTRU ACȚIONEAZĂ în direcția punerii de acord a mecanismului economico-financiar cu cadrul organizatoric democratic creat, asigurând unităților economice nu numai lărgirea competențelor în luarea deciziilor și îndeplinirea planului, ci și **pirghii și mijloace economico-financiare de exercitare efectivă a atribuțiilor și răspunderilor asumate.** În acest context, elaborarea în fiecare unitate economică a bugetului de venituri și cheltuieli, introducerea ca indicatori de bază în planificare a valorii producției nete și producției fizice, a fondului total de timp de muncă al întreprinderii, exprimat în ore-om, precum și extinderea și perfecționarea sistemului indicatorilor și normativelor de eficiență (productivitatea muncii exprimată prin producția netă, cheltuielile la 1000 lei producție marfă, gradul de folosire a fondurilor fixe, indicii de valorificare a materiilor prime, norme de consum la combustibil și energie, normative de calitate și de înnoire a producției, etc.), sînt de natură să contribuie la lărgirea cointeresării oamenilor muncii în valorificarea rațională a resurselor existente și obținerea de rezultate economice superioare. Dealtfel, în prezent, pentru conducerea întreprinderilor și centralelor acordarea integrală a retribuției este condiționată de îndeplinirea a 2-4 indicatori de plan care exprimă cel mai bine activitatea unității respective. Printre aceștia, figurează, în mod obligatoriu, valoarea producției nete.

Sporirea rolului factorilor economico-financiarilor în planificare, asigură o utilizare mai eficientă a potențialului material și uman, a resurselor interne, concomitent cu o **apropiere a conducerii de producție și îmbunătățirea calității deciziilor.** Se realizează, astfel, o deplasare a centrului de greutate în activitatea de planificare și anume, de la **aspectele cantitative spre cele calitative** cerută de sarcinile noi, superioare, ce se pun în fața economiei noastre.

Așezarea întregii activități de planificare pe o bază nouă, a unor indicatori noi, care exprimă mai bine aspectele calitative

ale muncii, este o consecință a trecerii la autogestunea economico-financiară prin intermediul căreia fiecare întreprinde, este chemată să-și compare, în permanență, cheltuielile cu veniturile și să-și asigure, din activitatea proprie, alți mijloace bănești necesare continuării procesului de reproducție, cit și creșterea rentabilității, a beneficiului.

Una din caracteristicile muncii de planificare în etapă actuală constă în faptul că **planul central cuprinde un număr mai mic de indicatori, dar care exprimă obiectivele esențiale ale economiei naționale,** constituie instrumentele hotărâtoare ale conducerii proceselor și fenomenelor economice. Ceilalți indicatori pot fi calculați de către întreprinderi, centrale și ministere în funcție de necesitățile și particularitățile conducerii procesului de producție. Ministerele participă nemijlocit la întocmirea planurilor în centrale și întreprinderi urmărind coordonarea acestora în concordanță cu tendințele progresului tehnic cu cerințele pieței interne și externe. O atenție deosebită se acordă, cu acest prilej, contractelor economice, luîndu-se măsură pentru încheierea acestora în același timp cu lucrările de fundamentare a planurilor.

Este foarte important ca, în momentul aprobării planului, acesta să aibă la bază contracte economice ferme, în primul rînd, pentru întreaga producție destinată consumului intern. În vederea ușurării acestei operațiuni, în ultimii ani au fost luate măsuri pentru extinderea numărului balanșelor pe produse care se adoptă odată cu planul cincinal, precum și al balanșelor care sînt în competența Consiliului de Miniștri și a ministerelor. De altfel, ministerele conlucrează strîns cu Comitetul de Stat al Planificării și cu organele județene nu numai pentru a-și corela reciproc propunerile de plan, dar și pentru a asigura încadrarea acestor propuneri în ritmurile și proporțiile de ansamblu a economiei naționale. Un rol important revine Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale care elaborează numeroase studii de prognoză și dezbate diferite variante ale dezvoltării economico-sociale a țării. Proiectele de planuri, astfel întocmite și corelate pe fiecare treaptă organizatorică — întreprindere, centrală, minister, județ — formează obiectul unor largi dezbateri de masă, cu participarea nemijlocită a oamenilor muncii, în primul rînd, în cadrul formelor instituționalizate ale autoconducerii muncitorești.

În felul acesta, preocupările pentru perfecționarea continuă a conducerii și planificării economiei sînt însoțite în țara noastră de dezvoltarea necontenită a democrației economice, a democrației muncitorești, în general, oferind cadrul organizatoric participării maselor de oameni ai muncii la luarea deciziilor începînd cu întreprinderea, centrala, localitatea, pînă la nivelul întregii țări. Partidul nostru pornește de la ideea că **numai prin participarea activă a oamenilor muncii, în cadrul organelor colective de conducere, la dezbateră proiectelor de plan, a problemelor dezvoltării generale a patriei, se poate asigura adoptarea unor hotărâri care să corespundă cel mai bine necesităților și posibilităților poporului nostru.** În felul acesta planul este un rezultat al voinței întregului popor, ca expresie a întregului potențial creator al celor ce adaugă avuției naționale noi și durabile valori.

conf. dr. Gh. POSTELNICU
Universitatea „Babeș-Bolyai”
Cluj-Napoca

În atenția celor care studiază în învățământul politico-ideologic de partid

„Revista economică” continuă publicarea consultațiilor în ajutorul celor care studiază în învățământul politico-ideologic de partid. Suplimentul nr. 5/1982 al revistei (primul număr din luna februarie) va fi în întregime consacrat acestor consultații.

Consultațiile vor fi axate pe următoarele teme: 1. Prevederile Congresului al XII-lea cu privire la accelerarea procesului de restructurare a industriei; 2. Bugetul de venituri și cheltuieli — instrument principal pentru realizarea echilibrului financiar; 3. Documentele Congresului al XII-lea al P.C.R. despre dezvoltarea zootehniei; 4. Sarcinile trasate de Congresul al XII-lea cu privire la folosirea rațională a întregului fond funciar, organizarea unitară a teritoriului în vederea valorificării maxime a tuturor terenurilor.

PERSPECTIVE ECONOMICE INCERTE ÎN LUMEA CAPITALISTĂ

EVOLUȚIILE contradictorii ale economiei mondiale, pe fondul unei tendințe generale de înrăutățire a conjuncturii în cursul celui de al doilea semestru al anului recent încheiat, au determinat ca pozițiile economiștilor care, pornind de la rezultatele preliminare din 1981, caută să desprindă tendințele probabile pentru 1982, să fie destul de pesimiste. Faptul că economia capitalistă cunoaște numeroase dificultăți, ca urmare a crizei economice combinată cu criza monetară și criza petrolieră, este unanim recunoscut. Scăderea ritmului de creștere a producției până la procente negative, persistența unor ritmuri ridicate ale inflației, dezechilibrele balanțelor de plăți, creșterea continuă a șomajului, sînt numai unele dintre aceste dificultăți. În fiecare țară în anul 1981 s-au luat o serie de măsuri, tinzînd să reducă inflația, să stimuleze investițiile, să redreseze balanțele de plăți, să stabilizeze cursurile de schimb, rezultatele fiind contradictorii.

În S.U.A., de exemplu, după cîteva luni de progrese generale promițătoare, în care cererea globală marca un reviriment, producția începuse să crească, stocurile scădeau, se învioraseră investițiile, brusc, la începutul celui de-al treilea trimestru 1981, economia a început să alunece într-o „recesiune”, care -a accentuat continuu. Producția industrială a scăzut în toate sectoarele, cu excepția sectorului de armament. Noi comenzi au încetat să mai intre pe măsură ce stocurile de mărfuri au devenit mult prea mari și greu de finanțat în condițiile unor dobînzii foarte ridicate. În trimestrul patru, produsul național brut a scăzut, pe bază anuală, în termeni reali, cu 5,2% „Principali indicatori economici semnalează clar: slăbirea în continuare a activității”, ceea ce determină pe mulți prognoziști să anunțe „o recesiune puternică și prelungită”¹⁾.

Pentru țările Pieței Comune anul 1981 va rămîne ca „anul celei de a treia recesiuni europene de după război” spune Frank Papp, directorul lui „International Economics” din Paris. Depresiunea nu apare, deocamdată, atît de puternică ca aceea din 1975, dar se pare că va fi mai rezistentă. Produsul național brut al țărilor din Piața Comună a stagnat, la nivelul scăzut din trimestrul III 1980. În majoritatea țărilor din C.E.E. producția industrială a scăzut ca urmare a micșorării investițiilor și a nevoii de reducere a stocurilor; paralel stagnarea din comerțul mondial nu a dat posibilitatea extinderii exportului.

În Anglia criza durează deja de peste doi ani. Spre finele anului 1981 au început să apară unele pronosticuri mai optimiste, bazate pe speranța scăderii prețurilor la materiile prime ce se importă, o oarecare micșorare a ritmului inflației și o sporire a competitivității la export ca urmare a cursurilor de schimb avantajoase față de dolar.

Pentru țările Organizației de Cooperare și Dezvoltare Economică (O.C.D.E.)

prognozele afirmă că în total ele au înregistrat o creștere economică de numai circa 1% în 1981 și ar putea să se apropie de 2% în 1982.

Diferențele vor fi însă mari de la o țară la alta, ca și în anul care s-a încheiat (vezi graficul nr. 1), cînd Japonia a înregistrat o creștere economică de 4-4,5% față de anul 1980, în timp ce în Anglia și R.F.G. indicele a fost de -0,5% respectiv -0,4%. În cazul Japoniei sporul s-a datorat mai ales majorării exporturilor, situație care nu este de durată, cu atît mai mult cu cît a dat deja naștere la numeroase fricțiuni și amenințări cu măsuri protecționiste dacă guvernul japonez nu va frîna exporturile. Mărfurile japoneze au continuat să inunde piața S.U.A., ajungîndu-se în 1981 la un excedent comercial japonez în relațiile bilaterale de circa 15 miliarde dolari, care ar putea ajunge la 20 miliarde dolari în acest an. Promisiunile japoneze din anii trecuți, făcute autorităților americane, de a reduce „voluntar” exporturile în S.U.A., în primul rînd cele de automobile, și a se orienta spre alte piețe au dus la o lărgire a gamei exporturilor în această țară și o pătrundere masivă pe piețele C.E.E., soldată în 1981 cu un excedent comercial japonez de 10 miliarde dolari. La această situație s-a ajuns și datorită faptului că marile trusturi japoneze au folosit din plin posibilitatea de a fi mai competitive în urma scăderii cursului yenului față de dolarul S.U.A. Dacă la finele anului 1980 și începutul lui 1981 moneda japoneză cota în jur de 200 yeni per dolar, în cursul anului trecut cursul ei a continuat să scadă și din aprilie s-a stabilizat în jur de 222 yeni pentru un dolar. Apare evident că asemenea dezechilibre de balanțe de plăți nu se pot menține. De aceea, Shintaro Abe, noul ministru al Industriei și Comerțului Internațional japonez, declara într-un interviu acordat recent revistei americane *Newsweek* (nr. 50/1981) „oameni ca primul ministru și ca mine înțeleg că sîntem foarte aproape de o criză”. Același gen de probleme s-au născut și între Piața Comună și S.U.A. în domeniul oțelului. Exportatorii vest-europeni de oțel sînt acuzați de dumping, concurență nelegală și alte acțiuni ilegale întreprinse în scopul de a-și mări exporturile peste ocean.

Toate pronosticurile și speranțele în reînvierea economiei țărilor industrializate se bazează pe reducerea actualului nivel ridicat al dobînzilor, care să ajute la o stimulare a investițiilor și a consumului. Dacă aceste speranțe erau alimentate de o anumită scădere în nivelul dobînzilor spre finele anului trecut, anul 1982 a început sub semnul unor noi creșteri ale dobînzilor atît pe piețele interne cît și pe piața eurovalutelor. Tot mai mult se vorbește de măsuri protecționiste, care de fapt, sub diverse camuflaje, se și aplică.

Pentru țările în curs de dezvoltare importatoare de petrol, anul 1981 a implicat mult problemele, ele trebuind să facă față creșterii prețului petrolului,

reducerii posibilităților de export ca urmare a cererii scăzute din cauza crizei în țările industrializate și a unor măsuri restrictive pentru produsele industriale. Datoria externă crește prin împrumuturi pentru plata dobînzilor excesive, pînă la punctul în care nici nu mai poate fi vorba de dezvoltare economică. După cum arăta Enrique Iglesias, secretarul executiv al Comisiei O.N.U. pentru America Latină, în 1981 produsul național brut pe locuitor din țările Americii Latine a scăzut cu 1,3%. Balanța de plăți curente a regiunii a înregistrat un deficit de 33,7 miliarde dolari, iar datoria externă a crescut la 240 miliarde dolari, respectiv dublul nivelului de acum patru ani²⁾.

Inflație persistentă

CU TOATE fenomenele de criză manifestate încă din anul 1980, economia capitalistă a continuat și în 1981 să înregistreze nivele ridicate ale inflației, cu variații mari de la o țară la alta (vezi tabelul).

Ritmul inflației
(în % față de anul precedent)

Țara	1979	1980	1981
R.F. Germania	4,1	5,5	6,6
Austria	3,7	6,4	7,2
Belgia	4,5	6,6	8,4
Franța	10,8	13,6	14,0
Norvegia	4,8	10,9	13,5
Olanda	4,2	6,5	6,8
Elveția	3,6	4,0	7,0
Anglia	13,4	18,0	11,7
Italia	14,8	21,2	18,6
Canada	9,1	10,1	12,5
S.U.A.	11,3	13,5	10,4
Japonia	3,6	8,0	4,1
Brazilia	52,7	82,8	99,1
Mexic	18,2	26,4	26,5
Argentina	159,5	100,8	120,7

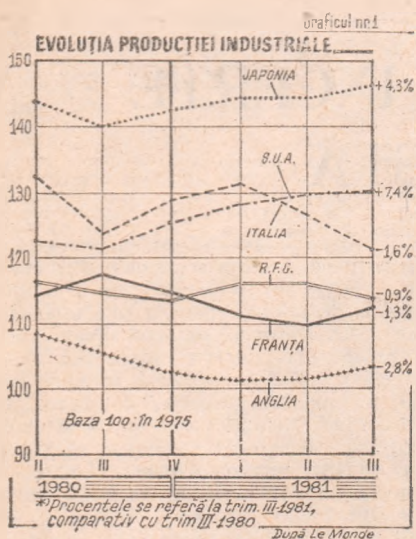
Sursa: Bulletin Credit Suisse, decembrie 1981

Persistența inflației se explică în primul rînd prin caracterul permanent pe care îl are criza monetară. Creșterea masei monetare pusă în circulație, în special prin uriașele cheltuieli militare care au un caracter neproductiv, scumpirea petrolului și a produselor fabricate în condiții de monopol, instabilitatea cursurilor de schimb ca urmare a flotării, starea de nesiguranță a operațiunilor comerciale care implică adăugarea la prețuri a unor marje de protecție împotriva inflației, accentuarea cererii de consum în așteptarea creșterii prețurilor sînt elemente care întretin și răspîndesc inflația în economia capitalistă.

Efectele negative ale inflației asupra economiei în general și temerea pierderii complete a capacității de a o controla au împins țările industrializate să

¹⁾ Bankers Trust Company, The Current Business Picture, sfîrșitul anului 1981

²⁾ Financial Times din 30 decembrie 1981, relatare a Conferinței de presă de la Santiago de Chile

ia măsuri de combatere. S-au folosit mijloacele monetare și în special politica banilor scumpi. Dobânzile foarte ridicate, îndeosebi în S.U.A., la care s-a ajuns ca urmare a acestei politici, au influențat dobânzile pe piețele eurovalutelor determinând restrângerea creditelor în toate țările. În consecință s-a produs reducerea simțitoare a investițiilor, creșterea falimentelor și deteriorarea balanțelor de plăți ale țărilor în curs de dezvoltare.

Consecințe sociale ale crizei

STAREA DE CRIZĂ a economiei țărilor capitaliste industrializate și măsurile adoptate pentru combaterea inflației aruncă tot mai mult povara acestora pe umerii păturilor celor mai sărace ale populației. În interior principalele victime sînt: masa salariaților, pensionarilor, persoanelor cu venituri fixe, iar în exterior greul este suportat de țările în curs de dezvoltare.

Aceste efecte negative se oglindesc în:

- scăderea continuă a puterii de cumpărare a monedelor naționale și deci reducerea nivelului de trai al maselor;
- falimentele și pauperizarea păturilor mijlocii;
- flagelul șomajului care se extinde și — cu mici perioade de declin — a crescut continuu în ultimii ani;

Scăderea puterii de cumpărare a monedelor este rezultatul direct al creșterii prețurilor. Chiar dacă în același timp se produce și o creștere a veniturilor, întotdeauna, pentru marea masă, acestea rămîn cu 1—2% sub procentul inflației. Datorită tocmai acestei realități, inflația și-a căpătat renumele de „cel mai inechitabil impozit care există”. Persistența inflației a determinat adoptarea unor măsuri de compensare, respectiv de limitare a riscurilor unor pierderi mari din puterea de cumpărare a veniturilor — așa numita politică de anticipare a inflației — care întreține și chiar animează creșterea inflației, provocînd totdeauna un minus pentru cei cu venituri fixe. Președintele Consiliului de administrație al băncii Crédit Suisse, O. Aeppli arăta recent într-o conferință că: „în Elveția, la un nivel de inflație de 7%, deținătorii de creanțe în valoare nominală

pierd anual în beneficiul debitorilor respectivi circa 25 miliarde franci elvețieni”. Ceea ce nu s-a spus este că majoritatea creditorilor sînt mici deținători de fonduri pentru economisire, în timp ce debitorii principali sînt statul și marile întreprinderi.

Instabilitatea prețurilor, costul mare al creditelor, reducerea cererii de consum, ca urmare a manifestărilor crizei au determinat în anul 1981 o sporire simțitoare a numărului falimentelor. În R.F. Germania de exemplu în primele nouă luni ale anului 1981 s-au înregistrat 8322 de falimente, iar în ultimul trimestru proporția lunară a depășit 1000. În Austria numărul falimentelor a ajuns anul trecut la 2500. Primul semestru al anului 1981 a însemnat în S.U.A. un record al falimentelor (11075 de firme, în majoritate mici și-au anunțat încetarea activității). Această cifră era cu 42% mai mare decît aceea din primul semestru 1980.

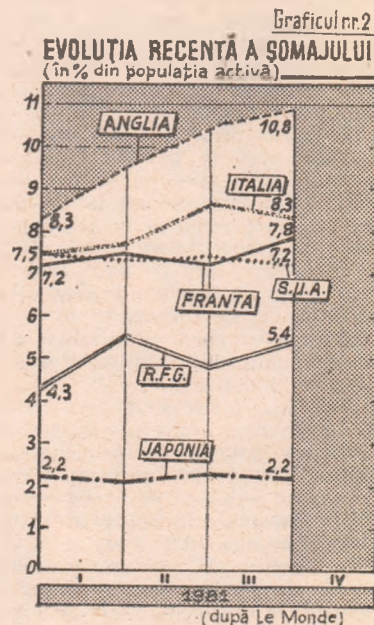
Efectul cel mai dureros al crizei și cu multiple consecințe negative în viața socială este șomajul. Oricît de relative sînt cifrele oficiale publicate (numeroase persoane care doresc să lucreze și nu găsesc unde nefiind cuprinse în statistică), numărul șomerilor declarat oficial este impresionant.

La începutul deceniului al optulea șomajul devenise deja o problemă acută a țărilor capitaliste industrializate. Perioada în care erau atrași milioane de muncitori din țări în curs de dezvoltare pentru a lucra în cele dezvoltate s-a încheiat. „Zilele folosirii integrale a forței de muncă s-au dus”, spune O. Aeppli, președintele lui Crédit Suisse. Trebuie avut în vedere că în perioada menționată șomajul fluctua între 1,5 și 2%, iar în S.U.A. se considera că procentul de 4% șomeri din totalul forței de muncă este „acceptabil”, iar după unii chiar „necesar”.

În 1981, cu excepția Japoniei, unde procentul șomerilor s-a menținut la 2% din totalul forței de muncă, celelalte țări industrializate membre ale O.C.D.E. au ajuns la 6—8 și chiar 11% șomeri din totalul forței de muncă (graficul nr. 2). În cifre absolute, numărul șomerilor totali din S.U.A. a depășit în decembrie 9 milioane, respectiv 8,9% din populația activă. Scăderea comenzilor la fabrici cu 5,2% în octombrie prevestea noi concedieri. Potrivit celor mai multe prognoze referitoare la economia S.U.A., anul 1982 va continua să înregistreze reduceri de producție cel puțin în prima lui parte, astfel că șomajul va crește aproape tot anul.

R.F. Germania a înregistrat în noiembrie 1981 1490000 șomeri totali (6,4% din forța de muncă — cel mai ridicat nivel din 1952); pentru anul în curs se prevede depășirea cifrei de 2 milioane de șomeri, respectiv 7,2% din forța de muncă, dat fiind că ritmul creșterii economice nu va depăși 0,5%. În regiunea foarte industrializată a Ruhr-ului, numărul șomerilor a depășit deja pragul de 8%. În același timp, sute de mii de muncitori au acceptat situația de șomeri parțiali (lucrînd doar 4—5 ore pe zi sau 2—3 zile pe săptămînă) pentru a nu-și pierde complet locurile de muncă. În Anglia, în luna ianuarie a.c. rata șomajului a sporit la 12,7%, numărul șomerilor depășind pentru prima dată

cifra de 3 milioane persoane. După aprecierile revistei de politică economică a Universității din Cambridge (citată de **The Times** din 11 ianuarie 1982, pag. 11), numărul șomerilor din Anglia poate să ajungă în acest an la peste 4,5 milioane, respectiv 16% din forța de muncă. „Unul din cele mai îngrijorătoare elemente ale acestor cifre — scrie la rîndul său **Midland Bank Review** — este nivelul ridicat al șomerilor din rîndul tinerilor, care poate să crească la peste 20% într-o serie de țări din O.C.D.E., în vreme ce durata rămînenii fără lucru se lungeste”. Numărul șomerilor din Franța depășea 2 milioane în noiembrie 1981, din care doar 1463400

primeau indemnizația de șomer. În Olanda procentul șomerilor a depășit 11%, iar Belgia înregistra 10% șomeri din totalul forței de muncă la sfîrșitul trimestrului III/1981.

După aprecierile băncii Crédit Suisse, „spre mijlocul anului 1982 se va ajunge probabil la cifra înspăimîntătoare de 28 milioane șomeri”, în vreme ce ultima prognoză semestrială a O.C.D.E. evidențiază că șomajul ar putea cuprinde în următoarele 18 luni 28,5 milioane de persoane. Creșterea șomajului va afecta îndeosebi tinerii sub 25 de ani, care ar putea reprezenta peste 41% din șomerii totali ai principalelor șapte țări industrializate, în timp ce ei nu constituie decît mai puțin de 20% din populația activă. Cu toate acestea, se consideră că principalul obiectiv al autorităților trebuie să fie lupta împotriva inflației, căci aceasta ar asigura, în perspectivă, reducerea șomajului. „Scăderea locurilor de muncă la care duce, în general, lupta contra inflației este un rău necesar pe calea restabilirii echilibrului economic”, afirmă O. Aeppli. Deocamdată, în ciuda ritmurilor înalte ale inflației, realizarea acestui din urmă deziderat pare mai îndepărtată ca oricînd, astfel încît erodarea nivelului de trai are loc atît pe calea inflației, cît și a șomajului.

dr. Dorel OPRESCU

RAPORTUL ENERGIE-ALIMENTAȚIE

Pentru țările în curs de dezvoltare, rezolvarea problemelor legate de alimentație se află într-un raport strins, direct proporțional cu cele privind soluționarea crizei energetice. Coordonarea celor două tipuri de probleme și a soluțiilor care se impun necesită, însă, un efort internațional susținut, coordonat și bine organizat la care să-și aducă contribuția efectivă specialiștii din întreaga lume și, în general, întreaga societate. Iată, pe scurt, opinia exprimată în acest sens de rectorul Universității Națiunilor Unite, Soedjatmoko, cu prilejul unei reuniuni interguvernamentale a coordonatorilor în materie de asistență pentru dezvoltare.

Criza energiei pe care o traversăm în prezent — arată în raportul său rectorul Soedjatmoko — nu presupune, în primul rând, o penurie absolută. Criza se referă în special la creșterea prețurilor, la lupta pentru accesul la sursele de energie și controlul acestor surse.

Alimentația cunoaște, de asemenea, o perioadă de criză datorită, în primul rând, unei repartizări inechitabile a resurselor și imposibilității pentru milioane de oameni săraci de a-și asigura hrana de bază.

De multe ori, prețul cerealelor importate este determinat de jocul unor factori imposibil de controlat: astfel, spre exemplu, o recoltă slabă într-o singură țară exportatoare poate atrage după sine majorarea prețurilor la produse alimentare în mai multe țări. O atare situație impune ca țările în curs de dezvoltare să se preocupe prin forțe proprii de asigurarea hranei suplimentare pentru populația aflată și ea în plină creștere. Or, această soluție antrenează, la rândul ei, o exploatare mai intensă a pământului, a apelor și a pădurilor. Se pare, însă, că agricultura bazată pe îngrășăminte costisitoare provenite din petrol și pe consum sporit de apă, — cu alte cuvinte agricultura energointensivă — a atins un prag greu de depășit în condițiile actuale.

O situație și mai dezastruoasă apare în țările în curs de dezvoltare în cazul când o perioadă caracterizată prin recolte slabe coincide cu momentul unei noi majorări a prețului internațional al petrolului. Deja lipsite de devize, aceste țări se văd în imposibilitatea de a se putea aproviziona cu produse alimentare din import, cu energie, cu bunuri de consum și capitalurile necesare în procesul dezvoltării. Alternativa creșterii extensive a agriculturii este, de asemenea, greu de luat în calcul. Potrivit proiecțiilor celor mai optimiste, suprafețele cultivate vor putea fi extinse cu cel mult 4% până în anul 2000, dar și aceasta numai pe seama terenurilor mai sărace, cu productivitate scăzută.

Toate aceste elemente au și vor avea efecte evident destabilizatoare asupra prețurilor produselor alimentare. Prognozele actuale indică o creștere cu 95% în cifre reale, a prețurilor produselor alimentare până în anul 2000. Aceasta nu înseamnă însă — arată Soedjatmoko — că nu ne putem aștepta la creșteri ale prețului petrolului și mai mari decât cele avute în vedere în prognozele citate, creșteri care ar putea

avea efecte imprevizibile asupra produselor alimentare, ceea ce impune aplicarea unor programe naționale pertinente în domeniul energiei și în special în ce privește economisirea energiei.

Pe de altă parte, este evident faptul că nici comunitatea internațională nu a făcut încă totul pentru a sprijini eforturile de dezvoltare ale lumii a treia, pentru a-i permite acesteia să-și rezolve problemele ce țin de domeniul energiei. Soluționarea reală a acestei probleme — sublinia rectorul Universității O.N.U. — ar trebui să ia în considerare utilizarea adecvată a tehniciilor și tehnologiilor cele mai pertinente, precum și identificarea capacităților interne de care dispun țările în curs de dezvoltare.

Unul din elementele de care trebuie să se țină cont este — în concepția lui Soedjatmoko — faptul că cea mai mare parte a variabilelor în cadrul raportului energie-dezvoltare se află în afara sectorului energetic propriu-zis. Rezultă, așadar, necesitatea ca omenirea să se preocupe mai mult de aplicarea unor procese de producție ce nu reclamă consum mare de energie, de utilizarea unor noi tipuri de vehicule și aparate electrice, a unor tehnologii cu consum redus de energie. În sectorul energetic propriu-zis vor trebui puși la punct sisteme tehnologice capabile să cumuleze diferite surse de energie.

În agricultură, creșterea producției alimentare nu se poate realiza decât pe seama majorării randamentului la hectar, obiectiv a cărui realizare implică îmbunătățirea proceselor biologice care acționează asupra productivității recoltelor, reducerea dependenței de îngrășăminte și pesticide chimice. Este tot atât de adevărat, însă, că toate aceste progrese decisive în agricultură, bazate pe știință, nu își vor găsi în mod automat aplicabilitate în țările în curs de dezvoltare fără o bună cunoaștere a implicațiilor sociale și culturale ale inovațiilor respective, în funcție de condițiile locale. Va fi, de asemenea, necesară o mai bună cunoaștere a forței de muncă disponibile, a posibilităților de autogestiuie la nivelul micilor comunități, a participării la activitatea productivă a femeilor, a țăranilor săraci precum și a altor grupuri sociale. Echitatea nu reprezintă numai un obiectiv necesar sub aspect moral; ea reprezintă o necesitate fundamentală evidențiată și mai mult odată cu creșterea prețului energiei și în condițiile implicațiilor sociale, economice și ecologice ale acestor prețuri tot mai ridicate.

Noile practici agricole vor presupune totodată un ansamblu de modificări instituționale și structurale, mergând de la reforme agrare până la instituirea de sisteme agricole mai eficiente.

Diseminarea, la nivelul micilor proprietari, a unei agriculturi științifice implică un vast proces de acumulări calitative, atât din partea producătorilor cât și din partea guvernului în sensul sprijinirii eforturilor de — ceea ce Soedjatmoko denumește — emancipare rurală, de creștere a capacității de decizie. O altă modificare funda-

Breviar

● Mutațiile genetice pot duce la recolte abundente, la scăderea pericolului de boli și epidemii la animale, la eradicarea malariei, ceea ce ar veni substanțial în sprijinul populației din țările în curs de dezvoltare. Pornind de la aceste obiective, specialiștii reuniți la Geneva sub egida O.N.U.D.I. au propus crearea unui centru internațional de cercetări în biotehnologie, ca o cale de depășire a decalajului ce separă țările dezvoltate de cele în curs de dezvoltare în domeniul biotehnologiilor. Participanții au convenit ca O.N.U.D.I. să se ocupe de informarea oamenilor de știință și a factorilor de decizie din lumea a treia în legătură cu progresele realizate în lume și posibilitățile de aplicare a acestor realizări în țările respective.

Unanim aprobată, această propunere precum și o altă vizind crearea unui centru internațional de formare și cercetare sînt menite să ducă la formarea de specialiști la nivel local și, ulterior, să permită realizarea unei rețele de specialiști în lumea a treia în domeniul biotehnologiilor în măsură să contribuie la îmbunătățirea condițiilor de viață ale țărilor sărace.

● Un studiu al specialiștilor de la Institutul regal pentru probleme internaționale din Anglia atrage atenția asupra pericolului care amenință economia mondială în contextul noului val protecționist lansat de țările dezvoltate.

Cel mai puternic afectat de măsurile protecționiste sînt — potrivit studiului citat — țările recent industrializate, primele care sînt frustrate în încercarea de a acționa pe picior de egalitate cu țările dezvoltate industrial. Statisticile atestă faptul că exporturile țărilor recent industrializate cresc mai rapid decât cele ale țărilor dezvoltate, ele realizînd în prezent 8 la sută din producția de bunuri prelucrate a O.C.D.E. Această situație nu trebuie însă, supraestimată, apreciază studiul britanic, ea nu trebuie considerată ca un motiv pentru accentuarea practicilor protecționiste împotriva unei eventuale invadări a pieței internaționale de către țările recent industrializate. Ponderea lor în comerțul mondial este în prezent de numai 8 la sută iar balanțele lor de plăți sînt, în majoritatea cazurilor, deficitare.

Un alt argument împotriva protecționismului îl constituie faptul că afirmarea acestui grup de țări nu pune în pericol încadrarea forței de muncă în țările dezvoltate. Numărul locurilor de muncă pierdute în țările dezvoltate ca urmare a concurenței din partea celor recent industrializate este neglijabil comparativ cu locurile de muncă amenințate de neadaptarea la dezvoltarea tehnologică, raționalizarea și schimbările în tipul de consum al înseși țărilor dezvoltate.

mentală și necesară este dată de reducerea diferențelor dintre sat și oraș, autoritățile guvernamentale fiind chemate să contribuie efectiv la crearea unei adevărate vieți politice în mediul rural.

Pentru rezolvarea acestor probleme este nevoie, în viziunea rectorului Universității Națiunilor Unite, de o cooperare internațională mult mai amplă, de un tip nou, între institute de cercetare din țări în curs de dezvoltare și din țările dezvoltate, cercetare care să se desfășoare pe baza deplinei egalități și a avantajului reciproc în vederea rezolvării simultane a problemelor legate de agricultură și energie. Simpla amplificare a efortului științific — subliniază Soedjatmoko — nu este, însă, suficientă; este nevoie de un efort care să țină cont în cea mai mare măsură de dimensiunile sociale și culturale ale adaptării la condițiile și cerințele progresului și dezvoltării.

Pagină realizată de
Em. STANCU

**Prețurile produselor de bază –
decembrie 1981**

PREȚURILE internaționale s-au menținut relativ stabile în perioada analizată reflectând o activitate tranzacțională slabă și o mai mare stabilitate a cursului dolarului față de celelalte monede occidentale. Indicele I.E.M. arată în ultima lună a anului, o scădere de 0,7%.

La unele produse, prețurile au înregistrat modificări mai accentuate. Pe de o parte, prețurile au scăzut la cereale (-6,6%), cauciuc natural (-8,9%), fibre textile naturale (5,5%) și produse petroliere (-1,3%) și au crescut la zahăr și produse tropicale (2,6%) datorită activizării cumpărărilor, precum și la piei brute (3,1%) și metale (2,3%) ca urmare a unor măsuri întreprinse pentru susținerea prețurilor.

Pe întreg anul 1981, prețurile internaționale au scăzut cu 7,3%, reflectând recesiunea economică din țările capitaliste industrializate și creșterea cursului de schimb al dolarului american. Spre deosebire de țitele și produse petroliere la care prețurile au crescut, cu 9,4% și respectiv 0,3%, la toate celelalte produse prețurile au înregistrat scăderi considerabile.

La produsele primare industriale prețurile au scăzut cu 12,5%, reflectând interesul deosebit de redus pentru achiziții din partea industriilor prelucrătoare, care au utilizat cu precădere stocurile curente pentru consum, precum și abundența de ofertă existentă pe piața internațională. Cele mai accentuate scăderi de prețuri au fost înregistrate la cauciuc natural (-21,5%), lemne și produse din lemn (-15,8%), metale ferose și neferoase (-12,2%), fibre textile naturale (-9,1%).

La combustibili, prețurile au prezentat o evoluție diferențiată. Astfel, la țitele prețurile au crescut în medie cu 9,4%, la produse petroliere

INDICELE SIMBOLIC I.E.M. LA BAZA 100

CATEG. PRODUSE	ANUL	INDICE ANUAL	NOV.	DEC.
GENERAL	1978	247,84	273,10	272,60
	1979	338,33	370,70	381,30
	1980	352,23	394,00	387,30
	1981	334,70	348,50	345,10
PROD. ALIMENTARE	1978	191,80	202,10	203,10
	1979	223,06	239,60	252,00
	1980	264,66	294,70	277,00
	1981	232,15	217,50	219,10
Cereale	1978	187,68	203,40	208,10
	1979	231,09	245,40	248,70
	1980	258,65	297,40	287,00
	1981	248,70	232,50	247,10
Semințe oleaginoase	1978	201,55	216,80	221,00
	1979	236,71	228,40	222,00
	1980	222,95	250,40	254,00
	1981	219,45	203,00	200,10
Animale; carne	1978	175,52	181,20	185,10
	1979	200,06	216,10	219,40
	1980	222,62	230,60	235,20
	1981	204,00	207,60	205,70
Zahăr, prod. tropicale	1978	228,78	233,90	235,30
	1979	249,98	310,40	328,50
	1980	455,13	533,30	482,30
	1981	297,75	238,10	234,70
COMBUSTIBILI	1978	441,98	498,98	491,00
	1979	753,19	879,70	918,30
	1980	903,17	944,70	970,30
	1981	902,64	914,40	904,70
Cărbune, coals	1978	356,17	375,80	380,40
	1979	403,20	430,20	440,00
	1980	461,05	449,30	437,30
	1981	401,45	418,60	415,10
Țitei	1978	548,03	547,00	547,00
	1979	836,15	1018,40	1120,00
	1980	1423,07	1466,00	1480,00
	1981	1556,79	1469,50	1469,50
Produse petroliere	1978	479,55	589,00	567,40
	1979	1041,38	1221,30	1274,10
	1980	1106,08	1193,00	1149,70
	1981	1109,85	1150,92	1136,94
MAT. PRIME INDUSTRIALE	1978	211,51	253,20	234,50
	1979	259,01	270,70	270,30
	1980	274,98	270,60	260,40
	1981	240,50	232,00	232,00
Mineruri	1978	137,13	145,40	145,80
	1979	160,23	172,80	167,80
	1980	192,69	196,20	207,30
	1981	180,11	179,00	177,10
Metale	1978	202,77	226,20	228,70
	1979	250,62	260,10	257,30
	1980	254,97	242,10	236,10
	1981	229,80	217,40	220,00

i) Date provizorii pentru: feromangan, ferossilicic, țevi din oțel, minereu de fier

au fost relativ stabile (+0,3%), iar la cărbuni și coals au scăzut cu 12,9%.

Sectorul de conjunctură internațională și marketing – I.E.M.

Programe de dezvoltare

Panama: valorificarea resurselor naturale

ÎN PREZENT, Republica Panama trece printr-un proces de înnoire a structurii economice, caracterizată încă printr-o insuficiență diversificarea. De altfel, o pondere majoritară în formarea PIB o dețin serviciile – peste 60% –, Panama fiind cunoscută ca un important centru bancar și comercial.

O atenție particulară se acordă în prezent dezvoltării agriculturii, sector în care acționează o treime din populația activă, dar care nu participă decât cu 14% la formarea PIB. Pentru perioada 1981–1985 au fost prevăzute investiții de 44 milioane dolari în vederea sporirii producției agricole de bază pentru consumul populației cît și a celei destinată exportului (baaane, zahăr, carne).

Investiții importante, însumind 43 milioane dolari au fost alocate pentru aceeași perioadă, în vederea dezvoltării activității de pescuit și industrializării peștelui.

Printre proiectele din industria extractivă cel mai important se referă la exploatarea zăcămintului de cupru Cerro Colorado, localizat în apropierea golfului Chiriqui și estimat la 1300 milioane tone minereu de cupru, cu un conținut de 0,78% substanță utilă. Volumul investițiilor necesare pentru obținerea unei producții de 282 mii tone pe an a fost estimat la 2 miliarde dolari. De asemenea, se prevede exploatarea cu începere din 1982, a zăcămintelor de cupru de la Petaguilla și Botija, ale căror rezerve sint evaluate la 300 milioane tone.

Absența unei industrii petroliere apasă greu asupra balanței comerciale a țării, valoarea importurilor de țitei majorându-se simțitor în ultimii ani.

În vederea reducerii dependenței față de importurile de țitei, un accent deosebit se pune în ultimii ani pe exploatarea potențialului hidroenergetic. Printre obiectivele în curs de realizare amintim hidrocentrala La Fortuna (capacitate instalată de 235 MW), Chanquino (300 MW) și Tahasara (790 MW). În ceea ce privește îmbunătățirea sistemului de distribuție a energiei electrice pe întreg teritoriul național, în 1981 a fost lansat un program, pe o perioadă de 5 ani, cuprinzind un număr de 40 de proiecte, valoarea investițiilor ridicându-se la 75 milioane dolari.

De asemenea, pentru diversificarea surselor energetice, Panama intenționează să treacă la exploatarea zăcămintelor de cărbune de care dispune, localizate în regiunea Bocas del Raton, precum și a resurselor geotermale din regiunea Cerro Pando.

Schimbările comerciale dintre R. S. România și Republica Panama au cunoscut în ultimii ani un curs continuu ascendent. Printre produsele exportate de România în Panama în ultimii ani menționăm: mase plastice, țesături de bumbac și tip bumbac și altele.

Rodica Maria RĂDULESCU

EVOLUȚII MONETARE

ÎN INTERVALUL 18–22 IANUARIE a.c. cursul dolarului S.U.A. față de majoritatea valutei occidentale a înregistrat pronunțate mișcări contradictorii, reflectând incertitudinile cu privire la evoluția viitoare a dobânzilor ca și influența intervențiilor operate de o serie de bănci centrale din țările vest-europene în vederea sprijinirii valutei naționale concomitent cu relaxarea creditului intern și stimularea, pe această cale, a activității economice proprii.

Spre sfîrșitul perioadei analizate, poziția dolarului S.U.A. a cunoscut o revenire, motivată în principal de menținerea fermă a dobânzilor la fondurile în această valută.

Lira sterlină a cunoscut, la nivelul întregii săptămîni, o îmbunătățire a poziției față de dolar, cotind la 22 ianuarie la 1,88 dolari/liră, comparativ cu 1,3675 în ziua de referință (+0,674 la sută). Procesul a fost alimentat de anticiparea soluționării unor conflicte sociale din economia britanică și nu a putut fi contracarat de mișcarea descendentă a dobânzilor la depozitele în această valută pe piețele internă și internațională. Cursul mărcii vest-germane față de dolar a fost sensibil influențat de intervențiile operate de Banca Federală. La finele săptămîinii cursul se situa la 2,3025 mărci/l dolar, practic la nivelul celui din ziua de referință. Intervenția băncii centrale a contracarat influența reducerii dobânzilor interne de către autoritățile monetare vest-germane (între altele rata lombard a fost redusă la 10 la sută de la 10,5 la sută).

Poziția francului elvețian a înregistrat în cursul săptămîinii un proces de ușoară consolidare, aflîndu-se sub influența unor factori contradictorii (de exemplu, publicarea la începutul săptămîinii a datelor privind restrîngerea deficitului comercial al țării în decembrie

1981 a fost de natură să susțină cursul monedei elvețiene, în timp ce anunțarea scăderii rezervelor oficiale de devize ale băncii centrale cu 2,74 miliarde franci în a doua decadă a lunii ianuarie a exercitat o influență contrară). La finele intervalului francul elvețian cota la 1,85 franci/l dolar, față de 1,8550 franci/l dolar în ziua de referință (+2,27 la sută).

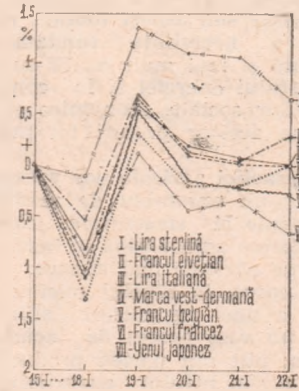
Cursul francului francez față de dolar a marcat o depreciere de 0,25 la sută (de la 5,84 la 5,8550 franci/l dolar) reflectînd între altele și conjunctura actuală, puțin favorabilă, din economia țării (creșterea șomajului cu 25.700 persoane în luna decembrie 1981, scăderea rezervelor oficiale de aur și devize ale țării cu 12,45 miliarde franci etc.).

Evoluții puțin favorabile au cunoscut și lira italiană (depreciere de circa 0,1 la sută, cursul situîndu-se la finele săptămîinii la 1.233,75 lire/l dolar) și francul belgian (depreciere de 0,05 la sută, curs la finele intervalului situat la 39,11 franci l dolar).

Dobînzile la fondurile în eurovalute au prezentat următoarea evoluție (se dau nivelurile de ofertă la depozitele pe 6 luni din zilele de 15 și 22 ianuarie): eurodolari 15,125 și 15,375 la sută, euromărci vest-germane 10,5 și 10,25 la sută, eurofranci elvețieni 8,8125 și 8,875 la sută.

Prețul aurului a înregistrat oscilații în marja de de 370–378 dolari/uncie, după ce la 18 ianuarie atinsese cel mai scăzut nivel cunoscut din septembrie 1979 (366–367 dolari/uncie). La ultimul fixing de la Londra prețul s-a situat la 376 dolari/uncie (379,25 dolari/uncie ultimul fixing din săptămîna anterioară).

**Gheorghe MUNTEAN
Alexandru OLTEANU**

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 18–22 I, bază: 15 I a.c.

Abordarea sistemică a calității

POPULARIZÂND experiența unei întreprinderi franceze producătoare de minicalculatoare electronice în utilizarea sistemului informațional pentru dirijarea calității produselor, publicația **Bulletin AFCIQ** relevă că aceasta permite accelerarea evidențierii și rectificării abaterilor posibile de la nivelul cerut al calității. Introducerea sistemului informațional a asigurat efectuarea analizei sistematice a calității pe baza folosirii unor programe noi, care dau posibilitatea confruntării nivelului scontat al calității cu cel efectiv, atât pe fiecare categorie de produse, cât și pe ansamblul producției.

Întreaga informație colectată este înregistrată pe fișe perforate, fiind transmisă săptăminal la centrul de calcul. Rezultatele prelucrării datelor obținute din toate sectoarele de control sînt sistematizate în șapte tabele, care cuprind atât gruparea — după diferite criterii — a defectelor constatate, cât și concluziile analizei efectuate, ceea ce permite, în final, să se traseze curba evoluției nivelului general al calității de la o lună la alta. O asemenea abordare, scrie revista, permite să se aprecieze nivelul general al calității — atât în ansamblu, cât și pe diferite elemente, să se stabilească rapid importanța defectelor și cauzele apariției lor, precum și să se adopte măsurile convenite pentru înlăturarea acestora.

Premise ale progresului tehnico-științific

UN rol important în asigurarea progresului social-economic al țărilor în curs de dezvoltare revine elaborării și aplicării unei strategii adecvate, de sine stătătoare, de dezvoltare a științei și tehnicii. După opinia savantului peruan Fr. Sagasti o asemenea strategie trebuie să includă cinci elemente fundamentale, și anume: autonomia în adoptarea deciziilor referitoare la problemele științei și tehnicii; selectarea problemelor, în cadrul cărora cercetarea științifică devine — în cazul țării respective — un factor endogen al dezvoltării; redistribuirea cunoștințelor tehnico-științifice între popoare; asigurarea accesului prioritar al țărilor în curs de dezvoltare la știință și tehnică; desfășurarea unor noi forme de colaborare între țările în curs de dezvoltare, precum și între acestea și țările dezvoltate.

La alegerea problemelor tehnico-științifice esențiale se impune să se ia în considerație „masa critică” a mijloacelor (resursele umane, materiale și financiare, nivelul calificării forței de muncă etc.), necesare pentru efectuarea diferitelor cercetări. În ceea ce privește redistribuirea activității tehnico-științifice pe plan internațional, eforturile respective ar trebui orientate îndeosebi către lărgirea finanțării acestei activități, către folosirea corespunzătoare a specialiștilor emigranți din țările în curs de dezvoltare în cele dezvoltate, precum și către îndrumarea

lucrărilor tehnico-științifice efectuate în aceste ultime țări pe linia satisfacerii nevoilor primului grup de țări. Iar accesul prioritar al țărilor în curs de dezvoltare la realizările științifice și tehnologice poate fi asigurat numai prin instaurarea unei noi ordini economice internaționale, care să prevadă — între altele — transferul gratuit, sau la costuri foarte reduse, al brevetelor și tehnologiilor moderne către aceste țări.

Stagnare în pescuitul mondial

DATELE statistice publicate nu demult de F.A.O. evidențiază că în 1980 cantitatea de pește, crustacee și moluște, pescuită pe plan mondial, s-a redus cu peste 500 mii tone, în comparație cu nivelul atins în 1979. Scăderea se localizează geografic îndeosebi în țările în curs de dezvoltare din Africa și America Latină; pe ansamblul țărilor industrializate s-a realizat un spor de 200 mii de tone, ponderea acestui grup de țări în pescuitul mondial reprezentînd în același an 53%. Se apreciază că la obținerea unor rezultate mai slabe au concurat o serie de factori, ca scumpirea carburanților pentru navele de pescuit, lipsa unei politici coordonate în domeniul pescuitului, măsurile de protecție a faunei marine în apele teritoriale ale unor state ș.a.

După evaluările specialiștilor F.A.O., în pofida sporirii eforturilor de exploatare a resurselor biomarine și a extinderii acvaculturii, în 1981 n-a avut loc o creștere a cantităților pescuite, între altele ca urmare a epuizării resurselor la numeroase specii de pește. Cu această evoluție se corelează și dinamica comerțului internațional cu produsele pescuitului, care s-a încetinit simțitor din 1980, îndeosebi sub efectul condițiilor economice nefavorabile (nivelul ridicat al dobînzilor, instabilitatea

tea cursurilor valutare) pe principalele piețe de desfacere.

Prognoză asupra utilizării cărbunelui

CUM va evolua utilizarea cărbunelui, participarea sa la balanța energetică a țărilor capitaliste dezvoltate? După aprecieri publicate de revista **Energy Management**, acesta va acoperi în următorii 20 de ani între 50 și 75% din sporul consumului mondial de energie.

În ceea ce privește modificarea scontată a utilizării cărbunelui în țările capitaliste dezvoltate, aceasta rezultă din datele tabelului de mai jos. Se pre-

Utilizarea cărbunelui în țările capitaliste dezvoltate (mil. tone)

Pe ansamblu	
1977	900
2000	2 000—3 025
Din care, cărbune energetic	
1977	740
2 000	1 670—2 650
— în producția de energie electrică	
1977	600
2 000	1 325—1 850
— în industrie	
1977	90
2 000	225—400
— în producția de combustibil sintetic lichid și gazos	
1977	0
2 000	75—335
— în consumul casnic și comunal	
1977	50
2 000	45—60

vede, astfel, că folosirea cărbunelui pentru nevoi casnice va rămîne constantă sau se va majora doar cu puțin, cantitățile de cărbune destinate centralelor electrice urmează să sporească de circa 2—3 ori, iar cele folosite în scopuri energetice în industrie de 2,5—4,5 ori; un domeniu nou la scară industrială îl va constitui transformarea cărbunelui în combustibil sintetic lichid sau gazos.

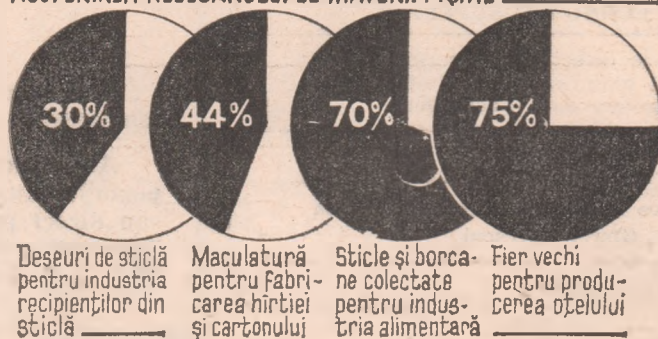
Materii prime secundare

ÎN condițiile restricțiilor impuse de penuria de materii prime și de necesitatea economisirii energiei electrice și

R.D. Germană se acordă o atenție deosebită acestei probleme, la rezolvarea căreia participă o serie de institute de cercetări și proiectări, fiind atrase, în același timp, largi pături ale populației.

Graficul, pe care-l reproducem din revista **Sozialistische Finanzwirtschaft**

MATERIILE PRIME SECUNDARE ȘI PARTICIPAREA LOR LA ACOPERIREA NECESARULUI DE MATERII PRIME

a combustibilului, utilizarea tot mai largă a materiilor prime secundare pentru acoperirea necesarului de materiale în diferite domenii ale industriei capătă o importanță crescîndă. În

(nr. 11/31), ilustrează contribuția importantă a colectării și utilizării materiilor prime secundare în acoperirea necesităților de aprovizionare a unor ramuri.

Revista ECONOMICA

Ediția de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 4 din 29 ianuarie 1982

Sărbătorirea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU cu prilejul aniversării zilei de naștere	
— Scrisoarea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.	1
— Telegrama Institutului Central de Cercetări Economice	3
— Țara își omagiază președintele Gîndire creatoare, activitate fermă pentru pace și progres (Nicoară Ionescu)	4

ECONOMIE NAȚIONALĂ

— Îndeplinirea ritmică, la sortimentele planificate, a producției fizice (M. Nedelcu)	6
— Structura consumului de energie și eficiența economică (Ștefan Răgălie)	8
— Fundamentarea prețurilor pe cheltuielile sociale de producție (Virgil Pirvu)	10
— Un amplu și mobilizator program pentru dezvoltarea zootehniei (Ovidiu Popescu)	12
— Producția meșteșugărească — un sector modern al economiei (Paul Nagy)	14

ȘTIINȚĂ-TEHNOLOGIE-EFICIENȚĂ

— Considerații asupra unor evoluții previzibile în domeniul materialelor și tehnologiilor industriale (Dolphi Drimer)	16
---	----

CONDUCERE-ORGANIZARE

— Noi metode, tehnici și instrumente în sprijinul eficienței. Organizarea și utilizarea sistemului de indicatori ai eficienței (Victoria Oprescu, Dumitru Oprescu)	18
--	----

TEORII-IDEI

— De la ipoteză la realizarea de ansamble productive de tip circular activ (Maria D. Popescu)	20
— Școli ● curente ● economiști. Inconsistența unor teorii burgheze contemporane (I) (Constantin Bichi)	22

ÎN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA CONCURSUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

— Principalele direcții ale perfecționării conducerii planificate a activității economico-sociale (Gh. Postelnicu)	25
--	----

ECONOMIE MONDIALĂ

— Perspective economice incerte în lumea capitalistă (Dorel Oprescu)	27
— Forumul dezvoltării	29
— Tendințe — conjuncturi	30
— Mondorama	31

ÎN SUPLIMENTUL NUMĂRULUI: Generalizarea experienței înaintate în unitățile economice

IN THIS ISSUE

— The country pays homage to the president. Creative thought, firm activity towards peace and progress (Nicoară Ionescu)	4
— Energy consumption structure and economic efficiency (Ștefan Răgălie)	8
— Production social costs: basis for prices adjustment (Virgil Pirvu)	10
— Considerations on some expected evolutions concerning materials and industrial technologies (Dolphi Drimer)	16
— From hypothesis to realization of productive aggregates of active circular type (Maria D. Popescu)	20
— Schools ● trends ● economists. Inconsistency in some contemporary bourgeois theories (I) (Constantin Bichi)	22
— Uncertain economic perspectives in the capitalist world (Dorel Oprescu)	27

DANS LE NUMÉRO

— Le pays rend hommage à son président. Pensée novatrice, action ferme pour de paix et le progrès (Nicoară Ionescu)	4
— La structure de la consommation énergétique et l'efficacité économique (Ștefan Răgălie)	8
— La documentation des prix par les dépenses sociales de production (Virgil Pirvu)	10
— Considérations sur quelques évolutions prévisibles dans le domaine des matériaux et des technologies industrielles (Dolphi Drimer)	16
— De l'hypothèse à la réalisation d'ensembles productifs de type circulaire actif (Maria D. Popescu)	20
— Ecoles ● courants ● économistes. L'inconsistance de quelques théories bourgeoises contemporaines (I) (Constantin Bichi)	22
— Perspectives économiques incertaines dans le monde capitaliste (Dorel Oprescu)	27

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

— Страна празднует президента. Творческое мышление, уверенная деятельность в целях мира и прогресса (Никоарэ Ионеску)	4
— Структура потребления энергии и экономическая эффективность (Штефан Рэгэлие)	8
— Обоснование цен при помощи социальных производственных затрат (Вирджил Пирву)	10
— Соображения относительно предвидимых эволюций в сфере промышленных материалов и технологий (Долфи Дример)	16
— От гипотезы до осуществления продуктивных ансамблей активного циркулярного типа (Мария Попеску)	20
— Школы ● течения ● экономисты. Несостоятельность некоторых современных буржуазных теорий (I) (Константин Бичи)	22
— Неопределенность экономической перспективы в капиталистическом мире (Дорел Опреску)	27

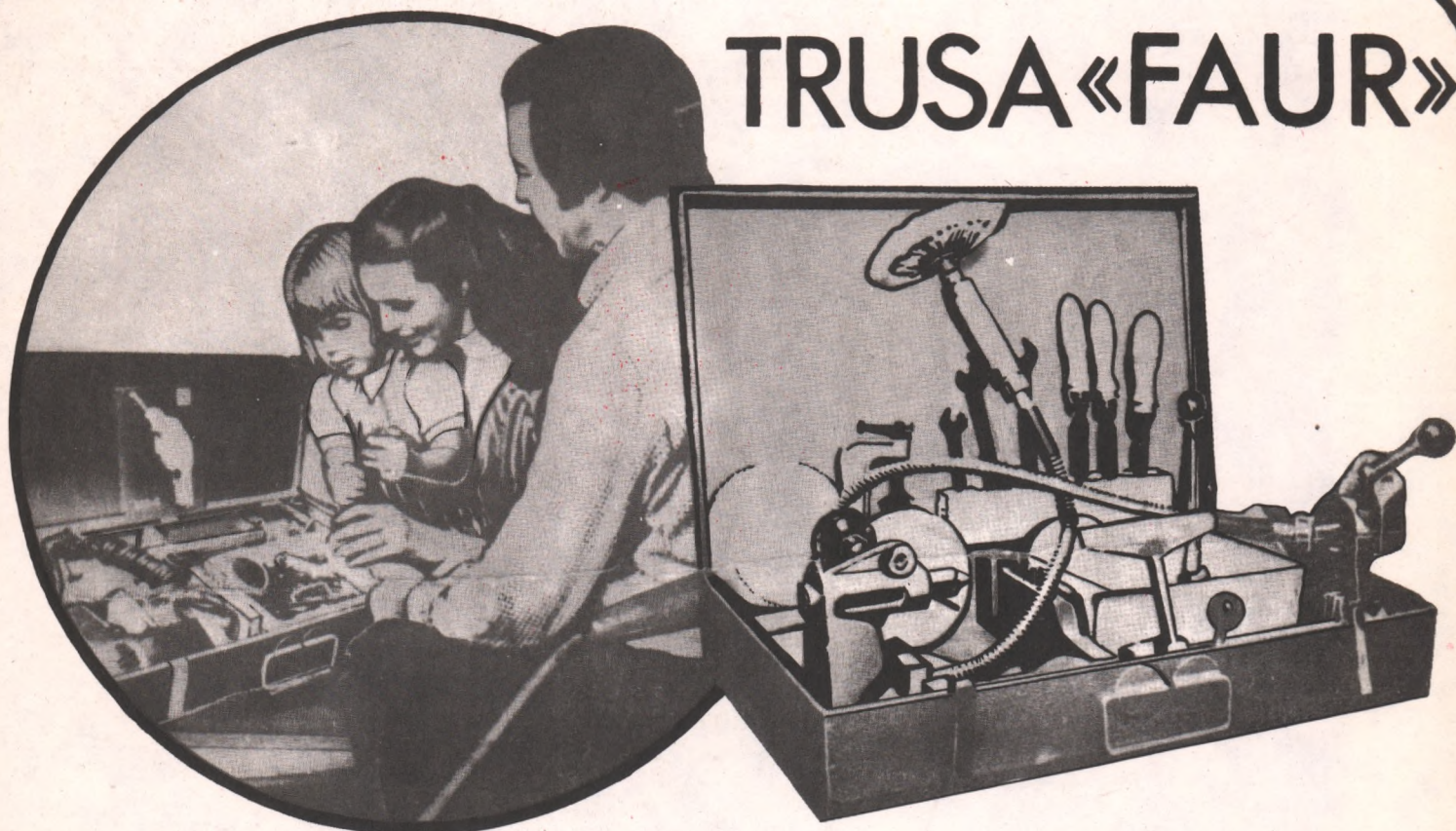
IMPORTANT

Anunțăm cititorii noștri că se fac în continuare abonamente la „Revista economică“.

Abonamentele se fac prin oficiile P.T.T.R., factorii poștali, difuzorii de presă din întreprinderi și instituții sau direct prin mandat poștal pe adresa redacției: Bulevardul Magheru nr. 28—30, sectorul 1 — cod 70 159, București.

Redacția și administrația: 70 159, București, Bd. Magheru nr. 28—30 etaj 1, sectorul 1. Cont I.S.I.A.P. 645 150 228 B.N.R.S.R. — filiala sector 1 București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Științei“

TRUSA «FAUR»

**VREȚI SĂ VĂ UȘURAȚI MUNCA
IN GOSPODĂRIE ?**

Vizitați magazinele comerțului de stat care au la vânzare un dispozitiv complex – TRUSA FAUR – la prețul de lei 2 346, cu ajutorul căruia executați următoarele operații :

- lustruiți mobila
- lustruiți autoturismul

- curățați rugina de pe suprafețele metalice
- strunjiți în lemn
- găuriți metalul și lemnul
- șlefuiți

REȚINEȚI :

TRUSA FAUR – un ajutor prețios pentru dv. !

TRUSA FAUR – efort minim, timp economisit, bună dispoziție !

ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIEI DUMNEAVOASTRĂ

Pentru a înlesni înlăturarea urmărilor financiare ale unor evenimente neprevăzute ce se pot întâmpla într-o gospodărie și care pot provoca pagube materiale, accidentarea unor persoane etc., A.D.A.S. a pus la dispoziția cetățenilor „ASIGURAREA FACULTATIVĂ COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR”.

Aceasta este o asigurare combinată, în același contract fiind cuprinse trei feluri de asigurări :

- asigurarea bunurilor din gospodărie ;
- asigurarea de accidente produse la domiciliul asiguratului ;
- asigurarea de răspundere civilă legală.

● ASIGURAREA BUNURILOR DIN GOSPODĂRIE

În această asigurare sînt cuprinse bunuri existente într-o gospodărie, ca : mobilier, obiecte casnice, îmbrăcăminte, covoare, aparate de radio, televizoare, mașini de cusut, frigider, sobe de orice fel, produse agricole, viticole, pomicele, produse animaliere și alimente, combustibil, materiale de construcții și multe altele.

Sînt cuprinse în asigurare — pentru 20% din suma asigurată și bunurile asigurabile luate oriunde în afara domiciliului.

Administrația Asigurărilor de Stat despăgubește cazurile de deteriorare, distrugere a bunurilor asigurate, provocate de unele riscuri, ca de exemplu : incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, inundație, grindină, furtună, prăbușire sau alunecare de teren, greutatea stratului de zăpadă sau de gheață ; avarii accidentale produse la instalațiile de gaze, apă, canal sau încălzire ; pierdere sau dispariție cauzate de riscurile asigurate și altele.

● ASIGURAREA DE ACCIDENTE

Sînt asigurate pentru urmările accidentelor întîmplătoare la do-

miciliul asiguratului următoarele persoane : asiguratul, soția acestuia, precum și părinții și copiii acestora, dacă în mod sta-tornic, locuiesc și gospodăresc împreună cu asiguratul. Sînt cuprinse în această asigurare accidentele cauzate de unele evenimente, ca : incendiu, trăsnet, explozie, lovire, cădere, alunecare, acțiunea curentului electric, arsură, intoxicare subtilă și altele.

● ASIGURAREA DE RĂSPUNDERE CIVILĂ LEGALĂ

În această asigurare sînt cuprinse cazurile de răspundere civilă, pentru despăgubiri datorate de asigurat și de soția acestuia sau de persoane care se află în întreținerea asiguratului, în calitate de locatar, față de proprietar, pentru pagube produse la imobil de incendiu sau explozie, pentru despăgubiri datorate terților pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor lor la domiciliul asiguratului, precum și pentru cele datorate locatarilor apartamentelor învecinate, pentru pagubele la bunurile asigurabile ori la pereții, planșeele, tavanele și pardoselile apartamentelor respective, cauzate de o inundație produsă în apartamentul asiguratului.

PRIMA DE ASIGURARE care se achită de persoana ce încheie asigurarea este de 2 lei pe an pentru fiecare 1 000 de lei din suma asigurată stabilită la cererea asiguratului pentru bunurile din gospodărie.

De exemplu, pentru asigurarea unor bunuri din gospodărie în valoare de 25 000 de lei se plătește o primă de asigurare de 50 de lei pe an.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă puteți adresa responsabililor cu asigurări din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități A.D.A.S.